ಪೊನ್ನಿ-ಮಾಯಿ-ಸುಗ್ಗಿ

ಮದಿಪು

8

ಬಡಕಾಯಿ

1998

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮದಿಪು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕೆರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡಲ - ೫೭೫ ೦೦೩

Madipu - A quarterly on Tulu language, literature and culture : Published by Karnataka Tulu Sahitya Academy, Mangalore - 575 003

Chief Editor : Prof. B. A. Viveka Rai

Editors : A. Balakrishna Shetty Polali
Dr. Vamana Nandavar

Managing Editor : Dr. Palthady Ramakrishna Achar

Printed at : Sharada Press, Car Street, Mangalore - 575 001

Pages : 64

Vol. : 2 Issue : 4

January - February-March - 1998

Price: Rs. 10/-

ಚಂದಾ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕುಲು :
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಎದುರು ಪುಟ : ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ

ಪಿರವು ಪುಟ : ಕೆಡ್ಡಸೊ ಆಚರಣೆ - ಭೂಮಿ ಪೂಜೆ

ಬಿಲೆ: ಪತ್ತ್ ರುಪಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಸದಸ್ಯೆರ್

1. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ
2. ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
3. ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
4. ಪಿ. ಎಸ್.ರಾವ್
5. ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ
6. ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
7. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದವಾರ
8. ಕೆ. ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ
9. ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
10. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
11. ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

'ಮದಪ್ಪಿಯರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಮಾಲೆ

1. ರೆವರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ಟ್‌ಮೇನರ್ (1995) : ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
2. ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗೋತೆರ್ (1995) : ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
3. ಬಡಕೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ರಯ್ಯೆರ್ (1995) : ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
4. ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995) : ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗೆನ್
5. ಎನ್.ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್, ಪೊಳಲಿ (1995) : ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
6. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ (1995) : 'ನಾ' ಉಜಿರೆ
7. ಎನ್.ಎಸ್.ಕಿಲ್ಲೆ (1995) : ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ
8. ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ (1996) : ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡಕ
9. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ (1996) : ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997) : ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್
11. ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (1997) : ಡಾ. ಪೀಟರ್ ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
12. ವಿಶುಕುಮಾರ್ (1997) : ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
13. ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ರ್ : ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
14. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರ್ (1998) : ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ
15. ಕೆಮ್ತೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ (1998) : ಕಾಥ್ಯರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್

ಬೇತೆ ಪ್ರಕಟಣೆಲು

1.	ಆಕಾಶವಾಣಿ ತುಳು ಕತೆಕುಲು (1996)	: (ಸಂ) ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಪೆರ್ಲ
2.	ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು (1997)	: ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
3.	ಉಳ್ಳಾಲ ಇತಿ ಆದಿ (1997)	: (ಸಂ) ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೆ. ಆರ್.ಚಂದ್ರ

ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತಿ ಬೂಕುಲು

1.	ಮುಗೇರರು - ಜನಾಂಗ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ	: ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ ಕೌಕ್ರಾಡಿ
2.	ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಯೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ	: ಪಿ. ಡೀಕಯ್ಯ
3.	ನಿಲೆ (ತುಳು ದಲಿತ ಕಾದಂಬರಿ)	: ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ
4.	ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣು	: ಕೆ. ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ
5.	ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ	: (ಸಂ) ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ
6.	ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬದ ಸಿಂಗಾರ ಪದೊಕುಲು	: (ಸಂ) ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್

ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ತುಳುಕತೆಕ್ಕುಲು

1.	ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ	: ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
2.	ಅಕ್ಕೆರಸು ಸಿರಿ	: ಎ. ವಿ. ನಾವಡ
3.	ಕೋಡ್ದಬ್ಬು	: ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
4.	ಪರತಿ ಮಂಗನೆ	: ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
5.	ಪುಳ್ಳೂರು ಬಾಜೆ	: ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
6.	ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ	: ಕೆ. ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಲೆ
7.	ಮೂಂಕು ಸಂಬಳೊ	: ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ
8.	ಮಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ	: ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್
9.	ಮಾಯಂದಾಲೆ	: ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ
10.	ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡೆ	: ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಮದಿಪು

'ಬಾಳ್‌ನಾಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ' ಪನ್ಪಿನವು ತುಳುವೆರ್ನ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಪಾತೆರ. ತುಳುವೆರ್ ಊರು ಬಡುದು ಸುರುಕು ಪೋತುನೆ ಬಡಕಾಯಿಗ್. ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪುದರ್ ಕೊನತ್‌ನೆ ಪಣವು ಕೊನತ್‌ನೆ ಬಡಕಾಯಿಡ್ದ್. ಬೊಂಬಾಯಿ, ಪೂನಾ, ಬರೋಡಾ, ಮಿರಜ್, ಸಾಂಗ್ಲಿ ಇಂಚ ಬಡಕಾಯಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರುಲೆಡ್ ತುಳುವೆರ್ ನಿಲೆ ಊರ್ದೆರ್. ಅಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಒನಸ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್, ತನ್ಕುಲೆ ಊರುದ ಬಂದುಲೆ ಬಂಜಿನ್ ತಂಪು ಮಲ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ತುಳುನಾಡ್ ಬಡಕಾಯಿಡ್ ಗೋವೆಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ತಿರ್ತ್‌ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುವೆರೆ ಬಡಕಾಯಿದ ಗಡಿ ಭದ್ರಗಿರಿಟ್ ಉಂತುಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬಡಕಾಯಿದಕ್ಲೆನ ತುಳು ತುಳುತ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷವಾಯಿನ ನಮೂನೆ. ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಬ್ರಾಣೆರ್‌ಲಾ ಬಡಕಾಯಿದ ಬ್ರಾಣೆರತ್ತ್‌ಂದಿನ ತುಳುವೆರ್ನಲಾ ಪಾತೆರುನ ತುಳು ಸುಮಾರ್ ಒಂಜೇ ರೀತಿದವು. ಅಂಚನೆ ಬಡಕಾಯಿದ ಬ್ರಾಣೆರ್‌ಲಾ ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಬ್ರಾಣೆರತ್ತಂದಿನ ತುಳುವೆರ್‌ನಲಾ ಪಾತೆರುನ ತುಳು ಒಂಜೇ ನಮೂನೆದವು. ಅಂಚಾದ್ ಬಡಕಾಯಿ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಪನ್ಪಿ ಭೇದೊ ಅವು ಪ್ರತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪನ್ಪಿನ ರೀತಿದವತ್ತ್.

ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್ ಇತ್ತೆ ಉಡುಪಿ ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಲ್‌ಂದ್ ರಡ್ಡ್ ಆಂಡಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಜೇ. ಬಡಕಾಯಿದಲಾ ತೆನ್ಕಾಯಿದಲಾ ಆಣ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆ ಮದಿಮೆ ಎಚ್ಚ ಆಯಿನಾತ್ ತುಳುವೆರ್ನ ಪೋಪು ಬರ್ಪಾಟಿಕೆ ಎಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್.

ಪಣೆಯಾಡಿದಾರ್ ಬಡಕಾಯಿಡ್‌ದ್ ತುಳುಕು ಬೋಡಾದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಕಾರಂತೆರ್ ಬಡಕಾಯಿಡ್‌ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿದ ಪುತ್ತೂರುಗು ಪೋದು ಪಿರ ಬಡಕಾಯಿಡ್ ನಿಲೆ ಉಂತ್ಯೆರ್. ತುಳುತ್ತಲ ಕನ್ನಡದಕಲ್ನಲಾ ಪೊರ್ಲುದ ಕೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ದಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಡಕಾಯಿದ ತುಳುಟು ಕನ್ನಡದ ಕಮ್ಮೆನ ಉಂಡು, ತುಳುತ್ತ ಬಲ್ಮನ ಉಂಡು. ಅಯಿನ್ ಬುಡ್ಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಯಿತ ಸತ್ವೊನು ಬರವುಡು ಕೊರೊಂದು ಬರೊಡು. ಅಂಚಾದೇ ಮದಿಪುದ ಈ ಸಂಚಿಡ್ ಬಡಕಾಯಿದಕ್ಲೆನ ಬರವುಲೆನ ಒಂತೆ ಮಾದರಿಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದ.

ಬಡಕಾಯಿ ಮದಿಪುಗು ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಕೆದ ಬರವುಲೆನ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರಿನ ಮಾತ ಲೇಖಕೆರೆಗ್‌ಲಾ, ಉಂದೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್ ಕೊರಿನ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪೊಳಲಿದಾರೆಗ್‌ಲಾ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರರೆಗ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಬೆ. ಉಂದೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೆ ಮೊಡೆದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್‌ದಕ್‌ಲೆನ್‌ಲಾ ಮದಿಪನು ಓದುನುಕುಳೆನ್‌ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ನೆನೆತೊಂದುಂಡು.

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್

ಬಡಕಾಯಿ ಮದಿಪು

ಬಡಕಾಯಿ ಭದ್ರಗಿರಿಡ್ದ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮುಟ್ಟ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪಟ್ಟ್‌ಪಸೆರ್ ಪನ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಆಂಡ ಇನಿತ ಕಾಲೊಡು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗಡಿರೇಖೆಲೆನ್ ಮೀರ್ದ್ ತುಳುವೆರ್ ಪಟ್ಟ್‌ಪಸೆರ್ ಪೋತಿನೆನ್ ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಡು. ತುಳುವೆರ್ ಬಡಕಾಯಿ ಬರೋಡ, ಮುಂಬಯಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮೀರಜ್, ಸಾಂಗ್ಲಿ, ನಾಸಿಕ, ಸೋಲಾಪುರ ಹೈದರಾಬಾದ್, ದಿಲ್ಲಿ, ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಆಯಿಡ್‌ದಂಚಿ ಅರಬ್‌ದೇಶ, ಅಬುದಾಬಿ, ಮಸ್ಕತ್, ಬೆಹರಿನ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಡಕಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಲೆಡ್‌ಲಾ ನಿಲೆ ಆತೆರ್. ಅವು ಅಕುಲು ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯವಹಾರ ಸಮ್ಮಂದೊಡು ಊರುಡ್ದು ದೂರ ಪೋದು ಉಪ್ಪೆರೆ ಯಾವು. ಅಕುಲು ಅಂಚ ಪೋಂಡಲಾ, ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಇತ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ತನ್ಕುಲೆ ಅಪ್ಪೆಬಾಸೆದ ಮೋಕೆ, ಅಭಿಮಾನ ಕಳೆವೊನ್ನಕುಲತ್ತ್. ಪುಟ್ಟಿ ನೆಲತ ನೆಂಪು, ಗುರ್ತ, ತುಳುವೆರೆ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿ ಪರಂಪರೆಲೆನ್ ಅಕುಲು ದೂರಮಲ್ತಿನಕುಲತ್ತ್.

ಆಟ, ನಾಟಕ, ವಿಚಾರಕೂಟ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕವಿಕೂಟ, ಸಭೆಸಮ್ಮೇಳನ ಅಪಗಪಗ ಅಲ್ಪಲಾ ನಡಪಾವೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಗಣ್ಯೆರೆಗ್, ಬಿರ್ಸೆರೆಗ್ ಸಮ್ಮಾನಕೂಟ; ಹರಿಕತೆ, ಪ್ರವಚನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾವೇಶ, ಪಿಕ್‌ನಿಕ್, ಸ್ನೇಹಕೂಟ ನಡಪಾವುನಕುಲು, ಅಂಚನೆ ತುಳುಭವನ ನಿರ್ಮಾಣ, ತುಳುವೆರೆ ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕಜ್ಜೊಲೆಡ್‌ಲಾ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪಿನಕ್‌ಲು, ಕಾಲಕಳೆಪಿನಕುಲು. ಉಂದು ಮಾತ್ರೆ ಅತ್ತಂದೆ ಕಷ್ಟೊಡು ಉಪ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಗ್ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಕೂಟೊಡು ಇತ್ತೊಂದು ರಕ್ತದಾನ ಶಿಬಿರ, ಆಪತ್ಕಾಲ ನೆರವು ನಿಧಿ, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ, ಅನಾಥ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಬಸ್ಸು ರೈಲು ಸೌಕರ್ಯ, ಕ್ರೀಡಾಕೂಟ, ಭೂಕಂಪನಿಧಿ, ಶಾರದಾ ಪೂಜೆ, ಸಂಗೀತ, ಗಾನ, ನಾಟ್ಯ, ಕ್ವಿಜ್, ಸ್ನೇಹಭೋಜನ, ತುಳುಯಾತ್ರೆ, ತುಳುಪದ್ಯ, ಭೂತಕೋಲ, ಗೋಂದೊಳು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗ್ ಮಹತ್ವ ಕೊರಿನಕುಲು.

ಮುಂಬಯಿದ ಸುನೀತಶೆಟ್ಟಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಔರಂಗಾಬಾದ್‌ದ ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ಟಿ, ದುಬಾಯಿದ ಸಂಕಲ ಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್ ತುಳುಟು ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಬರೆದ್, ಸಂಪಲಿತ್ ಅವೆಕ್ಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಕುಲು. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಡೇ ಒಂಜಿ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಿತ್ ಕೊರಿನಕುಲು. ಮೊಕುಲು ಮಾತ ಬಾಳ್‌ನಾಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರಿನಕುಲು.

ಈ ಬಡಕಾಯಿ ಮದಿಪುಡುಲಾ ಅಂಚನೆ. ಬಡಕಾಯಿ ಸೀಮೆಗ್ ಸೇರಿನ ಇನ್ನದ ಡಾ. ಟಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ನಾರಾವಿದ ಸದಾನಂದೆರ್, ಬ್ರಹ್ಮಾವರದ ಜಾನಕಿ, ಒಡಿಪುದ ಗೋಪಾಲ ಶೆಟ್ರ್, ಬೊಳುವಾಯಿದ ಆನ್ನಿ ಪಾಲಡ್ಕ, ಪುತ್ತಿಗೆದ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ರ್ ಮೊಕುಲು ಮಾತ ಬಡಕಾಯಿದಕ್ಲಾದ್ ಬಡಕಾಯಿ ಮದಿಪುದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಗ್ ಎಡ್ಡೆನಾ ಬೆನ್ತೆರ್. ಕೆಡ್ಡೆಸೊದ ಕರೆಗಾಳಿ ಬೀಜಿದ್ ಶಿವರಾತ್ರೆ ಕರಿದುಂಡು. ಒರ್ಸೊದಕೇರಿದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಟ್ಟುನ ಮಲ್ಲ ಲೇಸ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ನಡತ್‌ದುಂಡು. ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ ತುಳು ಕತೆಕುಲು, ತುಳು ಸಂಚಿ ಇಂಚಿತ್ತಿ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್ ದಿಂಜಾವು ಮಸ್ತ್ ಬೂಕುಲೆ ತುಪ್ಪೆನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಪೊಸ ಒರ್ಸೊ ಬಿಸು ಪರ್ಬಲಾ ಬರೊಂದುಂಡು. ಸಮಸ್ತ ಸರ್ವೆರೆಗ್‌ಲಾ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪನೊಂದುಲ್ಲ.

ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
(ಸಂಪಾದಕೆರ್)

ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು

- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ವರ್ಧಮಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ, ಸಂಶೋಧಕೆ, ವಿಮರ್ಶಕೆ **ಡಾ. ಬಪ್ಪನಾಡು ದಾಮೋದರ ರಾಯೆರೆಗ್.**
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಂತಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಕುರ್ಕಾಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ಕವಿ, ಕತೆಗಾರೆ, ನಾಟಕಕಾರೆ ಶ್ರೀ **ಕೋಡು ಭೋಜ ಶೆಟ್ರೆಗ್.**
- ಅಜಿಪ ಒರ್ಸೊ ದಿಂಜಿ ಪೊರ್ತು ಆರೆನ ಅಭಿಮಾನಿಲೆಡ್ದ್ ಅಭಿನಂದನೆ ಪಡೆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ, ಸಂಶೋಧಕೆ, ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿ ಅಧ್ಯಾಪಕೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯೆ ಶ್ರೀ **ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರೆಗ್.**
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ, ಮೂಡಬಿದ್ರೆದ ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗ್ ಆಯ್ಕೆ ಆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ, ಸಂಶೋಧಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆ **ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರೆಗ್.**
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಮುಂಬಯಿದ ಖ್ಯಾತ ಹಿರಿಯ ಬರಹಗಾರ್ತಿ **ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಬೆಂಗಳೂರುದ ಮಾಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಸಂಶೋಧಕೆ **ಡಾ. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದೆ ಶ್ರೀ **ಮಲ್ಪೆ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ಪದರಂಗಿತ-ಕಾವ್ಯ) **ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ಮನಸ್ಸ್ ಬದಲಾನಗ-ಕತೆ) **ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ಚಂದ್ರಳ್ಳಿಡ್ ಬೊಳ್ಬಾಂಡ್-ಕಾದಂಬರಿ) **ಸಂಕಲ ಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ಪಿಲಿಪತ್ತಿ ಗಡಸ್-ನಾಟಕ) ಶ್ರೀ **ಆನಂದಕೃಷ್ಣ** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ಪಣೆಪಣೆ ತುಡರ್-ಗದ್ಯ) ಶ್ರೀ **ಮ. ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು** ಆರೆಗ್.
- 1997 ನೇ ಸಾಲ್‌ದ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯಿನ (ತೌಳವ-ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ) **ಡಾ. ಪುಂಡಿಕ್ಕಾ ಗಣಪಯ್ಯ ಭಟ್ಸ್** ಆರೆಗ್.

ಮದಿಪುಡು......

• ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆ ಮದಿಪು 5
• ಬಡಕಾಯಿ ಮದಿಪು 6
• ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು 7
• ಮಾದಿರನ ಗಾದೆದ ವಕ್ಕನೆ - ಬಿ. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ 9
• ತುಳುವ್ಯಾಕರಣ - ಡಾ. ಟಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ 11
• ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬ - ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ 19
• ಪಾಡಿಗರೊಡಿದ ಐತಿಹ್ಯ - ಸದಾನಂದ ನಾರಾವಿ 24
• ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟೆರ್ - ಒಂಜಿ ನೆಂಪು - ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ 27
• ಎನ್ನ ಕಿಟ್ಟು ತಿದ್ಯಮ್ಮೆರ್ - ಗೋಪಾಲ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ 30
• ನಾಗಮಣಿ ಉಂಗಿಲ - ವಿಠಲ ಕಬಕ 37
• ಗಂಗಸರೊ ಗಂಗಸರೊ ಪರಡೆ ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ - ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ 41
• ಮಡಿಮೈಲೆ - ಎಂ. ಕೆ. ಕುಕ್ಕಾಜೆ 42
• ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ - ಜಿತು ನಿಡ್ಲೆ 43
• ಪನಿಕಬತೊಲು - ಕೆ. ಜಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಲೆ 44
• ನಿರೆಲ್ - ಟಿ. ಎ. ಎನ್. ಖಂಡಿಗೆ 45
• ಕಬತೆದ ಕಂಡ - ಆ್ಯನ್ಸಿ ಪಾಲಡ್ಕ 46
• ಮಾಣಿಗೆರಡ್ ಪಾತೆರ - ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ 47
• ಇತ್ತೆದ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ದ್ ಒಂತೆ ಪೊರ್ಲು - ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ 49
• ವಾಸ್ತವ ಪುಜ್ಜೆದ ಕಾವ್ಯ - ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ 51
• ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು 54
• ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು 58
• ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್ 63

ಮಾದಿರನ ಗಾದೆದ ವಕ್ಕನೆ

ನಮ್ಮ ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಹುಭಾಗ ತುಳುನಾಡ್ ಆದುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಜನ, ತುಳುನುಡಿ ಉಂಡು ಇನಿ ಕೋಡೆದ ಪಾತೆರತ್ತ್. ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ದಾನೆಂದ್ ತೂಪಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥೊಳು ಹಲವು ಕಾರಣೊಡ್ದಾದ್ ಇನಿ ಕಮ್ಮಿಯಾದುಂಡು. ಆಂಡಲಾ ತುಳು ನುಡಿಕಟ್ಟ್, ಗಾದೆ, ಭೂತೊಳೆ ಪಾಡ್ದನ, ಬಂಟೆರೆ ಸಂಧಿ ಉಂದು ಮಾತ ಒಂಜಿ ಶಾಸನದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾದ್ ಜನೊಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡೇ ಒರಿದ್ ಬೈದ್'ಂಡ್. ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ನಾಗರಿಕತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆವೊಂದಿತ್ತ್'ಂಡಲಾ ಕನ್ನಡ ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಷೆ, ಬೊಕ್ಕ ಇತರ ಅನೇಕ ಭಾಷೆ ಮುಳ್ಪ ಉಪಯೋಗೊಡು ಇತ್ತ್'ಂಡಲಾ ಅವೆತ್ತ ನಡುಟ್ಟು ತುಳು ಭಾಷೆಗೊಂಜಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಉಂಡು, ಪೊರ್ಲುಂಡು. ಶಾಸ್ತ್ರವಚನ, ತತ್ವನಿರ್ಣಯ ಸ್ಥಿರವಾದಿತ್ತಿ ಲೆಕ್ಕನೇ ತುಳುನುಡಿ ಗಾದೆಳೆನ್ ಬರಾವು ಸರಾವು ದಾಂತಿ ಜನೊಕುಳುಲಾ ನಿತ್ಯ ಉಪಯೋಗ ಮಳ್ತೊಂದುಳ್ಳೆರ್. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕೆಲವು ಗಾದೆಗ್ ಇನಿ ಮಹತ್ವ ಇಜ್ಜಿಡಲಾ ಗತಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ದಾನೆಂದ್ ತೆರೆಯೊನ್ಯರೆ ಅವು ಸಹಾಯ ಆಪುಂಡು. ಅನೇಕ ಪೊಸ ಗಾದೆಲಾ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಲಾ ಕೂಡ್ದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಭಾಷಾ ಸಂಪತ್ತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ತುಳು ಜನೊಕ್ಲೆನ ತುಳು ಮಾತೃಭಾಷೆನ್ ಇತರ ಭಾಷೆದಕುಳುಲಾ, ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾಕುಲಾ ಕಲ್ಪೊಡಾತ್'ಂಡ್. ಇಜ್ಜಿಡ ವ್ಯವಹಾರ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂದುವೇ ತುಳು ಭಾಷೆಗೊಂಜಿ ಹೆಮ್ಮೆ

ತುಳು ಭಾಷೆ ಏಕರೂಪೊಡು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಚಾರ ಆವೊಡು, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾವೊಡು ಪನ್ಪೆ ಇರಾಧೆಡ್ ಅನೇಕ ಬಂದುಳು ನಾಟಕ, ಸಿನೇಮ, ಪತ್ರಿಕೆ, ಕಥೆ ಇಂದೆತ್ತ ಮೂಲಕ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯದ ರೂಪೊಡು ತುಳು ಭಾಷಾ ಸೇವೆ ಮಳ್ತೊಂದುಪ್ಪುನವು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಅಂಚಿನ ಮಹನೀಯೆರೆಗ್ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಹಾಯ ಆವಡ್ ಅಂದ್‌ದ್ಲಾ, ಜೀವನಗೋಸ್ಕರ ಪರವೂರುಗು ಪೋದಿತ್ತ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್, ತುಳುಭಾಷೆನ್ ಮರಪ್ಪಂದೆ ಉಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ಬಂಧು ಮಿತ್ರೆರೆಗ್ ತನ್ಕುಳೆ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ನೆನೆಪು ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಬೋಡಾದ್ಲಾ ಈ ಎಲ್ಯ ಬೂಕು ಬರೆಯೆರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಳ್ತೆ. ಅಂಚ ನೆನೆಪುಗು ಬತ್ತಿನಾತ್ ತುಳುಗಾದೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಒಟ್ಟು ಮಳ್ತೊಂಡೆ. ಎನ್ನ ಮಿತ್ರೆರಾತಿನ ದಿ. ಎಂ. ನಾರಾಯಣ ಇಂಬೆರ್ ಬರೆದ್ ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಳ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಸಂಗ್ರೊಡ್ದು ಸುಮಾರ್ ಮುನ್ನೂದು ಗಾದೆನ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆ. (ಇಂದೆಕ್ ಅನುಮತಿ ಕೊರ್ದು ಸಹಾಯ ಮಳ್ತಿನ ಆರೆನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಳೆಗ್ ಯಾನ್ ಅಭಾರಿ ಯಾದುಳ್ಳೆ) ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕೆಲವು ಪೊಸತ್ತ್ ನುಡಿಕಟ್ಟ್, ಹಿತವಚನಲಾ ಕೂಡಿಸಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾವಿರೊಡ್ದು ಹೆಚ್ಚಗೆ ಗಾದೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಳ್ತೆ. ಗದ್ಯೊಡ್ದು ಪದ್ಯ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ನೆನೆತೊಂದು ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಗಾದೆಳೆನ್ ಅರ್ಥೊಗು ಸರಿಪೋಪಿನೆಂಗೆ ಜೋಡಣೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಚರಣದ ಪದ್ಯದ ರೂಪೊಡು ಈ ಬೂಕು ಬರೆತೆ. ದುಂಬುದ ಪರತ್ತ್ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಟ್ಟುಗು ಪೊಸ ನುಡಿಕಟ್ಟ್ ಹಿತವಚನ ಕೂಡ್ದು ಬತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಪರ ಮರ ತೆಗ್ಲ್‌ದ್ ಪೊಸಪೂ ಪೋಯಿನೆಂಗೆ ಈ ಬೂಕುಗೊಂಜಿ ಪೊಸರೂಪ ಬೈದ್'ಂಡ್, ಒಳ್ಪೊಳ್ಪ ಕಾಡ್‌ಗುಡ್ಡೆಡ್, ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ಡ್, ಸಾದಿಬೀದಿಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗಿಡಮರಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ನಾನಾ ರೂಪದ, ಬಣ್ಣದ,

ಪರಿಮಳದ ಪೂಕುಳೆನ್ ಕೊಯಿದ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಕೊಣತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಮಾಲೆಕಟ್ಟ್‌ದಿನಂಚನೆ ಉಂಡು ಈ ಬೂಕು.

ನಮ್ಮ ಜನಮೆಚ್ಚುನ ಮಾದಿರನ ಪಾಡ್ದನದ ರೀತಿಡ್ ತೆಂಬರೆದ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್, ನಲ್ಕೆಗ್ ಸಮಪೋಪಿನೆಂಗೆ ರಾಗೊಡು ಇಂದೆನ್ ಓದ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಪ್ರತಿ ರಡ್ಡನೆ ಚರಣದ ಅಂತ್ಯೊಡು "ಮಾದಿರ" ಪಣ್ಪೆ ಶಬ್ದವುಂಡು. ಮಾದಿರನ ಪರಿಚಯ ನಂಕ್ ಎಲ್ಲಿಡ್ಲೇ ಆಪುಂಡು. ನಲ್ಕೆದಾಳ್ ತನ್ನ ಒರ್ತಿ ಎಲ್ಯ ಪೊಣ್ಣನ್ ಮಾದಿರಂದ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ್ ಕೊಣೋದು, ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡ್‌ದ್, ತೆಂಬರೆ ಬೊಟ್ಟೊಂದು, ನಲಿಪಾದ್, ಅಂಚತಿಕ್ಕಿನ ಅರಿಬಾರ್, ತಾರಾಯಿ ಪತ್ತೊಂದು ಊರೂರು ತಿರ್ಗುನೆನ್ ನಮ ಮಾತೆರ್ಲಾ ತೂದುಳ್ಳ. ನಲ್ಕೆದಾಕ್ಳು ಆಣ್ಣೆವು ಭೂತಕಟ್ಟುನು, ಪೊರ್ಲುದ ತತ್ರ ಮುಟ್ಟಾಳೆ ಕಟ್ಟುನು, ಪೊಣ್ಣೆವು ಮಾದಿರ, ಆಟಿಕಡೆಂಜಿ, ಸೋಣದ ಮದಿಮಾಳ್ ಇಂದ್‌ದ್ ಊರುಡೆ ಪೋಪಿನಿ ಇಂದು ಮಾತ ದುಂಬುಡ್ದಿಂಚಿ ನಡತ್‌ಬತ್ತಿನ ಅಕುಳೆನ ಕುಲ ಕಸಬು ಆದುಂಡು. ಮಾದಿರ ಪೊಣ್ಣನ ವೇಷ ದಾನೆ ಪಾಡ್ದನ ದಾನೆಂದ್ ಅವೆತ್ತ ಹಿಸ್ನೆಲೆನ್ ತೂಯೆರೆ ಯಾನ್ ಪೋತುಜಿ. ಆಂಡ ಆ ಮಾದಿರ ಪೊಣ್ಣು ಪಾಡ್ದನೊಗು ಸ್ವರ ಕೂಡಾದ್, ಮೆಯಿಕೈ ತಿರ್ಗಾವೊಂದು ನಲಿತೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು ಮಾತೆರೆನ್ಲಾ ಸಂತೋಷ ಮಳ್ಪುನ ಪೊರ್ಲುನು ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಕಣ್ಣಾರ ತೂದು ಮನವಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ, ಮಾದಿರ ಇಂದ್‌ಂಡ (ಮಾದಿ=ಪೊಣ್ಣು, ಮಾದಿರ=Mother) ಮಾತ್ರ ಅಪ್ಪೆ ಪಣ್ಪೆ ಅರ್ಥ ಯಾನ್ ಮಳ್ತೊಂದೆ. ಲಿಪಿದಾಂತಿನ, ಗ್ರಂಥದಾಂತಿನ ತುಳು ಭಾಷೆಡ್ ಪಿರಾಕ್ದ ಕಾಲೊಡ್ದೇ ಕವನ ಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಅವೆನ್ ರಾಗ ಒಯಿತ್ ಪಣ್ಣೊಂದು ನಲ್ಕೆದ ಪೊರ್ಲು ತೂಪಾವೊಂದು, ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಕಲೆನ್ ಮೆರೆಪಾವೊಂದು ಬತ್ತಿನ - ಬರಾವು ಸರಾವು ದಾಂತಿನ ಆ ಮಾದಿರಗ್ (ಜನಕ್ಳೆಗ್) ಈ ವಿದ್ಯೆ ಒಲ್ತು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್, ಏರ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್? ಸರ್ವ ವಿದ್ಯೆಗ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಲಾ ಅಧಿದೇವತೆ ಆದುಪ್ಪುನ ಆ ಮಹಾಮಾತೆ ಶಾರದಾ ದೇವಿನ ಮಹಾತ್ಮೆ ಇಂದು. ಮಾದಿರ ಇಂದ್‌ಂಡ ಶಾರದಾ ದೇವಿನ ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ ಪ್ರತೀಕ ಇಂದ್‌ದ್ ನೆನೆತೊಂದು ಈ ಬೂಕುಗು "ಮಾದಿರನ ಗಾದೆ" ಪಣ್ಪೆ ಪುದಾರ್ ಕೊರ್ತೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷೊಡ್ದು ತೌಳವೆರೆನ್ ಪಡೆದ್ ಉಂತ್ಯೆರೆ ನಿಲೆಕೊರ್ದು ಉಣ್ಪೆರೆ ಉಪ್ಪುನುಪ್ಪು ಕೊರೊಂದುಪ್ಪುನ ನಮ್ಮ ತುಳು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಎಲ್ಯ ಒಂಜಿ ಕಾಣಿಕೆಂದ್ ಈ ಬೂಕುನು ಆಳೆನ ಪಾದೊಗು ಭಕ್ತಿಡ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಳ್ಪುವೆ.

ಬಂಧು ಭಗಿನಿಯೆರ್ ಈ ಬೂಕುನು ಮಾತ ಓದು ತೂವೊಂದು, ಕೇಣೊಂದು, ಬೋಡಾಯಿನೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಳ್ತ್‌ದ್, ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನೆನ್ ಬುಡ್ದು ನಮನ್ ಸಮನೇ ಸುಧಾರಣೆ ಮಳ್ತೊನೊಡಿಂದ್‌ದ್ ಎನ್ನ ನಮ್ರ ವಿನಂತಿ. ಗಾದೆಳು ಮುಗ್ಗಿದಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಜಿ ಎಲ್ಯ ಪದ್ಯ ಉಂಡು. ಆವೆಟ್ಟ್ ರಡ್ಡ್ ಜಾನಪದ ಗೀತೆ, ಒಂಜಿ ಯಾನೆ ಬರೆತಿನವು "ಕೋರಿದ ಕಟ್ಟಗ್ ಬಲ್ಲೆ". ಈ ರೂಪದ ಲಘುಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬರೊಡು. ಪರಸ್ಪರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರದ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಲಾ ತುಳು ಭಾಷೆಡೇ ಆವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಡ ಓದುನ ಅಭಿರುಚಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಚಾರ ಬೇಗನೆ ಆಪುಂಡುಂದು ಎನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

(ಮಾದಿರನ ಗಾದೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ)

ಅಶೋಕನಗರ
೧-೧೧-೧೯೭೨

ಸಜ್ಜನ ಸೇವಕೆ
ಬಿ. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್

ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ

✍ ಡಾ. ಟಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ತುಳು) ಪಂಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಮುಕ್ಯ ಪ್ರಬೇದೊಲುಂದು ಮಸ್ತ್ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಗುಲು ಸುರೂಡ್ದುಂಚಿ ಅಗಲ್ನ ಸಂಶೋದನೆಡ್ ಪಂತೆರ್. ಆಂಡ ಉಡುಪಿದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋದನಾ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳುನಿಗಂಟ್ ಯೋಜನೆಡ್ ತುಳು ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ನಗುಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಡಿಡೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ದಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಶಬ್ದೊಲ್ನ ಆಧಾರದ ಮಿತ್ತ್ ತುಳುಬಾಸೆಡ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಬಡಕಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತೆನ್ಕಾಯಿ ತುಳುನ್ಲೀ ಮುಕ್ಯವಾಯಿನ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರಬೇದೊಲೆನ್ಲಾ, ಬಡಕಾಯಿ - ಪಡ್ಡಾಯಿ (ಉಡುಪಿ - ಮಂಗಳೂರು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ), ಬಡಕಾಯಿ - ಮೂಡಾಯಿ (ಕಾರ್ಕಳ - ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ), ತೆನ್ಕಾಯಿ - ಪಡ್ಡಾಯಿ (ಮಂಜೇಶ್ವರ - ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶ), ತೆನ್ಕಾಯಿ - ಮದ್ಯ (ಬಂಟ್ವಾಳ - ಪುತ್ತೂರು - ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ), ತೆನ್ಕಾಯಿ - ಮುಡಾಯಿ (ಸುಳ್ಯ - ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ) ತುಳು ಇನ್ಲಿನ ಉಪಪ್ರಬೇದೊಲೆನ್ಲಾ, ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಜೈನೆರೆ ತುಳು, ಹರಿಜನ ತುಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ತುಳು, ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು ಪಂಡ್ದ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬೇದೊಲೆನ್ಲಾ, ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಶಿವಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು, ಬಂಟೆರೆ ತುಳು, ಬಿಲ್ಲವೆರೆ ತುಳು, ಗೌಡೆರೆ ತುಳು, ಮೊಗವೀರೆರೆ ತುಳು, ದೇವಾಡಿಗೆರೆ ತುಳು, ಮಡ್ಯಲೆರೆ ತುಳು, ಕಿಲೆಸಿಲೆ ತುಳು, ಮೇರೆರೆ ತುಳು, ಮನ್ಸೆರೆ ತುಳು, ಮಾಣೇಯೆರೆ ತುಳು, ನಲ್ಕೆವಗಲ್ನ ತುಳು, ಅಜಲೆರೆ ತುಳು, ಪಂಬದೆರೆ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕುಡೆರೆ ತುಳು ಪಂಡ್ದ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪ ಪ್ರಬೇದೊಲೆನ್‌ಲಾ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಈ ಎನ್ನ ಎಲ್ಯ ಲೇಖನೊಡು ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು - ಈ ರಡ್ಡ್ ಮುಕ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಬೇದೊಲೆ ವ್ಯಾಕರಣೊಡುಪ್ಪುನ ಕೆಲವೊಂಜಿ ಮುಕ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲೆನ್ ಬಡಕಾಯಿ ತುಳು ಉದಾಹರಣೆ ಮೂಲಕ ಮೂಲು ಕೊರ್ತೆ.

ಬಾಕಿದ ಬಾಸೆಡುಪ್ಪುಲೆಕ ತುಳುಟುಲಾ ನಾಮಪದೊಕುಲು, ಸರ್ವನಾಮೊಲು (ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಪ್ರತಮ, ಆತ್ಮಾರ್ತಕ, ಪ್ರಶ್ನಾರ್ತಕ, ದರ್ಶಕ ಸರ್ವನಾಮೊಲು), ಬಹುವಚನೊಲು, ವಿಬಕ್ತಿಲು ಪ್ರತಮಾ (ಕರ್ತೃ), ದ್ವಿತೀಯಾ (ಕರ್ಮ), ತೃತೀಯಾ (ಕರಣ), ಚತುರ್ತೀ (ಸಂಪ್ರದಾನ) ಪಂಚಮೀ ಅಪಾದಾನ, ಷಷ್ಠೀ (ಸಂಬಂದ), ಸಪ್ತಮೀ (ಅದಿಕರಣ), ಸಂಬೋದನಾ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಗಿಕ (ಸಂಯೋಗ), ಅನುಸರ್ಗೊಲು, ಸಮಾಸ ಪದೊಕುಲು, ಪ್ರತಿದ್ವನಿ ಪದೊಕುಲು ಸಂಕ್ಯಾವಾಚಕೊಲು, ಸಾದಿತ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕುಲು, ಅಕರ್ಮಕ, ಕ್ರಿಯಾಪದೊಕುಲು ಪೂರ್ಣ ರೂಪೊಲು (ನಿಶ್ಚಯಾರ್ತಕ ರೂಪೊಲು, ಕಾಲವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು, ವಿದ್ಯರ್ತಕ ಪ್ರತ್ಯಯ), ಅಪೂರ್ಣ ರೂಪೊಲು, ಬಾವರೂಪ ಪ್ರತ್ಯಯ, ಪಕ್ಷಾರ್ತಕ ಕ್ರಿಯಾ ನ್ಯೂನ ಪ್ರತ್ಯಯ, ನಾಮ ವಿಶೇಷಣ ಪ್ರತ್ಯಯ, ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು, ನಿಷೇದಾರ್ತಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು. ಅತ್ತಂದೆ ನಾಮವಿಶೇಷಣೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣೊಲು ಮಾತಾ ಉಂಡು.

೧. ಬಹುವಚನ:

ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟು -ರ್ ಕಾರ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು '-ಲ್ಲು' ಯಾ '-ಗುಲು' ಯಾ 'ರ್-ಲು' ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೇ

ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟು '-ಳು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬದಲ್‌ಗ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು '-ಲು' ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ, '-ಕ್ಳು' ಯಾ '-ಕುಳು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬದಲ್‌ಗ್ '-ಕುಳು' ಯಾ '-ಗುಲು' ಪ್ರತ್ಯಯಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವ್ವತ್ತಂದೆ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುತ '-ಕ್ಳು/-ಕುಳು' ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯದ ಬದಲ್‌ಗ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು '-ಲು/-ಗುಲು' ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗಾದ್,

ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳು	**ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳು**
'-ರ್'	'-ಲ್ಲು/-ಗುಲು/-ಲ್ಯ'
ಅಜ್ಜೆರ್	ಅಜ್ಜಲ್ಲು/ಅಜ್ಜನಗುಲು
ಕುದ್ಕೆರ್	ಕುದ್ಕನಗುಲು/ಕುದ್ಕೆಲ್ಯ
'-ಕ್ಳು/-ಕುಳು'	'-ಕುಲು'
ಕುರಿಕ್ಳು/ಕುರಿಕುಳು	ಕುರಿಕುಲು
ಎಂಕ್ಳು/ಎಂಕುಲು	ಎಂಕುಳು
'-ಕ್ಳು/-ಕುಳು'	'-ಗುಲು'
ನಿಂಕ್ಳು/ಇಂಕ್ಲು	ನಿಗುಲು
ನಿಂಕುಳು/ಇಂಕುಳು	
ಅಕ್ಳು/ಅಕುಳು	ಅಗುಲು
'-ಕ್ಳು /-ಕುಳು'	'-ಲ್ಲು/-ಗುಲು'
ಬಾವಾಡಿಕ್ಲು/ಬಾವಾಡಿಕುಳು	ಬಾವಲ್ಲು/ಬಾವನಕುಲು

ಇತ್ಯಾದಿ.

೨. ಸರ್ವನಾಮ:

ತುಳುತ ಸರ್ವನಾಮೊಡು ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟು '-ಳ್' ಬೊಕ್ಕ '-ಅಳ್' ಆದ್‌ತ್ತ್‌ಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು ಕ್ರಮವಾದ್ '-ಲ್' ಬೊಕ್ಕ '-ಲು' ಪ್ರತ್ಯಯ ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಉದಾ.

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
ಆಳ್	ಆಲ್
ಇಂಬಳ್/ಉಂಬಳ್	ಮೋಲು

ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಏಕವಚನ ಸರ್ವನಾಮ ಪದದ ಆದ್ಯಕ್ಷರ 'ಏ-' ಅತ್ತಂದೆ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನ ಸರ್ವನಾಮ ಪದದ ಅದ್ಯಕ್ಷರ 'ಎ-' ಉಂದು ಮಾತ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು ಕ್ರಮವಾದ್ 'ಯಾ-' ಬೊಕ್ಕ 'ಎ-/ಯ' ಆದುಪ್ಪುಂಡು.

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
ಏನ್	ಯಾನ್

ಎಂಕ್ಳು/ಎಂಕುಳು ಎಂಕುಲು/ಯಂಕುಲು ಬ್ರಾಣೆರೆ ತುಳುಟು ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನ ಸರ್ವನಾಮ ಪದದ ಆದ್ಯಕ್ಷರ 'ನಿಂ-' ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ (ಸಮೀಪಾಂತರ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ ಸರ್ವನಾಮ ಪದದ ಆದ್ಯಕ್ಷರ 'ಇಂಬ್-/ಉಂಬ್-' ಬೊಕ್ಕ ನಪುಂಸಕೇತರ ಬಹುವಚನ ಸರ್ವನಾಮ ಪದದ ಆದ್ಯಕ್ಷರ 'ಮೂ-/ಮು-' ಆದ್‌ತ್ತ್ಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು ಕ್ರಮವಾದ್ ನಿ-', 'ಮೋ-' ಬೊಕ್ಕ 'ಮೊ-' ಆದುಪ್ಪುಂಡು. ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
ನಿಂಕ್ಳು/ನಿಕುಳು	ನಿಗುಲು
ಇಂಬಳ್/ಉಂಬಳ್	ಮೋಲು
ಮೂಕ್ಳು/ಮುಕುಲು	ಮೊಗುಲು

೩. ವಿಬಕ್ತಿ:

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುತ ಕೆಲವೊಂಜಿ ವಿಬಕ್ತಿಲೆನ್ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲೆಡ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೋಜಿ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಚತುರ್ಥೀ (ಸಂಪ್ರದಾನ):

ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು :

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಕ್/-ಕು,-ಗ್/-ಗು, ಙ್ಕ/ಙ್ಕು

ಸಾ. ತುಳು: -ಕ್/-ಕು, -ಗ್/-ಗು

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
ಮರಕ್/ಮರೊಕು ಮರಂಕ್/ಮರೊಂಕು	ಮರಕ್/ಮರೊಕು

ಪಂಚಮಿೂ (ಅಪಾದಾನ):

ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ.ತುಳು: -ತುಳು: -ತ್/-ತ್ತ್/-ನ್ತ್

ಸಾ.ತುಳು: -ಡ್ದ್/-ಡ್ದು.

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ.ತುಳು	**ಸಾ.ತುಳು**
ತಿಗತ್/ತಿಗತ್ತ್/ತಿಗಂತ್	ತಿಗಡ್ದ್/ತಿಗೊಡ್ದು

ಷಷ್ಠೀ (ಸಂಬಂದ):

ಬ್ರಾ.ತುಳು: -ತ/-ತೊ, -ದ/-ದೊ, -ತ್ತ/ತ್ತೊ, -ನ್ತ/-ನ್ತೊ

ಸಾ.ತುಳು: -ತ/-ತೊ, -ದ/-ದೊ

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ.ತುಳು	**ಸಾ.ತುಳು**
ಮರತ/ಮರತೊ	ಮರತ/ಮರತೊ
ಮರತ್ತ/ಮರತ್ತೊ	
ಮರಂತ/ಮರಂತೊ	

ಸಪ್ತಮಿೊ (ಅವಿಕರಣ):
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:
ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಟ್/-ಟು, -ಡ್/-ಡು, -ಣ್ಪ್/-ಣ್ಬು, -ಟ/-ಡ, -ಒಳು.
ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ಮರಟ್/ಮರೊಟು	ಮರಟ್/ಮರೊಟು
ಮರಂಟ್/ಮರೊಂಟು	

ಸಂಬೋದನಾ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:
ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಆ/-ಏ/-ನೇ/-ಓ
ಸಾ. ತುಳು: -ಆ/-ಏ/-ಏ/-ಓ

ಬ್ರಾ.ತುಳು	ಸಾ.ತುಳು
'-ಏ'	ಸಾ. ತುಳು
'-ಏ'	'-ಏ'
ಪಿಳಿಕುಳೇ	ಪಿಲಿಕುಲೇ
'-ಆ/-ನೇ'	'-ಆ'
ಪೆತ್ತಾ/ಪೆತ್ತನೇ	ಪೆತ್ತಾ
'-ಏ/-ನೇ'	'-ಏ'
ಪುಜ್ಜೇ/ಪುಜ್ಜೆನೇ	ಪುಜ್ಜೇ

ಅನುಸರ್ಗೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ.ತುಳು
-ಸಿತ್ತ್	-ತಿರ್ತ್
-ಕೈತೊಳು	-ಕೈತಲ್

೪. ಪ್ರೇರಣಾರ್ತಕ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:
ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಪೋ/-ಓ
ಸಾ. ತುಳು: -ಪಾ(ವು)/-ಆ(ವು)
ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
'-ಪೋ'	'-ಪಾ (ವು)'
ಪರ್ಪೋ	ಪರ್ಪಾ(ವು)
'-ಓ'	'-ಆ(ವು)'
ಬಲಿಪೋ	ಬಲಿಪಾ(ವು)

ಉಂದು ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ತುಳುಟು '-ಸೋ' ಅತ್ತ್‌ಡ '-ಓ' ಪ್ರೇರಣಾರ್ತಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲುಲಾ ಉಪಯೋಗ ಆವೊಂದುಂಡು. ಆಂಡ ನೆತ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ತುಳುಟು '-ಆ(ವು) ಪ್ರತ್ಯಯ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗ ಆವೊಂದುಂಡು.

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ಪಾರ್ಸೋ/ಪಾರೋ	ಪಾರಾ(ವು)
ಓದ್ಸೋ/ಓದೋ	ಓದಾ(ವು)

೫. ಕಾಲವಾಚಕ:
ಸರಳ ಬೂತಕಾಲ ವಾಚಕ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ.ತುಳು: -ತ್-/-ಯ್-ø - (ಶೂನ್ಯ)
ಸಾ.ತುಳು: -ತ್-/-ಡ್-ø -ಯ್-ø - (ಶೂನ್ಯ)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ತುಳುಟು '-ಡ್-' ಪ್ರತ್ಯಯ ತೋಜಿ ಬರ್ಪುಜಿ. ನೆತ್ತ ಬದಲ್‌ಗ್ '-ಯ್-' ಪ್ರತ್ಯಯನೇ ಉಪಯೋಗ ಆಪುಂಡು.

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ತಿನ್ಯೆ	ತಿಂಡೆ

ಪೂರ್ಣ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವಾಚಕ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ತ್‌ದ್-/-ತ್-
ಸಾ. ತುಳು: -ತ್-/-ದ್-

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
'-ತ್‌ದ್-'	'-ದ್-'
ಅಂತ್‌ದೆ	

ಅಬೂತಕಾಲವಾಚಕ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಪ್-ø -ವ್- (ಶೂನ್ಯ)

ಸಾ. ತುಳು: -ಪ್-ø -ವ್- (ಶೂನ್ಯ)

ಈ ರಡ್ಡ್ ತುಳು ಉಪಬಾಸೆಲೆನ ಮುಕ್ಯ ಪ್ರಬೇದೊಲೆಡ್ ಅಬೂತಕಾಲವಾಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಆದುಪ್ಪುಂಡು.

೬.: ಕಾಲವಾಚಕ ನಿಷೇದ:
ಸರಳಬೂತಕಾಲವಾಚಕ ನಿಷೇದ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಇದ್ದಿ-
ಸಾ. ತುಳು: -ಜ್-

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
ಕೆರ್ನದ್ದಿ	ಕೆರ್ಜಿ

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
'-ರಿ'	ಇದ್ದಿ

ಸಾ. ತುಳು: -ಅಂಜ್-/-ಉಜ್-

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
'-ರಿ'	'-ಅಂಜ್-/-ಉಜ್-'
ಪೋತ್ರಿ	ಪೋತುಜಿ
'-ಇದ್ದಿ'	'-ಅಂಜ್-'
ಕೆರ್ತ್ನಿದ್ದಿ	ಕೆರ್ತ್ಂಜಿ

ಅಬೂತಕಾಲವಾಚಕ ನಿಷೇದ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು : '-ಉರಿ'
ಸಾ. ತುಳು : -ಉಜ್-/-ಜ್-

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
'-ಉರಿ'	'-ಉಜ್-'
ತಿನ್ಪುರಿ	ತಿನ್ಪುಜಿ
'-ಉರಿ'	'ಜ್-'
ಬುಲಿಪುರಿ	ಬುಲಿಪುಜಿ

೭. ಬಾವರೂಪ:
ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಅರೆ/-ಎರೆ
ಸಾ. ತುಳು: -ರೆ/-ಅರೆ

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	**ಸಾ. ತುಳು**
'-ಅರೆ/-ಎರೆ'	'-ರೆ'

ಪೋವೆರೆ/ಪೋವೆರೆ	ಪೋರೆ
'-ಅರೆ/-ಎರೆ'	'-ಅರೆ'
ಅಂಪರೆ/ಅಂಪೆರೆ	ಮಲ್ಪರೆ
ಓದರೆ/ಓದೆರೆ	ಓದರೆ

೮. ನಾಮ ವಿಶೇಷಣ:

ಪ್ರತ್ಯಯೊಲು:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಈ

ಸಾ. ತುಳು: -ಇ(ನ)/-ಉ(ನ)

ಬೂತಕಾಲ:

ಸರಳ ಬೂತಕಾಲ:

ಉದಾ:	**ಬ್ರಾ. ತುಳು**	**ಸಾ. ತುಳು**
	ಅಂತೀ	ಮಲ್ತಿ (ನ)
	ಪೋಯಿೊ	ಪೋಯಿ(ನ)

ಪೂರ್ಣ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ:

ಉದಾ:	ಕಲ್ತ್‌ದೀ	ಕಲ್ದಿ(ನ)
	ಅಂತ್‌ದೀ	ಮಲ್ದಿ (ನ)

ಅಬೂತಕಾಲ:

ಉದಾ:	ಚಿನ್ಬೀ	ತಿನ್ಬಿ(ನ)
	ಕಲ್ಬೀ	ಕಲ್ಬು(ನ)

೯. ನಾಮವಿಶೇಷಣ ನಿಷೇದ:

ಪ್ರತ್ಯಯ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಅಂತೀ

ಸಾ. ತುಳು: -ಅಂದಿ(ನ)

ಉದಾ:	**ಬ್ರಾ. ತುಳು**	**ಸಾ. ತುಳು**
	ಕೇನಂತೀ	ಕೇನಂದಿ (ನ)
	ಅಂಪಂತೀ	ಮಲ್ಪಂದಿ(ನ)

೧೦. ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ:

ಅಬೂತಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ:

ಪ್ರತ್ಯಯ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು - ಒಂತು

ಸಾ. ತುಳು - ಒಂದು

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ಅಂತೊಂತು	ಮಲ್ತೊಂದು
ಕೊಳೊಂತು	ಕೊರೊಂದು

ಬೂತ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ:
ಪ್ರತ್ಯಯ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು: -ಅ/-ಉ
ಸಾ. ತುಳು: -ಅ(ದ್)/-ದು

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ಅಂತ್	ಮಲ್ತ್(ದ್)
ಪಾಡ್ತ್	ಪಾಡ್ದ್
ಕೊಳ್ತ್	ಕೊರ್ದ್

೧೧. ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ ನಿಷೇದ:

ಪ್ರತ್ಯಯ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು - ಅಂತೆ

ಸಾ. ತುಳು - ಅಂದೆ

ಉದಾ:

ಬ್ರಾ. ತುಳು	ಸಾ. ತುಳು
ನಡಪಂತೆ	ನಡಪಂದೆ
ನಾಡಂತೆ	ನಾಡಂದೆ
ಅಂಪಂತೆ	ಮಲ್ಪಂದೆ

ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪರ್ಬೊ

✍ ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ

ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್‌ದ ಆ ಮೆಯಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಆಡಳ್ತೊಡ್ದು ನಮ್ಮ ದೇಸೊ ಬುಡುಗಡೆ ಆದ್ ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ತಿಕ್ಕಿದ್ ಉಂದೇ ಅಗೋಸ್ತು 15 ತಾರೀಕ್‌ಗ್ ಐವ ಪೊರ್ಸ ದಿಂಜುಂಡು. ನಮ ಉಂದೆನ್ ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬೊದ ಪೊರ್ಲ ಪಂಡ್ದ್ ದೇಸೊದ ಕಡೆಡ್ದ್ ಕೊಡಿ ಮುಟ್ಟ ಮಾತಾ ಊರುಲೆಡ್‌ಲಾ ಬಾರಿ ಗಡ್ದ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೊ.

ತನ್ಕುಲೆ ಇಲ್ಲ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂದಿನ ಲಕ್ಷಕಟ್ಲೆ ಜನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊಗಾತ್ರ ಪುಣೆದ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ. ಏತೋ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಲ್ಲು ಜೋಕ್ಲೆನ್, ಬೊಡೆದ್ಯಾಲು ಕಂಡಸ್ಯಲ್ಲೆನ್ ಕಳೆವೊಂದು ನಂಕ್ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ಕಾರಮಿತ್ತ್ ನಮ ಉಂತೊಡು. ಈ ದೇಶದ ಮಣ್ಣ್ ನಂಕ್ ಪವಿತ್ರ. ಅವ್ವೇ ನಂಕ್ ಬಂಗಾರ್. ಅವ್ವೇ ನಮ್ಮ ಉಸುರುಂದು ನಂಬುದು ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯೆರ್ನಕುಲು ಪರ್ದೇಸಿಲೆನ ಗುಂಡುಗು ತಿಗಲೆ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಜೈಲ್‌ಡ್ ಕುರಿಂಡಲಾ ಪೋಡಿಜೆರ್. ಇಡೀ ದೇಸೊನೇ ಜೈಲಾಂಡಲಾ ಅಕ್‌ಲೆನ ತಿಗಲೆ ಮಿಲಾವುದ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರೂ, ತಿಲಕ, ಗೋಖಲೆ, ಪಟೇಲ್, ಪ್ರಸಾದ್, ರಾಜಾಜಿ, ನೇತಾಜಿ, ವಿನೋಬಾ, ಜೆಪಿ, ಕೃಪಲಾನಿ ಇಂಚ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಲು ಶಕ್ತಿಲಾದ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾಯೆರ್. ಕಸ್ತೂರ್ಬಾ ಗಾಂಧಿ, ಕಮಲಾ ನೆಹರೂ, ಸರೋಜಿನಿ ನ್ಯಾಡು, ಮುರನಿ ಮುರನಿ ಸೊರ್ಗೊಗು ಸಂದಿನ ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಆಲಿ, ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಧ್ಯಾಯ ಇಂಚಿನ ಪೊಣ್ಣೊವುನಕುಲುಲಾ ತನ್ಕುಲೆ ಸರ್ವಸೊನ್ಲಾ ಬುಡ್ದು ಬೆಂದೆರ್; ಸೊಂದ್ಯೆರ್.

ಈ ಬುಡುಗಡೆದ ಗಡಿಬಿಡಿಟ್ಟ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದಕ್ಲೆನ ಪಾಲ್ ಕಮ್ಮಿಯತ್ತ್. ದೇಶ ಭಕ್ತೆ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ನ ಮುಂಬಾಳ್ತನೊಡು ಜಾತಿಮತ ಭೇದ ದಾಂತೆ ಸಾರಗಟ್ಲೆ ಆನ್ಲೊವು ಪೊನ್ನೊವುನಕುಲು ಜೈಲ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಕುಲು ಜೈಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬಜ್ಜ ಬತ್ತೆರ್‌ಂಡಲಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ವಾ ಬಗೆತ್ತ ಅಧಿಕಾರ ತಿಕ್ಕೊಡು ಪಣ್ಪೆ ಆಸೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಪಗ ಪರ್ದೇಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಉಬ್ಬಿಗ್ ಬಾಯಿ ಅಂಗಾವೊಂದಿತ್ತಿನಕುಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜಕೀಯ ದುಂಬಾಳುಲಾದ್ ಪೀಟೊ ಏರಿಸೆನ್, ಅಂಚ ಏರ್‌ದ್ ಆಪಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಅನಾಹುತೊಲೆನ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿದ್ ಈ ಐವ ಪೊರ್ಲೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರ್ದ ಪರ್ಬೊದ ಪೊರ್ತುಡು, ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಜನೊಕ್ಲು ಬೇಜಾರ್‌ಡೇ ಉಲ್ಲೆರ್. ಸತ್ಯ ನ್ಯಾಯ ದರ್ಮೊಲೆಗ್ ಬಿಲೆ ಕಮ್ಮಿ ಗಲಾಟೆ, ಅನ್ಯಾಯೊ ಪುಂಡುಗಾರಿಕೆಗ್ ಮಿತ್ತ ಮಣೆ. ಎಂಚಾಂಡಲಾ ಆವು. ಕಾಸ್ ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್. ಆಯಗೇ ಪೂಜೆ. ಈ ತತ್ವೊನು ನಮ ನಿತ್ಯ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ಪಣವುದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಆಸೆಡ್ ದೇಸೊಗು ದೇಸೊನೇ ಲಗಾಡಿ ದೆತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಲಂಚ, ಕಮಿಶನ್, ಹವಾಲಾ ಇಂಚಿನ ಪುದರ್‌ಲೆಡ್ ಏತೇತೋ ಸಾವಿರ ಕೋಟಿಲೆನ್ ಗುಳುಂ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೇಲ್ಯ ನೇಲ್ಯ ಪೆರ್ಗುಡೆಲು ಈ ದೇಸೊಗೇ ಗುರಿತೋಡುದು ನಂಕ್ ತರೆದೆರ್ತ್‌ದ್ ನಮ ಭಾರತ ದೇಶದಕುಲುಂದು ಪಣಿಯೆರೆ ನಾಚಿಕೆ ಆಪಿ ಸ್ತಿತಿ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಸರಕಾರ ನಡಪಾವುನಕಲೆನ ರಾಜಕೀಯಸ್ತೆರ್ ಅಕ್‌ಲಕ್‌ಲೆ ಉಳಯಿದ ಲಡಾಯಿಡ್ ಆಳುನ ಬದಲ್‌ಗ್ ಅಳಿತೊಂದು,

ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಅಳ್ (ಬುಳಿಪಾದ್) ಪಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನಮ ಸರಕಾರ ನಡಪಾಯೆರೆ ಯೋಗ್ಯೆರತ್ತ್ ಪಣ್ಪಿ ಸ್ತಿತಿ ಸಮ್ಮ ಸುತ್ತುಮುತ್ತೊಡು ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಈ ದಂಬು ಕಟ್ಟಾವುನ ಕತ್ತಲೆದ ನಡುಟ್ಟುಲಾ ಅಲ್ಪಮುಲ್ಪ ಮಾಲಾಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಜನೊಕ್ಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಸ್ವಾರ್ತೊದಾಂತೆ ಜನೊಕ್ಲೆ ಎಡ್ಡೆಗಾತ್ರ ಬೆನ್ಪಿನಕುಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಕಿರಣ್ ಬೇಡಿ, ಖೈರ್ನಾರ್, ಶೇಷನ್ ಇಂಚ ಪುದರ್ ಪಣೊಡಾಯಿನ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಲು; ಬಹುಗುಣ, ಮೇಧಾ ಪಾಠಕ್, ಎಂ. ಸಿ. ಮೆಹ್ತಾ ಇಂಚಿನಕುಲು, ಏತೇತೊ ಸಾಹಿತಿಲು, ಕಲಾವಿದೆರ್ ಈ ದೇಸೊಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಲೆ ಎಡ್ಡೆನೇ ಉಡಲ್‌ದಿಂಜ್‌ದ್ ಬಯಕುನುಕುಲು ಉಪ್ಪುನೆಡ್ದಾತ್ರ ನಮ್ಮ ದೇಸೊ 'ದಿವಾಳಿ' ಆವಂದ್ ಪನ್ಪಿ ಆಸೆ ನಂಕ್ ಉಂಡು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕುನೆಡ್ದ್ ದುಂಬೇ ಇತ್ತಿನಕುಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿನ್ ತೂತಿನಕಲು ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಈ ದೇಶ ಎಡ್ಡೆ ಆವೊಡುಂದು ಅಕ್‌ಲಕ್‌ಲೆ ಕೆಲಸೊಡು ಪುಣೆತಿನಕ್‌ಲೆಡ ನಾಲ್ ಜನತ್ತ ಅಬಿಪ್ರಾಯನು ಈ ಬರವುಡು ಸಂಪಲಿತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆ. ಅವು ಓಮನಕ್‌ಲೆಗ್ ಇತ್ತೆದ ಪರಿಸ್ತಿತಿನ್ನಾ ತೆರಿಪಾವುನತ್ತಂದೆ ನಂಕ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾದ್ ಸರಿಸಾದಿಡ್ ನಡಪೆರೆ ಸಹಾಯ ಆವುಂದು ಎನ್ನ ಆಸೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪರ್ಬೊ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಆವಡ್ಂದ್ ಬಯಕ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುನು ತೆರಿಪಾವೆ.

1. ಪ್ರೊ. ಯು. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಚಾರ್ಯೆರ್, ಉಡುಪಿ, ಎಂ. ಜಿ. ಎಂ. ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆದಿತ್ತಿನಾರ್.

1947 ಆಗಸ್ಟ್ ಪದಿನೈನನೇ ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ದೇಶೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕ್‌ನಗ ಎಂಕ್ 27 ವೊರ್ಸ. ಏತೋ ಕಾಲದ ಕಣ ನಿಜ ಆಪಿನ ಆ ಪೊರ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರು, ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್, ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿಲೆಕಂತಿನಕ್‌ಲು ಏತೋ ವೊರ್ಸೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪನೊಂದಿತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ನೀತಿ ಗುಣೊಕ್ಕುಲೆನ್ ಜನೊಕ್ಲು ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ನಡತ್‌ದ್ ನಂಕ್ ನಿಜವಾಯಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕೆಂಡ್. ಪಳ್ಳಿಡಿತ್ತಿನ ಬಡತನ ಪೂರಾ ಮಾಯಾಪುಂಡು. ಆಸೆ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಾಲದಕ್‌ಲೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಲ್ಲಿಡ್ದೇ ಕದ್ದರ್ ಕುಂಟು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತ. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್, ಪಿರಿಯಡ್ಕ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯೆರೆ ಲೆಕಂತಿನಕುಲು ಬಡವೆರ್ನ ಎಡ್ಡೆಗಾತ್ರ ಪುಣೆಯಿನಕುಲು. ಹರಿಜನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬರವು ಕಲ್ಪಾಯೆರೆಗಾತ್ರ ಗೋವಿಂದ ರಾವ್ ಪಣ್ಪೆನಾರ್ ಜೆಂಜ ಪುಣೆತ್ತೆರ್. ಒಡಿಪುದ ತೇರ್ ಬೀದಿ ಆ ಕಾಲೊಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಲ್ಪುನ ಜಾಗ್. ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್, ಎಸ್. ಎಸ್. ಕಾರಂತೆರ್, ನಾಗೇಶ ನಾಯರ್, ಪುಂಡಲೀಕ ಕಾಮತ್, ನಾರಾಯಣ ಕಾಮತ್, ಸಾಂತ್ಯಾರ್ ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್ಟ್ ಇಂಚಿನಕುಲು ದುಂಬಾಳುಲಾದ್ ಒಡಿಪುಡು ಪೊರ್ಂಬಿನಕುಲು. ಎ.ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೆ. ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಎನ್. ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ. ಪಾಂಗಾಳ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ನಾಯರ್, ಡಾ. ವಿಠಲ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊಕ್ಲು ರಾಜಕೀಯೊಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಸಮಾಜದ ಎಡ್ಡೆಗಾತ್ರಲಾ ಬೆಂದಿನಕುಲು. ಅಪಗ ಕದ್ದರ್ ಕುಂಟು ಪಾಡಿನಕ್‌ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಈ ಪೆರಿಯಾಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಮೋಕೆ. ಆ ಕಾಲೊಡು ಜಾತಿ, ಬಾಸೆ ಬೇತೆಂದ್ ಬೇದ ತೋಜಾವು ಅಲ್ಪ ಬುದ್ದಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿಲ್ಲಾ ನಯ, ವಿನಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಪ್ರಾಮಾನಿಕತೆಕ್ಲೆ ಬಿಲೆ. ಇತ್ತೆ ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣೆ ಆವೊಡ್ಡ ಉಂದು ಒಂಜಿಲಾ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕ್ಷರ ತೆರಿಯೊಡುಂದುಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ಏರಾಂಡಲಾ ಜನನಾಯಕೆ ಪಂಡ ಓಟುಗುಂತುದು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ, ಎಂ.ಪಿ ಆವೊಡ್ದ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಆದ್, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ ಅನುಭವ ಬೋಡು. ಲೋಕಾನುಭವ ಇತ್ತ್‌ದ್ 45 ವೊರ್ಸಾಂಡಲಾ ಪಿರಯ ಆದುಪ್ಪೊಡು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊಡ್ದು ದುಂಬು ಇತ್ತಿನ ಸ್ವಾರ್ಥೊ ದಾಂತಿ ನಾಯಕೆರ್ನಕ್ಲ್ ಓಲು? ಲಂಚ, ಮೋಸ, ದಗೆನೇ ದಿಂಜಿದಿನ ಇತ್ತೆದ ರಾಜಕೀಯ ದುಂಬಾಳುಲು ಓಳು? ಇತ್ತೆದ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾದ್ ಎಡ್ಡೆಂತನಕುಲೇ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕೆರಾಯೆರ್ಂಡ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ದೇಶೊಗು ಭವಿಷ್ಯ ಉಂಡು.

2. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಸಂಕ ಕಮಲಾಕ್ಷ ಪೈಕ್ಕುಲು

ಯಾನ್ ಪತ್ತ್ ವೊರ್ಸೊದ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗಿಡೆ ಉಪ್ಪು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಕಾಲೊಡು ಗಾಂಧಿಯೆರ್ನ ಪುದರ್‌ನ್ ಸುರುಟ್ಟು ಕೇಂಡಿನಿ. ಎನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ವೆಂಕಟ್ರಾಯ ಪೈಕ್ಕುಲು ಆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಡು ಸೇರ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಎಂಕ್ಲೆ ಕುಟುಮದ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಅಮ್ಮೆರ್ ಇಂಚ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಗು ಪೋಪಿನೆಟ್ಟ್ ಕುಸಿ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ಲಾ ಆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಡ್ದು ಎಂಚಿನಾವು ಪಣ್ಪೆ ಸಂಗತಿ ಪೂರಾ ತೆರಿದ್ ಉಪ್ಪಂದ್. ಅಂಡ ಗಾಂಧಿಯೆರ್ನ ಮಿತ್ತಿತ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸೊಡ್ದಾತ್ರ ಆರ್ ಅಯಿಕ್ ಸೇರ್‌ದುಪ್ಪೊಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಂಡ ಎಂಚಿನಂದ್ ಎಂಕ್ ತೆರಿನಿ ಆ ಕಾಲೊಡೇ! ಕುಡಲದ ಎಲೊಸಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಕದ್ದರ್ ಪಾಡ್ಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಿನಾಯೆ ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಕಲ್ಪುನಗಲಾ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 1943 ಟ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರಿಬೊಕ್ಕಲಾ ಕದ್ದರೇ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆ. ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಜಿಂಜ ದುಂಬು ಬಯಿದ. ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಲಾ ಆತ್ಂಡ್. ಅಂಡ ಇಂಚ ಆಪುಂಡು ಪಣ್ಪೆ ಸಂಗತಿ ಅಪಗ ಹೆಚ್ಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ಮನವರಿಕೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಜಿ. ಏರ್ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ದಾನೆ ನಂಕ್ ಉನಿಯೆರೆ ತಿನಿಯೆರೆ ತತ್ವಾರ ಆಯಿಜಿಂಡ ಅಂಡ್ ಪಣ್ಪೆ ಅಬಿಪ್ರಾಯನೇ ಹೆಚ್ಚಿನಕಲೆಗ್ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಒಡಿಪುಡು ಪಿಎಪ್ಪೈ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಅಂಗಡಿಡ್ ಕದ್ದರ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸ್ವಯಂಸೇವಕೆರ್ನಕುಲು ಕದ್ದರ್ ಕುಂಟುನು ತರೆಟ್ ತುಂಬೊದು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲಡ್ ಕೊಣೊದು ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಕ್ಲೆನ ಅಂಗಡಿಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯೊಲೆದ ಬೂಕುಲೆನ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕದ್ದರ್‌ದ ಪ್ರಚಾರಡೊದ್ದಾತ್ರ ಉಡುಪಿದ ಸುತ್ತಮುತ್ತೊಡು ಕುಂಟುದ ಮಗ್ಗೊಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನ ಎಬ್ಯಾಂಡ್.

ಬೊಂಬಾಯಿಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ, ಮಲ್ಲಮಲ್ಲ ಲೀಡರ್‌ನಕ್ಲು ದಾದರ್‌ದ ಮೈದಾನ್‌ಡ್ ಭಾಷಣಮಲ್ತ್‌ದ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಗು ಸೇರಿಯೆರೆ ಉಮೇದ್ ಲಕ್ಯಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಶಂಕರ್‌ರಾವ್ ದೇವ್, ಆರ್.ಬಿ.ಮಸಾನಿ, ಯೂಸುಫ್ ಮೆಹರಾಲಿ, ಅಸೋಕ ಪಟವರ್ಧನ ಇಂಚಿನಕ್ಲೆನ ಭಾಷಣ ಕೇಣುನನೇ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು.

ಭಾರತ ಬುಡ್ದು ಬಲ್ಪಿ (Quit India) ಚಳವಳಿತ್ತ ಕಾಲೊಡು ಬೊಂಬಾಯಿದ ಶಿವಾಜಿ ಪಾರ್ಕ್‌ಡ್ ಸೇರೊಂದಿತ್ತಿನ ಜನೊಕ್ಲೆ ಕೂಟೊನು ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ಪೆರೆ ತೀರಂದ್. ಕಡಲ್‌ಡ್ ಬುಡಂದೆ ಸೆರೆ ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಜನ ಸೇರೊಂದೆ ಇತ್ತೆರ್. ಯಾನ್‌ಲಾ ಆ ಸಬೆಕ್ ಪೋದಿತ್ತೆ. ಅಂಡ ಕಸ್ತೂರ್ಬಾ ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ್ ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಲ್ತಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಆರ್ನ ಭಾಷಣ ಕೇಣುಸಂದರ್ಭ ತತ್ತ್ಂಡ್. ಸೇರಿನಕಲೆನ್ ಗಿಡಪೆರೆ ಪೋಲಿಸ್‌ದಕ್ಲು 'ಟೀಯರ್ ಗ್ಯಾಸ್' ಬುಡ್ಯೆರ್. ವೀರ ಸಾವರ್ಕರ್ ನಿಜವಾಯಿ ದೇಶಭಕ್ತೆ. ಆರ್ ಬತ್ತಿ ಬಜಿತ್ತೊನು ಕೇಂಡ ಎಂಚಿನಾಯನ ಕರ್‌ಲಾ ಕರಾದ್

ಪೋವು. ಆಂಡ, ಆರ್ ದೈರೊದ ಜೀವಂತ ರೂಪು. ಅಂಡಮಾನ್‌ದ ಜೈಲ್‌ಡ್ ಅರೆಗ್ ಕೊರಿ ಕಷ್ಟ ಏತ್. ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಆರ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಜಿಂಜ ಆತ್ಂಡ್. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಬತ್ತಿಪ್ಪುನಗ ಅರೆನ್ ತೂದಿತ್ತೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭೊ ಎನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿದ್ಂಡ್. ಆರ್ನ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾತ್ರ ನೇತಾಜಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಿ ಫೋರ್‌ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಪಾರ್ಟಿನ್ ಸೇರಿಯೆ. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆ. ಆ ಅನುಭವೊಡ್ದಾತ್ರ ಒಡಿಪುಗು ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಉಡುಪಿ ನಗರ ಸಭೆ. ಏತೇತೋ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ ಬೆನ್ನಿ ಉಮೇದ್ ಎಂಕಾಂಡ್. 1955ಡ್ದ್ 1960ಮುಟ್ಟ ಒಡಿಪು ನಗರ ಸಭೆದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಲಾ ಆದಿತ್ತೆ. ಅಪ್ಪತ್ತಂದೆ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡೆರಾಯಿ ಟಿ. ಎ. ಪೈಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯೊಡ್ಲಾ ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಆರ್ನ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರೊಗಾತ್ರ ಊರೂರು ತಿರ್‌ಗ್‌ನಗ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯೆರ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಪರಿಚಯ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಎಂಕ್ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಎಂಚಿನಂದ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ದು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಸಹಾಯ ಕೊರಿಯೆರೆ ಸಾದ್ಯಾಂಡ್.

3. ಶ್ರೀ ಬನ್ನಂಜೆ ರಾಮಾಚಾರ್ಯೆರ್, ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಪತ್ರಕರ್ತೆರ್

ಎಂಕ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ಪೆರಿಯರ್ನಕುಲು ಬುಡಂದಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಟ್ಟ್ ಸೀದಾ ಪಾಲ್ ದೆತೊಣ್ಯೆರೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೊರ್ತುಡು ಪತ್ರಿಕೆಲೆ ಒಂಜೇ ಉದ್ದೇಶ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿತ್ತ ಸುದ್ದಿಲೆನ್, ದೇಶನಾಯಕೆರ್ನ ಸಂದೇಶೊಲೆನ್ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಪಾಯೆರೆಗ್ ಅವು ಬೆನೊಂದಿತ್ತ. ಬ್ರಿಟಿಷೆರ್ನ ಎದುರು ಮಲೆದ್ ಉಂತ್ಯೆರೆ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ. ನವಶಕ್ತಿ ಪಣ್ಪಿ ಪೇಪರ್ ಈ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಕೆಲಸಮಲ್ತ್‌ದ್ಂಡ್.

ಆಂಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಜೇತೆ ಜೇತೆ ಸಾದಿ ಪತ್ಯೆರ್. ಉಂದು ಇತ್ತೆ ಓಡೆಗ್ ಎತ್‌ದ್ಂಡ್ ಪಂಡ ನಿಜವಾಯಿ ಪ್ರಗತಿ ಪರಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಎಡ್ಡೆಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಪುಗರ್ಯೆರ್ಲಾ ಪಿರಜಾರುನೆನ್ ನಮ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ಸರಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ, ಯೋಜನೆಲೆಗ್ ಪತ್ರಿಕೆಲು ಕೊರೊಡಾಯಿನಾತ್ ಪ್ರಚಾರ ಕೊರಿಜ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಒಡಿಪುಗು ಬತ್ತಿಪ್ಪುನಗ, ಅರೆನ ದರ್ಶನೊಗಾತ್ರ ತೋಜಾಯಿನ ಉಲ್ಲಾಸ್, ಸೇರಿನ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಸಜೆನ್ ಏಪಲಾ ಮದಪ್ಪೆರೆ ತೀರಂದ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುವರ್ಣೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಮ. ಆಂಡ ಅಯಿಕ್ಕಾತ್ರ ಉಂದೆತ್ತ ಗಾಂಡ್‌ಗೌಜಿಗ್ಂದ್ ಕೋಟಿಗಟ್ಲೆ ರೂಪಾಯಿ ಕರ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನ ಸರಿಯತ್ತ್. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಈ ಕಳೊಕ್ಲೆಡ್ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಾದ್ಂಡ್. ನಮ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಸ್ಲೋಕೊನೇ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ನನದ ಎಡ್ಡೆಗ್ ಬೆನ್ಪಿನ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಈ ದೇಶೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕೆರೆ ಪುನೆಯಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ನಮ ಗೌರವ ತೋಜಾವೊಡು. ಆ ಕಾಲೊಡು ಜವನ್ಯೆರ್ನಕ್‌ಲ್ ಏತ್ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಈ ಚಳವಳಿಟ್ ಪುನೆತ್ತೆರ್ಂದ್ ತೂಂಡ, ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸರಕಾರದ ಕಣ್ಣ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಜೇತೆ ಜೇತೆ ತಂತ್ರೊಲೆನ್ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತೊಡಾದಿತ್ತ್ಂಡ್. ಗಾಂದಿಯೆರ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ಏತಿತ್ತಂಡ್ಂದ್ ನೆನಪುನಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಆರ್ ಒಡಿಪುಗು ಬನ್ನಗ ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯ್ಕೆರ್ನ ಬೊಡೆದಿ ಮನೋರಮಾ ಪಣ್ಪಿನಾರ್ ಮೆಯಿಟಿತ್ತಿ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಗಾಂದಿಯೆರೆಗ್ ಒಪ್ಪಾಯೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೂಯಿನ ಏತೋ ಶ್ರೀಮಂತ ಪೊಂಜೆವುನಕ್ಲು ಸನಾ ತನ್ಕ್‌ಲೆ

ಮೆಯಿಟತ್ತಿ ಪದ್ದೆಯಿಲೆನ್ ಒಪ್ಪಾಯೆರತ್ತಂದೆ ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಚಳವಳಿಡ್ಲಾ ಪಾಲ್ ದೆತೊಂಡೆರ್.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ನಂಕ್ ಒದಗಿನ ಸುರುತ್ತ ಸಮಸ್ಯೆ ಪಂಡ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್. ಪಕ್ಷ ರಾಜಕೀಯೊಲೆದ ರೋಗೊ ಬಲವಾದ್ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿ ಪಿರ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲಾದ್ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಹಾಳಾಂಡ್.

ಆಂಡಲಾ ನಮ್ಮ ಜವನ್ಯೆರೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶೊನು ಪ್ರಗತಿದ ಸಾದಿಡ್ ಕೊನೊಪಿ ತಾಕತ್ತ್ ಅಕ್‌ಲೆಗುಂಡು.

4. ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕ್ಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆರ್

ಗಾಂಧಿಯೆರೆನ್ 'ದರ್ಶನ' ಮಲ್ತಿನ ಆ ನೆನಪು ಏಪಲಾ ಮಾಜಂದಿನವು. ಶಾಂತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾಂತ ಸಮ್ರಾಟ' ಆಯಿ ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಇಡೀ ದೇಸೊದ ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ ಆದಿತ್ತೆರ್. 1934ನೇ ಇಸವಿಡ್ ತೂಯಿನಪಗ ಸಂತೋಸುಡು ಮೆಯಿ ಕೊಕ್ಕೆರ್‌ಂಡ್. ಆನಿಯೇ ಆರ್ನ ಚಳವಳೊಕ್ಕು ಲಾಗಿಯೆ. 1947 ಆಗಸ್ಟ್ 14 ನಡಿರ್ಲ್ಡ್ ಬದಿಯಡ್ಕೊಡು ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಕೃಷ್ಣರಾಯೆರಿನ್ಪಿ ಹೆರಿಯೆರ್ ಸಾರಜನ ಸೇರಿ ಸಬೆಟ್ಟ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಿಕ್ಕಿ ಗಡ್ದ್‌ದ್ ಮಲ್ತಿ ಭಾಷಣ ಅಪಗ ಬತ್ತಿನ ಪಿನಿ ಬರ್ಸದ ಪನಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಣ ನಿಜ ಆಯಿ ಸಂತೋಸು ಆ ಕಾಲೊಡು ಗಾಂಧಿಯೆರ್ ಪಂಡಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾತೆರಲಾ ಮೆಂಚಿದಲೆಕ್ಕ. ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಲಕ್‌ದ್ ಉಂತಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದಪೈಕ್ಲು ಗಾಂಧಿಯೆರೆಗ್ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ತಿ ನಾಗಬೆತ್ತೊನೇ ಆರ್ ದಾಂಡಿಯಾತ್ರೆಡ್ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬೊದ ಒರಿಯೇ ಮಗೆ. ಆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿನ್ ಪರಪಾಯಿನಾರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಆ ಕಾಲೊಡು ಜವನ್ಯೆರೆಗ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊರ್ತಿನಾರ್. ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಉಮೇಶ ರಾವ್, ಖಂಡಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಯೆಟ್ಟಿಕ್ಯಾನ ಕಣ್ಣನ್ ನಾಯರ್, ಅರಿಬೈಲ್ ಭೋಜರಾವ್, ಎಂ. ಮಾಧವರಾವ್, ಹಿರಿಯಡ್ಕ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯ, ಉಡುಪಿ ಗೋವಿಂದರಾವ್, ಶೇಷಭಟ್ ಭಿಡೆ, ಬಿ. ಭೋಜರಾವ್, ಕೆ.ಕೆ. ಶೆಟ್ಟಿ, ವಿ.ಎಸ್. ಕುಡ್ವ, ಟಿ. ಉಪೇಂದ್ರ ಪೈ, ಸಾಂತ್ಯಾರು ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಭಟ್, ಕೊಚ್ಚಿಕಾರ್ ಪದ್ಮನಾಭ ಪೈ, ಎ.ವಿ. ಬಾಳಿಗ, ಬಾಳ್ಳಟ್ಟಬೀಡು ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆ, ಎಂ. ಆರ್. ಪೂಂಜ ಇಂಚಿನ ಏತೇತೋ ಜನ ಚಳವಳಿಡ್ದ್ ಪಾಲ್‌ದೆತೊಂದು ದೇಶೊಗಾತ್ರ ತ್ಯಾಗಮಲ್ತೆರ್. ಬೊಲ್ಲೊಡ್ದಾತ್ರ ಬಜ್ಜ ಬತ್ತಿನಕ್‌ಲೆಗ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪೆರೆ ಎಚ್. ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊಗು ಪೋಪಿ ಯೋಗ ಒದಗ್‌ಜಿ.

ಇತ್ತೆ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಕಲ್ಪೊಂದುಪ್ಪು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಗಾಂಧಿ ನೆಹರೂ ನೇತಾಜಿ ಇಂಚಿ ಮಹಾತ್ಮೆರೆನಕ್‌ಲೆ ವಿಷಯ ತೆರಿಪಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡಪ್ಪೊಡು. ಗಾಂಧಿಯೆರ್‌ನ ಮೂಲಶಿಕ್ಷಣ ಇನಿ ಜಿಂಜ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪರ್ಬದ ಈ ಪೊರ್ಲ್ಸ ಆಂಡಲಾ ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕೊಗು ಸೇರೊಡುಂದು ಎನ್ನ ಆಸೆ.

(ಈ ನಾಲ್ ಜನತ್ತ ಅಬಿಪ್ರಾಯೊಲೆನ್ ಮಣಿಪಾಲದ Morning News ಪತ್ರಿಕೆಡ್ದ್ ಸಂಪಲಿತ್‌ದೆ. ಅಯಿತ್ತ ಸಂಪಾದಕೆ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಹೆಗ್ಗಡ್ರೆಗ್ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಲು - ಪೊಳಲಿ)

ಪಾಡಿ ಗರೊಡಿದ ಐತಿಹ್ಯ

✍ ಸದಾನಂದ ನಾರಾವಿ

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜಾನಪದ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ವೀರೆರಾದ್ ಮೆರೆಯಿನಕುಲು ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್. ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತೆರಾದ್ ಪಡುಮಲೆಟ್ಟ್ ಪುಟ್ಟು ಬಲತ್ತಿನ ಅಮರ್ ಜೋಕ್ಲು ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್. ಅನ್ಯಾಯಲೊನ್ ದಂಕ್‌ದ್, ಸತ್ಯ ಗೆಂದಾದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಕೇರಿಗ್ ಎಣ್ಮೂರುಡು ವೀರಮರಣ ಪಡೆಯೆರ್. ಉಂದೆರ್ದಾತ್ರ ಈ ಅಲೌಕಿಕ ವೀರೆರೆನ್ ಜನೊಕ್ಲು ತಾವು, ಗರೊಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತೊಂದು ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತೆರ್.

ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್ನ ಅವಸಾನೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಭಾರೀ ದು:ಖೊಡಿತ್ತಿ ಬಲ್ಲಾಳೆರೆಗ್ ಕನಟ್ಟ್ ಬತ್ತಿನ ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್ "ಎಂಕ್ಲೆನ ಅವಸಾನಗಾತ್ರ ದು:ಖ ಬುಡದೇ ಬಲ್ಲಾಳೆರೇ. ಈರೆಗ್ ಎಂಕ್ಲು ಇತ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಸಾಯ, ತತ್ತ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಸಾಯ. ಪದಿನಾಜಿ ಕೋಟಿ ಗರೊಡಿ ಕಟ್ಟಾಲೆ. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಈರೆನ ಬೂಡುಡು. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಮೆಗ್ಗೆ ಪಲಯಗ್ ರಡ್ಡ್ ಗಿಂಡೆ ಪೇರ್ ದೀಲೆ, ಎಂಕ್ಲೆನ ಆಯಬೀರ ಲೆಪ್ಪಾಲೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಎಣ್ಮೂರುಡು ಆದಿ ಗರೊಡಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಇಂಚೆನೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪೊಡು ಕಾರ್ನಿಕ ತೋಜಿಪಾದ್ ಗರೊಡಿ ಕಟ್ಟಾವೊಂಡೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪ್ರತೀತಿ. ಆಂಡ ಎಣ್ಮೂರು ಗರೊಡಿಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ವತ: ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯರೇ ಆಯಮೂಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿನ ಗರೊಡಿ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುದ ಪಾಡಿ ಗರೊಡಿಂದ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಕಾರ್ಕಳದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮಾರ್ಗೊಡು ಪೋದು ನೆಲ್ಲಿಕಟ್ಟೆಡ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಪಡ್ದ್ ಮಂಗಿಲಾರ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮಾರ್ಗೊಡು ಪೋಂಡ ಸೀದಾ ಪಾಡಿ ಗರೊಡಿಗೇ ಪೋಪುಂಡು.

ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣೊದ ಪ್ರಕಾರ ಮೂಜೂರು ಮೇಲಂಟೆಗುತ್ತುದ ಯಜಮಾನ್ಯೆರ್ ಮೇಲ್ ಬಂಗಾಡಿಡಿತ್ತಿ ತನ್ನ ತಂಗಡಿ ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋಯರೆ ಅವುಲು ಬೈದೆರ್ಲೆಗ್‌ಂದ್ ಪೊಸ ಮಂಚವು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಚಾವಡಿಡ್ ದೀದಿತ್ತೆರ್. ಅಣ್ಣೆರ್ ಬತ್ತಿನ ತೂಯಿನ ತಂಗಡಿ ನೀರ್ ಕನವರೆಂದ್ ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ ಮೇರ್ ಆ ಮಂಚವುಡು ಕುಲ್ಲುದೆರ್. ಅಣ್ಣೆರೇ ಅವು ಬೈದೆರೆಗ್‌ಂದ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ದೀಯಿಂಚಿ ಮಂಚಾವು, ಈರ್ ಆ ಮಂಚಾವುಡು ಕುಲ್ಲಿಯರತ್ತೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್. ಮಲ್ಲೆತ್ತ್ ರಾತ್ರೆಗ್ ಅಕ್ಲೆಗಾಂಡ್, ಪಗಲ್‌ಗ್ ಸಂಕಾಂಡ್ ಪಂಡೆರ್. ಅಂಗಾವಸೆ ಪರಿಯೆರ್. ಅಡೇಗೆ ಅಮಲಾಂಡ್. ಆ ಮಂಚವುಡೇ ಜೆತ್ತೆರ್. ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಗಳಿಗೆ ಆವೊಡಾಂಡ ಮಂಚವುಡ್ದು ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್ಯೆರ್. ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಡಾ ಅಯಿಟ್ಟೇ ಜೆತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಆರೆಗ್ ಸ್ವಪ್ನೊಡು ಬತ್ತಿ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ 'ಪಗ್ಗುಡು ಪದಿನೆಣ್ಮ ಪೋಪಿ ಅಂಗಾರೆದಾನಿ ಎಂಕ್ಲು ಇರೆ ಊರುಗು ಬರ್ಪ' ಪಂಡೆರ್. ಎಚ್ಚರಿಗೆ ಆಂಡ್. ಬೈದೆರ್ಲು ಬರ್ಪಿನ ದಿನೊನು ನೆನೆಪು ದೀಡೊಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಆನಿಗಾನಗ ಅವು ಆರೆಗ್ ಮದತ್ತ್ ಪೋಂಡು. ಆನಿದ ದಿನತ್ತಾನಿ ಆರ್ ಮಾನಿಯೆರೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಕೊಡ್ತು ಮಾಡಿ ಕಂಬಳೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಕಂಬುಳದಡೆ ಆರೆಗ್ ಇಲ್ಲಲ್‌ಡ್ದ ನಗಾರಿ ಸ್ವರ ಕೇಂಡ್. ಬೈದೆರ್ಲು ಇರೆ ಊರುಗು ಬರ್ಪ ಪಂತಿನ ನೆಂಪಾದ್

ಪಿರ ಇಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಬೈದೆರ್ಲೆನ್ ಎದ್ಕೊಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೊಡಾಯಿ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊರಿಜೆರ್. ಅಲ್ತ್ ಜತ್ತ್ ಬತ್ತಿ ಬೈದೆರ್ಲು ಅಲ್ಪನೇ ಇತ್ತಿನ ಪದ್ಮಕಟ್ಟೆಡ್ ಬತ್ತ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆರ್. ಅಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಮಿತ್ತಿಲ್ಲ ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಪೋದು ಅವುಲು ಸಾರಮಣೆ ಭೂತೊಲೆನ್ ಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಂಬಿಯೆರ್. ಇನಿಕ್ಲಾ ಆ ಕಲ್ಲುಲು ಅಲ್ಪನೇ ಉಂಡು. ಅಲ್ಪ ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ ಪನ್ನೀರ ಗಿಂಡೆ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಬೊಳ್ಳಿದ ಕೋಲು ಪತೊಂದಿನ ನಾಗಬಿರ್ಮೆರೆನ ಮೂರ್ತಿಲಾ ಉಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಿರ್ಮೆರೆಗ್ ಉಂದು ಮುಗುಳಿ ದಾಂತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಆಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಿನ ಬೈದೆರ್ಲು ಗರೊಡಿ ನಿರ್ಮಾಣೊಗು ಬೋಡಾಪಿ ಜಾಗ ನಾಡೊಂದು ಪಿದಾಡಿಯೆರ್. ಮಂಗಿಲಾರ್ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಅಲ್ತ್ ಸೀದಾ ಪಾಡಿದಿಲ್ಲಡೆ ಬತ್ತೆರ್. ಅಂಗಾದಸೆ ಆಪುಂಡು ನೀರ್ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಇಲ್ಲದಕ್ಲ್ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆಡ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಚೊಂಬು ಕೊರ್ದು, 'ತಿರ್ತ ಸುದೆ ಉಂಡು, ಅವುಲು ಪೋದು ನೀರ್ ಪರ್ಲೆ' ಪಂಡೆರ್. ಮೇಲಂಟೆಗುತ್ತುಡು ಆಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಮೂಲ್ಲಾ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಅವಮಾನ ಆಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಿನ ಬೈದೆರ್ಲು "ಈ ಇಲ್ಲಡೆ ಬಡತನ ಬರಂದಿಪ್ಪಡ್-ಸಿರಿತನ ಇಪ್ಪಂದೆ ಇಪ್ಪಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಶಾಪಿತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಇನಿಕ್ಲಾ ಈ ರಡ್ಡ್ ಇಲ್ಲಗ್‌ಲಾ ಉಂಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಪಾಡಿದಿಲ್ಲದಲ್ಪನೇ ನಂಕ್ ಗರೊಡಿ ಆವೊಡೂಂದು ಎನ್ನಿನ ಬೈದೆರ್ಲು ಇತ್ತೆ ಇತ್ತಿ ಗರೊಡಿದ ಜಾಗೆಡೇ ರಾತ್ರೆ 'ಐಮೂಲೆ' ದೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ರಾತ್ರೆದ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕೊಂಬುದ ಪೇಲೆ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನ ಪಾಡಿದಿಲ್ಲದ ಪಿನ್ನಾರಜೆಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲಾರಜೆಟ್ಟಿ ಪನ್ಪಿನಕ್ಲು ಉಂದೆನ್ ತೂದು ಒರಿಯಕ್ಕೊರಿ ಪಾತೆರೊಂಡೆರ್. ಉಂದೆನ್ ತೆರಿನ ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ 'ಮೂಂಕು ಕೊನೊಮು ಮುರ್ಲಡೆ-ಬಾಯಿ ಕೊನೊಮು ಅಂಗಾವಡೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಡ ಈ ವಿಷಯ ಪನಡೆ ಪನ್ಪಿನ ಸೂಚನೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆಂಡ ಮೊಕ್ಲು ಸೀದಾ ಮೇಲಂಟೆಗುತ್ತುಗು ಪೋದು ವಿಷಯ ಪಂಡೆರ್. ಬೈದೆರ್ಲು ಐಮೂಲೆ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದೀತಿನೆನ್ ತೂಯೆರ್. ಬೈದೆರ್ಲು, ಮುಲ್ಪನೇ ಎಂಕ್ಲು ಉಲ್ಲ ಪನ್ಪಿ ಗುರ್ತೊಗು ಊರ್ದಿನ ತೊಜಂಕ್‌ದ ದೈನ್ಲಾ ತೂಯೆರ್. ಅಲ್ಪನೇ ಇತ್ತೆ ಇತ್ತಿ ಗರೊಡಿನ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತೆರ್.

ಗರೊಡಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆದ್ ಸೋಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದಾನಿ ಒಕ್ಕೆಲಾಂಡ್. ಒಕ್ಕೆಲ್‌ದಾನಿ ಕಾರಣಿಕ ತೋಜಿಪಾವರೆಗ್ ದರ್ಶನ ಪಾತ್ರಿನಕ್ಲೆಗ್ ಆವೇಶ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಎಣ್ಣೆದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಡ್ ಮಿಂದ್ ಬರ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಕೊರಿಯೆರ್. ಕಂಗಾಲಾಯಿನ ಪಾತ್ರಿನಕ್ಲೆಗ್ ಸ್ವಪ್ನೊಡು ಬತ್ತಿನ ಬೈದೆರ್ಲು ಅಭಯ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆನ್ ನೆನೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಲ್ಲಿದ ಬಜ್ಜಿರೆಗ್ ಗಂಧ ರೆಂಕದ್ ಮೂಜಿ ಬಜ್ಜಿರೆನ್ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ಪಾಡಿ. ಅವು ಅಡಿಕ್ಕ್ ಪೋದು ಮಿತ್ತ್ ಬನ್ನಗ ತೆಗ್ಲೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗ್ ಜಪ್ಪುಲೆ ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಮಲ್ತೆರ್. ಬಜ್ಜಿರೆ ತೆಗ್ಲೊಂದು ಮಿತ್ತ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಾತ್ರಿನಕ್ಲು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮಿಂದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬೈದೆರ್ಲು ಪಾತ್ರಿಲೆನ ಮೂಲಕ ಕಾರಣಿಕ ತೋಜಿಪಾಯೆರ್. ಕೋಲದಾನಿ ಬೆಯಿಪಾಯಿನ ಬಾರ್‌ಡ್ ಬರಿಯ ಕೂಟಿಯೆರ್. ತಾರಾಯಿ ಗಡಿ ಕಡ್ತ್ ದೀಯೆರ್. ಬೈಪಾದ್ ಪಾಡಿ ಬಾರ್ ಮುಂಗೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಗಡಿ ಕಡ್ತಿ ತಾರಾಯಿಡ್ ಸಿರಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವೇ ತಾರೆದ ಸಿರಿನ್ ಗರೊಡಿದ ಪಿರಾವು ನಡ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಪ್ಪ ಮುಟ್ಟ ಆ ತಾರೆದ ಮರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ಆಂಡ ಅಯಿಟ್ಟ್ ತಾರಾಯಿ ಆಪೆದ್‌ಜಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇತ್ತೆದ ಪಾತ್ರಿಲು ಪನ್ಪೆರ್.

ಆಯೊದ ಗರೊಡಿ ಆಯಿನ ಮೂಲು ಬಿರ್ಮೆರ್ನ ಗುಂಡ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನಾಗಬ್ರಹ್ಮೆರೆನ ಪಂಚಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿ ಉಂಡು. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆರೆನಲಾ ಪಂಚಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿ ಉಂಡು. ಬ್ರಹ್ಮಗುಂಡದ ಪಿದಾಯಿ ಗರೊಡಿದ ಪ್ರಧಾನ ಶಕ್ತಿದೇವತೆ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದಿನ ಮಾಯಿಂದಾಲೆನ ಮರತ್ತ ಮೂರ್ತಿ ಉಂಡು. ಉಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಮೂಲು ಕುಜುಂಬಕಾಂಜವ, ಜೋಗಿಪುರುಷ, ಜುಮಾದಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಿಲಿಚಾಮುಂಡಿ ದೈವೊಲೆಗ್ಲಾ ಆರಾಧನೆ ನಡಪ್ಪುಂಡು.

ಪಾಡಿ ಗರೊಡಿದ ಮಾಯಿಂದಾಲ್

ಗರೊಡಿಡ್ ಬ್ರಹ್ಮಗುಂಡದ ಪಿದಾಯಿಡ್ದ್ ಪೂಜೆ ಕೈಕೊನುನ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ತ್ರೀ ದೈವ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ. ಕೆಲವೇ ಕಡೆಟ್ಟ್ ಮಾಯಿಂದಾಲೆಗ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್ಡಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಗರೊಡಿಡೇ ಅಲೆನ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೊಂಜೊವುಲೆನ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಈ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ. ಬಂಜಿನ ಪೊಂಜುವುಲು ಸುಖೊಟ್ಟು ಪೆದ್ದಿಯರೆಗ್ ಬೋಡಾದ್, ಬೊಕ್ಕ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಆರೋಗ್ಯೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಮಾಯಿಂದಾಲೆಗ್ ಪರಕೆ ಪಂಡೊನುವೆರ್.

ಬೈದೆರ್ಲೆನ್ ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಗರೊಡಿಡ್ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನ ಮಾಯಿಂದಾಲೆಗ್. ಅಂಡ ಪಾಡಿ ಗರೊಡಿಡ್ ಕ್ರಮದಂತೆ ಬೈದೆರ್ಲೆನ ಆರಾಧನೆ, ಕೋಲ ನಡತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಾಯಿಂದಾಲೆನೇ ಮುಲ್ತ ಕಾರಣಿಕ ದೈವ. ಮಾಯಿಂದಾಲೆ ಮೂಲು ದುರ್ಗೆ ಶಕ್ತಿಡ್ ನೆಲೆಯಾದ್ ಉಂತುವಲ್‌ಂದ್ ಪ್ರತೀತಿ. ಬೈದೆರ್ಲೆ ಜಾತ್ರೆದ ಮನದಾನಿ ಕಾಂಡೆ ಸುರು ಆಪಿನ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ ದರ್ಶನೊಗು ಮೂಲು ಭಾರೀ ಜನ ಸೇರುಂಡು. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆದ್ ಜೋಕ್ಲು ದಾಂತಿನಕುಲು ಸಂತಾನ ಫಲ ಕೇನಿಯೆರೆಗ್ ಇಡೆಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಇಡೀ ದಿನ ಬಯ್ಯ ಮುಟ್ಟಲಾ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ ದರ್ಶನ ನಡಪ್ಪುನವು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷಂದೆ ಪನೊಲಿ. ಮೂಲು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಫಲ ತಿಕ್ಕಿಜಿಂದಾಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಓಲ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಾಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಲೆನ ನಂಬಿಕೆ. ಪಾಡಿಗರೊಡಿದ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ 'ಸಂತಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಜನೊಕ್ಲು ನಂಬೊಂದೆರ್. ಮಾಯಿಂದಾಲೆನ ಕಾರಣಿಕದ ಬಗ್ಗೆ ಮಸ್ತ್ ಕತೆಕ್ಲು ಮುಲ್ಪ ಕೇಂದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಒಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಜೋಕ್ಲು ದಾಂತಿ ಒಂಜಿ ಪೊಂಜೊವು ಮಾಯಿಂದಾಲೆಡ ಫಲ ನಟ್ಟೊನಿಯರೆಗ್‌ಂದ್ ಜಾತ್ರೆಗ್‌ಂದ್ ಬರೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ತಾದಿಡ್ ಒಂಜಿ ಕಡೆ ತಡಮೆ ಕಟ್ಟ್‌ದೆರ್. ಈ ತಡಮೆದಲ್ಪ ಬನ್ನಗ ಕಜ್ಜಿ ಪುಡ್ಕೆಲ್ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದಿನ ಒಂಜಿ ಪೊಂಜೊವು ಎದ್‌ರಾಂಡ್. ತಡಮೆ ಕಡಪುನಗ ಆ ಪೊಂಜೊವು ತನ್ನ ಬಾಲೆನ ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ತಡಮೆ ದಾಂಟ್‌ನೆಟ್ಟ ಪತೊನ್ಲೇ ಪಂಡ್‌ದ್ ಈ ಪೊಂಜೊವೆಡ ಕೇನೊಂಡು. ಆ ಪೊಂಜೆವೆಗ್ ಈ ಬಾಲೆನ್ ತೂದು ಹೇಸಿಗೆ ಆಂಡ್. ಈ ಬಾಲೆನ್ ಯಾನ್ ಮುಟ್ಟಯೆಪ್ಪ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಟ್ಟ ಪೀಂಟಾವೊಂದು ಸೀದಾ ಗರೊಡಿಗ್ ಪೋಯಲ್. ಅವುಲು ಪೋದು ಮಾಯಿಂದಾಲೆಡ ಫಲ ಕೇಂಡಲ್. ನಿಕ್ಕ್ ಫಲ ಈ ಬನ್ನಗನೇ ಕೊರಿಯೆ. ಅಂಡ ಈ ದೆತೊನಿಜ. ತಡಮೆ ದಾಂಟ್‌ನಗ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊನು ಪಂಡೆ. ಈ ಹೇಸಿಗೆ ಆಪುಂಡೂಂದು ಬತ್ತ್ತಾ, ನಿಕ್ಕ್ ನನ ಫಲ ಇಜ್ಜಿ ಪಂಡೊಲು ಮಾಯಿಂದಾಲೆ. ಅಂಚ ಆ ಪೊಂಜೊವೆಲ್‌ಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಂತಾನ ಆಯಿನೇ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪೆರ್. ಇಂಚಿನ ಮಸ್ತ್ ಕತೆಕ್ಲು, ಉದಾಹರಣೆಲು ಉಲ್ಲ. ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಮಾಯಿಂದಾಲೆ

ಜಾತ್ರೆದಪಗ ಏತ್ ಜನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಫಲ ಕೇನಿಯರೆ ಬರ್ಪೆರಾ ಆತೇ ಜನ ಮೂಲು ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯ ತಿಕ್ಕಿನಕುಲುಲಾ ತನ್‌ಕ್ಕಲೆ ಬಾಲೆನ ಪತೊಂದು ಇಡೆಗ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಉಂದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಶೇಷಂದೇ ಪನೊಲಿ.

ಗರೋಡಿದ ಆರಾಧನಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಕಾರ್ತ್ಯೊಲು ಪೋದು ಆಟಿ ಬರ್ಪುನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಗುಂಡದ ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್‌ದ್, ಆಟಿ ಪೋದು ಸೋಣ ಬರ್ಪುನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದ ಪುಣ್ಯ ದಿನೊಟ್ಟು ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುವೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೊಕ್ಕ ಆರಾಧನೆದ ನಂಬಿಕೆದ ಪ್ರಕಾರ ಆಟಿ ತಿಂಗೊಲುಡು ದೈವೊಲು ಮಾತಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮಿಂದೆರೆಗ್ ಪೋದು ಸೋಣ ಬರ್ಪುನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗ್ ಪಿರ ಬರ್ಪೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಅಂಚ ಈ ಗರೊಡಿಡ್ ಸೋಣ ಬರ್ಪುನ ಪುಣ್ಯ ಸಂಕ್ರಾಂತಿದ ದಿನೊರ್ದು ಐನ್ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ವರ್ಷಾವಧಿ ಜಾತ್ರೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಡ್ ನಡಪುಂಡು. ಬರ್ಸ ಕಾಲೊಡೇ ಈ ಗರೊಡಿಡ್ ಉತ್ಸವ ನಡಪ್ಪುನ ಮುಲ್ತ ವಿಶೇಷ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಗರೊಡಿಲೆಡ್ ವಾರೊಗೊಂಜಿ ಅಂಗಾರೆ ಅತ್ತ್ಂಡ ತಿಂಗೊಲುಗೊಂಜಿ ಪೂಜೆ ನಡತ್ತ್ಂಡ ಈ ಗರೊಡಿಡ್ ನಿತ್ಯ ಅಂಗಾರೆ, ಶುಕ್ರವಾರ ಪೂಜೆ ನಡಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಮೂಲು ಬೇತೆ ಗರೊಡಿಲೆಕ್ಕ ದೈವಾಗಮ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪೂಜೆ ನಡಪ್ಪಂದೆ ದೇವಾಗಮ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರನೇ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ, ಪಂಚಪರ್ವೊಲು, ಬಲಿ, ಉತ್ಸವೊಲು ನಡಪುನವು ಮಲ್ಲ ವಿಶೇಷ. ಸೋಣ ತಿಂಗೊಳುಡು ದಿನೊಲಾ ಸೋಣಾರ್ತಿ ಪೂಜೆ ನಡಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸೊಡು ಕಾಂಡೆಗ್ ಪೂಜೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಯ್ಯಗ್ ದೀಪಾರಾಧನೆ ನಡಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಉಂದು ಮಾತಾ ರೀತಿಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಗರೊಡಿ ಪಂಡವೇ ಪನೊಲಿ.

ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟೆರ್ - ಒಂಜಿ ನೆಂಪು

✍ ಎಮ್. ಜಾನಕಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

'ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ದಿಂಚಿ ನಮ ಹೆರಿಯಕುಲು ಎಂಚ ಬದ್‌ಕ್‌ದೆರ್, ದಾದ ಒರ್ಪಾದೆರ್, ಅವ್ವೆನ್ ತೆರಿಯೊನೊಡು, ಒರಿದಿನೆನ್ ಒರ್ತೊನೊಡು' - ಇಂಚ ಪಣ್ಣೊಂದು, ನಂಬೊಂದು, ಅವ್ವೆನ್ ನಾಡೊಂದು, ಒರ್ತೋನ್ನೆರೆ ಪೊರುಂಬಿನಾರ್ ಡಾ. ಪಿ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟೆರ್. ನಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಸಂಶೋಧನೆಗಾದ್ ಆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಬೇಲೆನ್ ತೆರೀಂಡ ಏರೆಗ್ಲಾ ಅಚ್ಚರ ಆವೊಡೇ. 'ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ' ಪಣ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಒಂಬುಂಡು!

ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟೆರ್ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಊರು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಪಾದೂರು. ಜನ್ಮೊ ದಿನ 15-6-1924. ಬಡಪತ್ತ್‌ದ ಇಲ್ಲ್, ಆಂಡಲಾ ತಮ್ಮಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊಡು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮುಟ್ಟ ಬರವು ಕಲ್ತೆರ್. ಪದಿನೆಡ್ಮ ಪರ್ಸೊ ಪಿರಯೊಡೇ ಅತ್ತೂರುದ ಶಾಲೆಡ್, ಕಲ್ಪಾವುನ ಬೇಲೆಗ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಅಪಗನೇ ಆರೆನ ಮನಸ್‌ಡೊಂಜಿ ಆಸೆ, ತಾನೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವತ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪೊಡು.....ಈ ಸಾಧನೆಗ್ ವಿದ್ವತ್ ಬೋಡತ್ತಾ? ಅವ್ವೆಕಾಸ್ರ ಮದರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಟು ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. ಪದವಿ ಬೊಕ್ಕ ಬನಾರಸ್ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಟು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ ಪಡೆತೊಂಡೆರ್.

ಆತಾಯಿನೇ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವತ್ ಸಾಧನೆ ಓವು ಪಣ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆರೆಲೆಕ್ಕಂತಿನಕುಲು ಓವು ತಾದಿ ಪತ್ತಿಯೆರ್‍ಡ್ಲಾ ಮಿಂಜೆಸ್‍ದ್ ಬರ್ಪಿನಕುಲೇ. ಡಾ. ಭಟ್ಟೆರ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ತಿನ ತಾದಿ ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನವು. ಆಯ್ಕೆದೊಟ್ಟುಡೇ ಬೇಲೆಲಾ ಸುರಾಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಚರಿತ್ರೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ತನನ್ ಮುಡಿಪು ದೀವೊಂಡೆರಾ ಪಣ್ಪುಲೆಕ್ಕ, ತನ ಬದ್‍ಕ್‍ದ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟಲಾ ಅವ್ವೆಕಾಸ್ರನೇ ಬೆಂದಿಯೆರ್! ಮೆಂಚುನ ಬುದ್ಧಿಸಗ್ತಿ, ಬೆಂದುನ ಚಲ, ಕಸ್ಟೊಗು ಬೆರಿಪಾಡಂದಿನ ದೈರ ಆರೆನವು. ಅಂಚಾದ್ ಸಂಶೋಧನೆತ್ತ ತಾದಿಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಿನ ತೊಡಮಲೆನ್ ದಾಂಟೊಂದು ಮುಂಚೊತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಚರಿತ್ರೆನ್ ಒಕ್ಕುದು ತೂಯೆರೆ ಪಿರತ್ನಮಲ್ತಿನ ಭಟ್ಟೆರ್ ಸುರುಟು ಬರೆಯಿನ ಬೂಕು "ತುಳುನಾಡು" (1963). ತುಳುನಾಡ್ ಚರಿತ್ರೆ, ತುಳುವೆರ್ ಏರ್, ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯೊ, ಜಾತಿನೀತಿ, ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಟಳೆತ್ತ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಬರೆತಿನ, ಎಡ್ಡೆ ಆಧಾರೊ ಗ್ರಂಥೊ ಆಯಿನ ಈ ಬೂಕುಗು 'ದೇವರಾಜ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಚಾರಿಟೀಸ್'ದ ಸುರುತ್ತ ಬಹುಮಾನೊಲಾ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಪಿರಾಕ್‍ಡ್ದಿಂಚ ಕ್ರಿ.ಶ. ಸಾರತ್ತ ಆಜಿನೂದು ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟದ ತುಳುನಾಡ್‍ದ ರಾಜಕೀಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆ - ಈ ಇಸಯೊಡು ಡಾ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಮೆರೆನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೊಡು ಮಾಮಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧೊ ಬರೆಯೆರ್. ಉಂದೆಕ್ 1968ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ 'ಡಾಕ್ಟರೇಟ್' ಪದವಿ ಕೊರ್ದು ಮನ್ನಣೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.

ಆರೇ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ್ಕ 'ಡಾಕ್ಟರೇಟ್' ಪದವಿ ಪಡೆತೊಂಡಿನ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆತ್ತ ತೊಡು ಎಚ್ಚ ಆವೊಂದೇ ಪೋಂಡು. ಬೆರಿಬೆರಿಯೆ ರಡ್ಡ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಂಜಿ, "ತುಳುನಾಡಿನ ಸ್ಥಾನಿಕರು", ನನೊಂಜಿ "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಹಳಮೆಗಳು".

ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಪಿರಾಕ್‍ದ ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನೊಟು ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಊರ್ದುಲುಂತಾಯಿನ ಭಟ್ಟೆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಸಾಧನೆನ್ ತೂಂಡ ಬೆಕ್ಕಸ ಆಪುಂಡು. ಪದಿನೈನ್ ವರ್ಸೊ ಚಲಕಟ್ಟ್‌ದ್, ಬೊಡಿಬೆಸರ್ ಗೆನ್ಪಂದೆ, ನಾಡೊರ್ಬಡಿ ಸುತ್ತೊಂದು, ಸೊಂದೊಂದು, ಸಂಗ್ರಯ್ತಿನ ಆಧಾರೊನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವಿವೇಚನೆ, ವರ್ಣನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಚಿತ್ರ ಆಧಾರೊ ಕೊರ್ದು ಬರೆತಿನ ಈ ಗ್ರಂಥೊನ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್, ಚರಿತ್ರೆಕಾರೆರ್ ಮೆಚ್ಚೊಲೆ ಬರೆತೆರ್. ಡಾ. ಭಟ್ಟೆರೆನ ವಿದ್ವತ್ತ್‌ದ ಮೈಮೆ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಉಂದೊಂಜೇ ಗ್ರಂಥೊ ಯಾವು! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆತಿನ ಈ ಗ್ರಂಥೊತ್ತ ಪುದರ್ - "Studies in Tuluva History and Culture". ತೆನ್ಕಾಯಿ ಭಾರತೊಡು ಚರಿತ್ರೆಡ್, ಸರಿಯಾಯಿನ ಬೇಲೆ ನಡತ್‍ದ್‍ಜಿ ಪಣ್ಪಿನಕ್ಲೆಗ್ ಬೆಕ್ಕಸ ಪುಟ್ಟಾಯಿನಂಚಿನ ಬಿಗುಬನಿತ ಬೂಕು ಉಂದು. ಉಂದೆನ್ ಬರೆಪಿನನೇ ಬಂಜ. ಅವ್ವೆತ್ತ ಪ್ರಕಟಣೆತ್ತ ಪುದೆಕ್‍ಲಾ ಆರೇ ತರೆಕೊರ್ತಿನವು ನನೋಲ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿ. ಉಂದೆಕಾಸ್ರ ಆರ್ ಮಸ್ತ್ ಚಾಗೊ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ್. ಕಷ್ಟನಷ್ಟ, ಸೀಕ್‍ಸಂಕಡ, ಎತೆಸಿಂತೆಡ್ ಸಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡ ಆರೆಗ್ ಅವು ಮಲ್ಲೆ ಅತ್ತ್. ಆರೆಗ್ ಮುಖ್ಯ ಓವು ಪಂಡ, ಆರೇ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ್ಕ, "ತುಳುನಾಡ್‍ದ ಜನೊಕುಲು ಸಂಖ್ಯೆಡ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡಲಾ ಅಕ್ಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಳತಿರ್‍ಲ್‍ದ ಸತ್ವೊ ಮಲ್ಲವು, ಅವ್ವೆನ್ ಒರ್ಯೊನೊಡು, ತೆರಿಯೊನೊಡು, ಬೇತಕ್ಲೆಗ್ ತೆರ್ಪಾವೊಡು".

ಕಲ್ಲ್‌ದ ಬರವುನು ಪತ್ತೆ ಮಲ್ಪುನು, ಚರಿತ್ರೆಗ್ ಬೋಡಾಪಿನ ಆಧಾರೊ ನಾಡ್ದ್ ದೆಪ್ಪುನು ಪಂಡ ಭಟ್ಟೆರೆಗ್ ಬೊಡಿಬೆಸರ್ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒವ್ವೊಂಜಿ ಕೋಡಿ ಮುಲ್ಲೆ ಆವಡ್, ಆಡೆಗ್ ಪೋಪೆರ್! ಬರವುದ ಕಲ್ಲ್ ಆವಡ್, ತಗಡ್ ಆವಡ್, ಅವ್ವೊಂಜಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿ ಪಣ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆನ್ ತರ್ಕೊಂದು, ಅಜ್ಜಿದೆತ್ತ್‌ದ್, ಓದುನ ಪಿರತ್ತೊಗು ದುಂಬುಪಿರ ತೂವಯೆರ್. ಅಪ್ಪೆತ್ತ ತಿರ್ಲ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಮುಟ್ಟ ಬಡವು ಬಾಜೊಲ್ ಮದತ್ತ್‌ದ್ ಪೋವು. ಉಂದೆಕಾಸ್ರ ನಿದ್ರೆ ಕಜೆರ್ದ್‌ನ ಇರ್ಲ್‌ಲ್ ಲೆಕ್ಕೊಗು ತಿಕ್ಕಂದ್.

ಬೆಳ್ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನೊತ್ತ ಇರ್ಮಡಿ ಆಳುವರಸನ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನ ಶೋಧನೆ ಮಲ್ತಿನ ಕೀರ್ತಿ ಆರೆನವು. ಉಂದು ಕನ್ನಡೊತ್ತ ಮಸ್ತ್ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಶಾಸನ. ಉದ್ಯಾವರೊಡು ಆರ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಆಳುಪ ಅರಸು ಇರ್ಮಡಿ ಚಿತ್ರವಾಹನನ ಶಿಲಾಸನ (8ನೇ ಶತಮಾನೊ) ಆರೆನ ಮಲ್ಲ ಗೇಲ್‌ದ ಸಂಗತಿ. ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪೊದ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯೊಡುಲಾ ಮಲ್ಲ ಬಿರ್ಸೆರಾಯಿನ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಆರ್.

ಮೂಡಬಿದಿರೆ, ಕದ್ರಿ, ಮಂದರ್ತಿ, ಬಾರ್ಕೂರು, ಉಡುಪಿ, ಉದ್ಯಾವರ, ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಜಾಗೆಲೆನ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬರವುಲು ಅಮೂಲ್ಯವಾಯಿನನೇ! ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಾತ ದೈವದೇವೆರೆ ಗುಡಿಗುಂಡೊಲೆನ್ ಪೊಗ್ಗುದು ತೂಯಿನಾರ್, ತೆರಿದಿನಾರ್. ಉಳಯಿದ ಪ್ರತಿಮೆಲೆನ ಪೊರ್ಲುಪೊಲಿಕೆನ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವುನಂಚ ಬರೆತಿನಾರ್.

ಸ್ಥಳನಾಮೊತ್ತ ಮೂಲ ಒಕ್ಕುದು ತೂಪಿನವುಲಾ ಆರೆನ ನನೊಂಜಿ ಇಷ್ಟೊದ ಬೇಲೆ. ಪಿರಾಕ್‌ದ ಪಣವುಲೆನ ಬಗ್ಗೆಡ್‌ಲಾ ದಿಂಜ ಮೋಕೆ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಳುಪ ಅರಸೆರೆನ ಕಾಲೊತ್ತ ನಾಣ್ಯೊಲೆನ್ ಗುರ್ತುಪತ್ತಿನಾರ್ ಆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪೆತ್ತಸೊನ್ನಾ ತೆರಿಯೊನ್ನೆರೆಗ್ ಬಯಕ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಚರಿತ್ರೆದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡ್ದು ಬರೊಡುಂದು ಆರೆನ ಆಸೆ. ಅವ್ವೆಕಾದ್ ಏತೋ ಭಾಷಣೋ ಮಲ್ತೆರ್. ಏತೋ ಲೇಖನೊ ಬರೆತೆರ್. ಸಾರೊಗ್ಲಾ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೇಸ್‌ಕಟ್ಲೆಡ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆತೆರ್. ಚರಿತ್ರೆದ ಗೋಷ್ಠಿಲೆಡ್ ಪ್ರಬಂಧೊ ಮಂಡನೆಗ್ ಆರ್ ಏಪೊಲಾ ದುಂಬೇ. ಆರೆನ ಪ್ರಬಂಧೊದ ಬಾಸೆದ ಉಚ್ಚಾರೊದ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಸಬ್ದಸಗ್ತಿ, ಕೇಣುನಕ್ಲೆನ ಮನಸ್‌ಗ್ ಆಂಜುಲೆಕ್ಕಂತಿನವು.

ಉಡುಪಿದ ಎಮ್.ಜಿ.ಎಮ್. ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್, ಕಲ್ಯಾಣಪುರೊತ್ತ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆರಾದ್ ಸಾರಕಟ್ಲೆ ಶಿಷ್ಯೆರೆಗ್ ಜಾನೊದ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾಯಿನಂಚಿನೆ, ಜನೊಕುಲೆನ ಪ್ರೀತಿಗೌರವೊಲ ಪಡೆತೊಂಡೆರ್. ಚರಿತ್ರೆ ಕಲ್ಪಾವುನ ಕಲ್ಪಾಟಿಕೆಡ್ ಆರೆನ್ ಮಿರ್ಲಾವುನವು ಬಂಜನೇ. ಆರೆನ ಚರಿತ್ರೆ ಪಾಠ ಬಜೀ ಇಸಯೊ, ಇಸವಿದ ರಸದಾಂತಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನೊ ಅತ್ತ್. ಚರಿತ್ರೆದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ ತೆರ್ಪಾವುನ ಚಾತುರ್ಮೆ ಆರೆನವು. ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಡ್‌ಲಾ ಗಂಟೆಗಂಟೆ ಇಡೆಬುಡಂದೆ ಪೊರ್ಲುಡು, ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಲ್ಪುನ ಭಟ್ಟೆರ್ ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಜಾನೊದ ಬಂಡಾರೊನೇ. ಎದುರುಂತುದಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುನಾರ್, ನೆಂಪುಡು ಒರಿಯುನಾರ್. ಜಾತಿಮತ ಭೇದೊ ದಾಂತೆ ಕಲ್ಪುನ ಆಸಕ್ತಿ ಏರೆಡ ಉಂಡಾ ಅಕ್ಲೆನ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್, ನನೋಲಾತ್ ಉಬ್ಬಾವುನ ಗುಣೊ ಆರೆನವು. ಆರ್ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆನೇ ಒಂಜಿ ವಿದ್ವತ್ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆರೆನ ಪ್ರಭಾವೊಡ್ದಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಶೋಧನೆಟ್ ಮನಸ್ ದೀದ್ ವಿದ್ವತ್ ಪದವಿ ಪಡೆತೊಂದಿನಕುಲು ದಿಂಜ ಜನೊ ಉಲ್ಲೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಏಳ್ಗೆದ ಬಗ್ಗೆಡ್, ತುಳುಬಾಸೆದ ಸ್ಥಾನಮಾನೊದ ಬಗ್ಗೆಡ್, ದಿಂಜ ಆಸೆ ದೀವೊಂದಿತ್ತಿನ ಭಟ್ಟೆರ್ ಅಪ್ಪೆಕಾದ್ ಏತೋ ಯೋಜನೆಲೆನ್ಲಾ ಪಾಡ್ದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಬೊಡಿ ದಾಂತೆ ಸಂಶೋಧನೆತ್ತ ಬೇಲಗೆ ಬೆನೊಂದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ಭಟ್ಟೆರೆನ ವಿದ್ವತ್ ಸರ್ವತ್ರ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆದ ಸಲಹಾಮಂಡಳಿದ ಸದಸ್ಯತ್ವ-, ಉಡುಪಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶನಾ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಆರೆಗ್ ಒದಗ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜರ್ಮನಿದ ಕೊಲೋನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ದು ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್ ಲೆಪ್ಪೋಲೆಲಾ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ದಿಂಜ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೌರವೊಡು ಸನ್ಮಾನಲಾ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಸನೋಲ ಏತೋ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸನ್ಮಾನ ಬಿಂಕೊದ ಬಿರ್ದ್‌ಬಾವೊಲಿಲ್ ಆರೆನ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಆಂಡ, ಆರ್ ಓಲುಲ್ಲೆರ್?........

1978ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಅಗೋಸ್ತ್ 27ನೇ ದಿನತಾನಿ ಆರ್ ನಮ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮದೆ ಆದ್ ಸೊರ್ಗೊಗು ಸಂದಿಯೆರ್. ಉಂದೆಟಾಸ್ರ ತುಳುನಾಡ್‌ಗಾಯಿನ ನಸ್ಟೊನು ಅಂದಾಜಿ ಪಾಡ್ಯೆರೆಗೇ ಆವಂದ್. ಅಕಾಲ ದುರಂತೊಗು ತನನ್ ಒಪ್ಪಿದ್ ಕೊರೊಂಡಿನ ಡಾ. ಭಟ್ಟೆರೆನ್ ಒರ್ತ್ರೋನ್ಸೆರೆ ನಂಕ್ ದಾಯೆಗ ಆಯಿಜಿ ಪಣ್ಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆರೆನ ನೆಂಪುದೊಟ್ಟುಗು ಕುಟ್ಟೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಸಂದಾಯ ಕೊರ್ಯೆರೆ ಆವಂದಿನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಜಂದಿನ ಒಂಜಿ ಅಕ್ಲಾಸ್ ಆದೇ ಇನಿಕ್ಲಾ ಒರಿದ್‌ಂಡ್.

ಎನ್ನ ಕಿಟ್ಬು ತಿದಮ್ಮೆರ್

✍ **ಗೋಪಾಲ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಉಡುಪಿ**

ಎಂಕ್ಲು ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲು ಆರೆನ್ ಲೆಪ್ಪುನು ಕಿಟ್ಬು ತಿದಮ್ಮೆರ್ ಇಂದ್‌ದ್. ಎಂಕಲೆನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಅಜ್ಜಿ ಅಮ್ಮೆರ್ ಆರೆನ್ 'ಓ ಕಿಟ್ಬೋ' ಇಂದ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪುನ ರಿವಾಜಿ. ಜೋಕ್ಲುಲಾ ಗೊಬ್ಬು ಕುಸಾಲ್‌ಗ್ ಆರೆನ್ ಓ ಕಿಟ್ಬೋ ಇಂದ್‌ದ್ ಮಸ್ಕಿರಿ ಮಲ್ಪುನವುಲಾ ಉಂಡು. ಏರ್ ಎಂಚ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಆರೆಗ್ ಐಟ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅರ್ಸ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ಎಂಕ್ಲು ಜೋಕುಲು ಆಣುಲು ಪೊಣ್ಣುಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಒರರ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಗ್ ಅಂಡೆಪುಣಾರ್‌ದ ಸುರಗೆದ ಕಬಕೆಗ್ ಸೀರೆದ ತುಂಡು ತುತ್ತಾದ್ ರಾಕಿದಂಚಿತ್ತಿನ ಕೆಂಪು ನೀಲಿ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಸುತ್ತುದ್, ತರೆಕ್ ರೆಂಜೆ, ಸುರಗೆ, ಕೇಪ್ಲ ಪೂತ ಜಲ್ಲಿ ಬುಡ್ದು, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಮಂಜೊಟ್ಟಿ, ಗುಲುಗುಂಜಿದ ಸರಪಾಡ್ದ್, ಕಾಜಿದ ತುಂಡುಡು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಕಾಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ ಮದ್ಮಲ್ ಐತಾವುನ ಪೊರ್ಲುನು ಎಂಕಲೆನ್ ಕಿಟ್ಬು ತಿದಮೆರ್, ಜಾಲ್‌ಡ ಬೈತ ಬಲ್ಲ್ ಬೀತೊಂದಿತ್ತಿಲಕ್ಕನೇ ಓರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದು ತನ್ನಾತೆಗೆ ತೆಲ್ಪುವುನವುಲಾ ಉಂಡು. ಅರೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ದಿಬ್ಬಣ ಪಂಡ ಮುಡುಮೂಜಿ.

ಮದ್ಮಯೆ ಮದ್ಮಲ್‌ಗ್ ಪಾಲೆದ ಮುಂಚಿಲ್ ಮಾತ್ರೆ ಎಂಕಲೆಗ್ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿಜಿ. ಕರ್ಮಾರ್‌ದ ಇರೆತ ಪೀಂಪ್ರಿ, ಪರತ್‌ದಬುರಿ ತುಂಡುದ 'ಜಕ್ಕಡ್ ಬುಕ್‌ಡ್', ಎಂಕುಲೇ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ. ಬಲ್ಲ್ ಬೀಪುನ ಉಂತವ್ ಪಾಲೆಗ್ ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ದಬ್ಬಣ ಸುರಿದ್,

ಹಳ್ಳಿ ಪೂತ ದಂಟ್‌ದ ಸರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆರ್ ಮಂಚಿಲ್ ಸಿಂಗಾರ ಮಲ್ಪನಗ ಎಂಕ್ಲು ಪೂರ ದಿಬ್ಬಣಗೊ ತಯಾರಾವೊಡೆ!

ಎಂಕಲೆನ ಮದ್ಮೆ ದಿಬ್ಬಣೊಗುಲಾ ಒರಿ ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಬೋಡು ತುಲೆ. ಆ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಕೆಲಸ ಆರೇ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡಲಾ ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಡ್ನ್‌ಗ್ ಗರ್ನಾಲ್, ಕದೋನಿ ಬೋಡತ್ತೆ? ಕದೋನಿದಾಂತಿನ ಮದ್ಮೆ ಎಂಚಿನವಾಂಡಲಾ ಚಪ್ಪೆನೆ. ಎಂಕುಲು ಬೇಜಾರ್‌ಡ್ ಮಂಡೆ ಕಿರ್‌ಂಬನಗ ಆರೆನ ಮೋನೆ ಚಿರುಂಟುನ ತೂವ್ ಎಂಕ್ಲೇಗೆ ಬೇಜಾರ್. ಜೋಕ್ಲೆ ಮಿತ್ ಆತ್ ಮೋಕೆ ಆರೆಗ್.

ಹಾಂ! ಪಿದಡ್ ದಿಬ್ಬಣ; ಮದ್ಮೆ ಮೂರ್ತೊಡಾಜಿಡ ಎಂಚಿನ ಜೋಕ್ಲೆ? ಇಂದ್ ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್‌ನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಗುರ್ಕು.

"ಗರ್ನಾಲ್?" ಮದ್ಮಲೆ ಕಡೆತಾಯೆ ಒರಿ ಕೇಂಡ್‌ದೆ ಬುಡಿಯೆ.

"ಪೋಡೆಡೆದೆ ನಾಯಿಲೆ! ಗರ್ನಾಲ್ ಯಾನ್ ಬುಡ್ಪೆ" ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್‌ನ ಅಬ್ಬರಲ.

ನಂಬುವರ್ಡ ನಂಬುಲೆ, ಬುಡ್ಪಾರ್ಡ ಬುಡ್ಲೆ. ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್ ಸೊಂಟೊಗು ತುತುದಿನ ಕೋಮಣ ಪಿರವುದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಅಂಚನೆ ಪಂದಯೆರ್. ಬಕ್ಕರ್ ಬಿಚ್ಚಿದ್ ಒಂಜಿ......ರಡ್....ಮೂಜಿ....!

ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ....ಉಂದೆನಾ ಇರೆನಾ ಗರ್ನಲಾ ಇಂದ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಲು ಬಂಜಿಗ್ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತೆಲ್ತಿನೇ ತೆಲ್ತಿನಿ. ಎಂಕಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಆರ್ಲ ಬಿಕ್‌ಬಿಕ್‌ದ್ ತೆಲ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲು 'ಥೂ' ಇಂದ್‌ದ್ ತರೆ ತಗ್ಗಾಯ.

"ಜೋಕ್ಲೆ...ನಿಗಲೆಗ್ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ. ಎನ ಗರ್ನಾಲ್‌ನ್ ನಿಗುಲು ತಸಾರ ಮಲ್ಪರ್. ಈ ಗರ್ನಾಲ್ದ ಪಿರ್ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತುಂಡಾ? ನಿಗಲೆಗ್ ಎಂಚ ಗೊತ್ತು. ಈ ಗರ್ನಾಲ್ ಬುಡ್ನಾರ್ ವಾಯು ದೇವೆರ್! ಆರ್ ಬಾಯಿಡ್ ಪಿದಯಿ ಪಿದಯಿರೆಡಾ ಆರ್ಗ್. ತಿರ್ತ್‌ಡ್ ಪೋಯೆರ್‌ಡಾ ಅವೇ ನಿಗುಲು ಪನ್ಪರತ್ತ...ಕದೋನಿ....ಗರ್ನಾಲ್...ತೆರಿಂಡಾ? ಅಂಚೆನೆ ಮೂಂಕುಡು ಉಲಯಿ ಪಿದಯಿ ಪೋಯೆರ್ಡ ಉಸುರು.

ದಿಬ್ಬಣ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಓಲಗ ಸಮೇತ ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಬಾಕ್ಯಾರ್‌ದ ಗೋಲಿದ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಎತ್ತಿಯ. ಗೋಲಿದ ಮರತ ಮುದೆಲ್‌ಡ್ ಮದ್ಮೆದ ಚಪ್ಪರ. ಕುಕ್ಕು ತಪ್ಪುದ ತೋರಣ ದಾನಿ ಮಿಠಾಯಿ ಪೂವು, ಸುರಗೆ, ಕೇಪ್ಲ, ರೆಂಜೆ, ಕಾಟ್ ಸಂಪಿಗೆ ಪೂತ ಐತ ದಾನೆ? ಬಾರಿ ಸಿಂಗಾರ..ಬಾರಿ ಗಮ್ಮತ್.

"ಅಂದವೆ ಜೋಕ್ಲೆ, ನಿಗಲೆಗ್ ಈ ಪಿರಯೊಡೆ ದಾನೆ ಪತಿನಿ ಮದ್ಮೆದ ಗಿರ? ಯಾನ್ ತುಲೆ ಈತ್ ಪಿರಾಯಿ ಆಂಡಲ ಮದ್ಮೆ ಆತೆನ ತುಲೆ. ದಾಸ್ಪೆ ಗೋಪಲ?" ಇಂದ್‌ದ್ ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್ ಎನ ಮೋನೆ ತೂದು ತೆಲ್ತೆರ್.

ಯಾನ್ ಏತಾಂಡಲಾ ಆರೆನ ಮೋಕೆದ ಸಿಸು. ಯಾನ್ ಬುಡುವೆನಾ? ಯಾನ್ ಗೆತ್ತಿ ಬಾಯಿಗೆ ಪಂಡೆ.

'ಇರೆಗ್ ಜೊಂಟಗ್ ಏರ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಬಿನಿ? ಈರ್ ನಡಪನ ವರ ಏರುವರ್, ವರ ತಗ್ಗುವರ್! ಇರೆಗ್ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಬಿನವೆಡ್ಡ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಕಟ್‌ದ್ ಗುಂಡಿಗ್ ಪಾಡೊಲಿ'.

'ಅಂದ್ ಮಗ..ಈ ಪಣ್ಬುನ ತಪ್ಪತ್ತ್. ಅಂಚಾದ್ ಇನಿಕ್‌ಲಾ ಯಾನ್ ಬೆರ್ಮೆರಕ್ಕಸೆ ಆದೆ ಒರಿಯೆ. ಸೈಯಡ್ ಬುಡು. ದೇಗ್ ಎನ್ನ ಮಾತ ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕತೆ. ಅವೆಡ್ದ್ ಬೊಕ ಆರ್ ಎಂಕಲೆನ ಮದ್ಮೆದ ಗೊಬ್ಬುಗು ಗುರ್ಕಾರೆ ಆವರೆಗ್ ತಪ್ಪೊವಂಡೆರ್. ಎಂಕಲೆನ ಬೇಜಾರ್ ಏರೆಡ ಪಣೊಲಿ?

ಯಾನ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡ್ದ್ ನಿಲಕ್ ಬೂರ್ನಗನೆ ಕುಂಟೆ ಚೊಂಟೆ ಆದಿತ್ತಿಜಿ ಜೋಕ್ಲೆ. ಈ ಆಣ್ ಬಾಲೆನ್ ತೂಂಡ ಅರಂಟ್ ಪತ್‌ದ ಮುತ್ತು ಕೊರ್ಕ ಇಂದ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಇಂದ್‌ದ ಊರುದ ಪೊಂಜುವು ಪಣೊಂದಿತೆರ್ಗೆ. ಎನ ಅಪ್ಪೆ ಉಂದೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರಿಡ ಮೀಪಾದ ಕೆನ್ನಗೆ ನಿಸಲ್‌ಗ ಮೈತ ಕಪ್ಪು ಬೊಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ದಿಟ್ಟಿ ಗೆತೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಯಾನ್ ಒಡಿಪುದ ದೇವರ್ ಕೃಷ್ಣಲಕ್ಕನೆ ಲಂಗ-ಬೊಕ್ಕ ಜಿಡ್ಡೆದಕ್ಕ ತಕಪಕ ನಲ್ಪಿನಗ ಲಂಗ ಪಾಡೊಂದಿ ಪೊಣ್ಣುಲು ಅರಂಟ್ ಪತ್‌ದ್ ಮುತ್ತು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

ಯಾನ್ ಬಾಲೆ ಪೋದು ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಆಯೆದೆ ಜೋಕ್ಲೆ. ಎನ ಮೋನೆದ ಕುಚ್ಚಿ ಮೀಸೆ ತೂದು ಎದೆ ಬಲತಿನ ಅಂಚಿಂಚಿದ ಪೊಣ್ಣುಲು ಇಲ್ಲದ ಕಂಡಿಡ್ದ್ ಆಸೆದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಿಲ್ಕ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಡ್ಡಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಸಿಂಗಾರಿ ಯಾನೊಂಜಿದಿನ ಚಿಟ್ಬಾಡಿಗ್ ಬೂತಂಬಿಲೊಗು ಪೋವನಗ ಬೈಲ್‌ದ ಕಂಡದ ಪುಣೆಟ್ ಸೊಂಟೊಗು ಪಜಿರ್ದ ಪುಡಾಯಿ ದೀವೊಂದು ಎದ್‌ರ್ಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೊಲು. ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತು; ಸೂರ್ಯ ದೇವೆರ್ ಪಡ್ಡಾಯಿಡ್ದ್ ಕಡಲ್‌ದ ಅಪ್ಪೆಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ಲ ನಾಚಿಗೆಡ್ ಕೆಂಪಾದಿತ್ತೆರ್.

ಸಿಂಗಾರಿ ಎನನ್ ತೂದು ಕಂಡದ ಪುಣೆ ಬುಡ್ದು ಕಂಡೊಗು ಜತ್ತೊಲು. ಆಲ್ ವಾರೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮೋನೆ ತಗ್ಗದ್ ಎನ ಮೋನೆನೆ ತೂಯೊಲು. 'ಯಾನ್ ತಾದಿ ಬುಡ್ದು ಕೊರ್ನಿ ಈರ್ ಬೇತೆ ನರಮಾನಿ ಪಂಡ್‌ದ್. ಈರ್ ಎನ್ನಾರೆ ಅಂದಾಂಡ ಎನ ಕೈ ಪತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ಪುನತ್ತ? ಉಂದು ಆಲೆ ಸೇಲೆದ ಪಾತೆರ.

ಯಾನ್ ಆಲೆನ ಬಲತ ಕೈ ಪತ್‌ದ್ ಪುಣೆಕ್ ದೆರ್ತೆ. ಸೊಂಟೊಡಿತ್ತಿನ ಪಜಿರ್ದ ಪುಡಯಿಗ್ ಚಿಕ್‌ಕಟ್‌ದ್ ಮೇದಲೆ ಜಾರ್‌ಂಡ್. ಯಾನ್ ಚಿಕ್ ಬುಡ್ಪೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಆಲೆನ ಪೊರ್ಲುಗು ನೋಕಲೆ ಪಾಡ್‌ಯೆ ಸೈಯಡ್ ಬುಡಿ ಜೋಕ್ಲೆ. ಉಂದೆನ ಮಾತ್ರ ನಿಗ್ಲೆ ಪಣ್ಪುನವು ಸಮತ್ತ್. ಕತೆ ಆಂಡ್ ಪೋಂಡು! ಅವೆನೆ ಪತೊಂದು ಪುಣೆವುನೈಟ್ ದಾನೆ ಅರ್ತ ಉಂಡು? ಅವುಲ ಮರ್ಲ್ ಜೋಕುಲೆಡ'.

'ಈರ್ ಸಿಂಗಾರಕ್ಕನ ಬೊಕ ದಾಯೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆಜರ್? ಎಂಕ್ಲು ಅರೆನ ಒಟ್ಬಾದ್ ಅವ್ಲೆ ಹೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿಡ್ ಕುಲ್ಲದ್ ಕೇಂಡ.

"ಆಲ್ ಮದ್ಮೆ ಯನನೇ ಅವೊಡುಂದ್‌ದ್ ಇತ್ತೊಲ್. ಏತಾಂಡಲಾ ಉಚ್ಚು ತುಚಿದ ನಂಜಿ ನೆತ್ತಿಗೇರ್ದಿನಲೆನ್ ಬದಿಕಾದಿನಾಯೆ ಯಾನತ್ತ. ಒಂಜಿ ದಿನ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಡು ಪಜಿರ್ ಕೊಯ್ಯೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ನಾಗೆ ಆಲೆ ಕಾರ್ದ ಗಂಟ್‌ಗ್ ಹಾಕ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಸಿಂಗಾರಿ ಅಯ್ಯೋ ಇಂದ್‌ದ್ ಕಲ್ಕಿಯೊಲು. ಯಾನ್ ಹೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿಡ್ದ್ ಕುಲೊಂದು ಬೀಡಿದ ಪುಗೆ ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆ.

ಸಿಂಗಾರಿನ ಸೊರ ಎನ ಕೆಬಿಕ್ ಬುರಿನ ಎನ ಕಣ್‌ಡ್ ಮೆಂಚಿ ಪಾರಿಲಕ್ಕಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂವಾಂದೆ ಎನ್ ಬೈರಸ್ ಪರ್ತ್‌ದ್ ಆಲೆನ ಕಾರ್ದ ಗಾಯದ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್‌ಡ್ದ್

ಬಿಗಿತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅಲೆನ ಪುಗ್ಗೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಹೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿದ್ ಜಗಲೆಡ್ ಜೆಪುಡಯೆ. ಆತಾಯನ ಜನ ಕೂಡಿಯೆರ್. ಯಾನ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ ಉಚ್ಚಿ ತುಚಿನಕ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕೊರಗೆ ಇತ್ತಿನಡೆಗ್ ಬಲ್ತೆ. ಅಮಾಸೆದ ರಾತ್ರಿ. ಕಣ್‌ಗಾ ಎಟ್ಟಂಡಲಾ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೋಜುಜಿ. ರತೋರಾತ್ರೆ. ಕೊರಗನ್ ಲಕ್ಕದ್ ಬೈಲ್‌ದ ಪುಣೆಟ್ ಪುರೆಡೊಂದು ಪುಡೆಂಕೊಂದು ಪುರೆಲೊಂದು ದುಂಬು ಬತ್ತೆ...ಈ ಆಯಿನಾತ್ ಬೇಗ ದುಂಬು ಒಚ್ಚಿ. ಈ ಅಗತ್ಯ ಯಾನ್ ಜಿತ್ತಡಿಡ್ ಬರ್ಪೆ. ಕೊರಗೆ ಜಾರ್ದಕಟ್ಟದ ತಾರ್ ಡಾಂಟ್‌ದ್ ಅಪೆಲ್ ಪೋಯೆ. ಯಾನ್ ಪುಣೆ ಇಂದ್‌ದ್ ದುಂಬು ಹೆಜ್ಜೆ ದೀಯೆ. ಜೀವ ದಂಗ್‌ಂಡ್. ಮೈ ಒಯತ್‌ಂಡ್. ಎಂಕ್ ಗೊತ್ತಾಂದಿನಕ್ಕನೆ ತೋಡುಗು ಬೂರ್‌ಯೆ. ನೀರ್‌ಡ್ ನೀಂದೊಂದು ಪುಡೆಂಕೊಂದು ಎಂಚಲಾ ಮುಂಡೆಯಿದ ಬಲ್ಲೆಗ್ ಸೇರಿಯೆ. ಮುಂಡೆಯಿದ ಬಲ್ಲೆಗ್ ತಾಂಗ್‌ದ್ ಮಿತ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಉಂತೆರೆ ತೂಯೆ. ಇಜ್ಜಿ! ದತ್ತಕಾರ್ ನಿಲಕ್ ಉಂತೆ ಕೇಣುಜಿ; ಪರ್ಕೆ ಜಾರ್ದ್‌ಂಡ್. ಮರ್ದ್ ಮಾಯೆ, ಎಣ್ಣೆ ತೈಲ ಆಂಡ್. ಬೇನೆ ಬಾಪು ಪೋದು ಯಾನ್ ಉಶಾರ್ ಆಯೆ. ಆಂಡ ಕಾರ್‌ದ ಊನ ಅಂಜನೆ ಒರಿಂಡ್. ಯಾನ್ ಆನಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜೊಂಟೆ ಆಯೆ.

ಸಿಂಗಾರಿಗ್ ಉಚ್ಚು ತುಚಿದಿನ ಗಾಯ ಗುಣ ಆಂಡ್. ಆಲ್ ದುಂಬುದಕ್ಕನೆ ತೆಲ್ತೊಂದು ನಲ್ತೊಂದು ಇಪ್ಪೊಡಿತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅಲೆನ ಮೋನೆ ಎನನ್ ತೂದು ಪೀಂಟದಿನ ತೆಂಡೆಲ್‌ದಕ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್".

'ಎನಡ್ದ್ ಇರೆಗ್ ಇಂಚಾಂಡ್. ಈರ್ ಕುಂಟೆ ಆವಡ್ ಕುರೆಡ್ ಆವಡ್... ಈರ್ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮೊಗುಲಾ ಎನ್ನಾರೆ" ಇಂದ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ಕಣ್ಣೀರ್ ಬುಡಿಯೊಲು.

"ಬುಲ್ಪಡೆದೆ ಜೋಕ್ಲೆ...ಕತೆ ಮುಗಿಯೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್" ಇಂದೆರ್ ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್.

"ಆಂಡಲ ಅಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಎನ್ನಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಜೊಂಟಗ್ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಸಿರಿಬಾಲೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರುವೆರಾ? ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಲೆನ್ ದೂರದ ಸಿದ್ಧಾಪುರೊಗು ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಕಂಡ ಅಂಚಿ, ಪುಣೆ ಇಂಚಾಂಡ್. ಮರ ಬೂರ್ದ್ ಪೋಂಡು, ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್ದ್ ಪೋಂಡು. ಉಂದು ಜೊಂಟೆ ಕಿಟ ತಿದಮೆರೆನ ಕತೆ. ಆಂಡತ್ತಾ ನನ ಪೋಲೆ". ಎಂಕುಲು ಸುರಳೆ ಸುಂಯಿತೊಂದು, ಕಣ್ಣೀರ್ ಜಪುಡವೊಂದು ಇಲ್ಲದ ತಾದಿ ಪತಿಯ. ಅಯ್ಯೋ...ಇಂಚಿತ್ತಿನ ನರಮಾನಿಗ್‌ಲಾ ಯಾನ್ ಜೊಂಟೆ ಇಂದ್‌ದ್ ಟಿಂಗಲ್ ಮಲ್ತೆತ್ತಾ ಇಂದ್‌ದ್ ಎಂಕ್ ಬೇಜಾರಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಕುಸಾಲ್‌ಗಿಂದ್ ಪಂಡೆ. ಆರೆನ ಕತೆ ಇಂಚಂದ್ ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತು?

ಆಂಡ ಅವೆನ್ ಮಾತಾ ಎನ ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್ ತರೆಟ್ ಕಟೊಂಬಿನಾರತ್ತ್. ಒಂಜಿ ದಿನ ಎಂಕಲೆನ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಓಲ್ ದಾಂತಿನ ಬೊಲ್ಲ ಬತ್‌ಂಡ್‌ಯೆ. ಎಂಕ್ಲು ಜೋಕ್ಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಗೊಂಕ್ರು ಕಪ್ಪೆ, ಜೊಂದೆ ಕಪ್ಪೆಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಕುಟುದು ತಾಟೆ ಬೊಟೊಂದಿತ್ತ. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಲಂಗ ಸೊಂಟ ಮಟ್ಟ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಒರ್ತಿ ಬೊಕೊರಿ ಮೋನೆಗ್ ಮೈಕ್ ನೀರ್ ತೇತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ಒರ್ತಿ ಪೊರ್ಲುದ ಪೊಣ್ಣನ್ ತೂದು ತೆಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ಅಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ್. ಅಲ್ ಲಂಗೊನು ತಿರ್ತ್ ಜಾರದ್ ಘೂ. ನಿಕ್ ನಾಚಿಕೆ ಹೇಸಿಕೆ ದಾಲ ಇಜ್ಜೆ ಇಂದೊಲು. ಬಾಕಿದ ಪೊಣ್ಣುಲು ಅಲೆನ ಕಡೆಕ್ ಸೇರ್ದ್ ಸುರುಟ್ ಎಂಕ್ ನೆರ್ದ್ ಬೊಕ ಆಣ್ ಜೋಕ್ಲೆಗೆ ನೆರಿಯೆರ್.

ಅಂಚಿಡ್ ಆಣಲೆನ ಪಕ್ಷ. ಇಂಚಿಡ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಪಕ್ಷ. ಎಂಕ್ ಗರ್ವ ಸೆತ್ತಿಗೇರ್‌ಂಡ್. ಲಂಗ ದೆರ್‌ತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್‌ದಿನ ನಿಕುಲು. ನಾಚಿಕೆ ನಿಕಲೆ ಆವೊಡು. ಎಂಕಲೆ ದೇಗ್ ನಾಚಿಕೆ? ನಿಕಲೆನ ಕೋಕಾಯಿ ಮೂಲು ಜಾರಿ ಮಲ್ಪಡೆ. ನಡಪಿ ಮುಲ್ತುಡ್ದು ಇಂದ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಅಬ್ಬರ್ತಲ ಮಲ್ತೆ. ಬಾಕಿದಕುಲು ಐಕ್ ತೆಂಬೆರೆ ಬೊಟ್ಟುಯೆರ್.

ಪೋಜಿಡ ದಾದ ಮಲ್ಪ? ಇಂದ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ತಿಗಲೆ ಮರತ್‌ದ್ ಕೇಂಡೊಲು. ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂವನಗ ಕುರಿದಿನ ಬಿಜಕ್ರೆದ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ ಕೆಂಪು ಚೇರಂಟಲೆ ಕಿಣ್ಣಲು ಪುಂಡೇಲ ಪುಂಡೇಲ್ ಆದ್ ಮಿಜಿಮಿಜಿ ಇಂದ್‌ದ್ ನಿಮಿರುವ. ಗೆತ್ತ್‌ದ್ ಪೊಣ್ಣುಲೆನ ಮೋನೆಗೆ ದಕಿಯೆ.

ಬೋಡ ನನ? ಪಾರಿಯ ಬದ್‌ಕ್‌ಂಡ ನಟ್‌ದ್ ತಿನುವ ಪಂಡ್‌ದ್.

"ಎಂಚಿನವುದೆ ನಿಕಲೆನ ಗೌಜಿ ಗದ್ದಲ?" ಇಂದ್‌ದ್ ಹೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಬೀಡಿದ ಪುಗೆ ಬುಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಿಟ್ಟ ತಿದಮೆರ್ ಕೇಂಡೆರ್.

ಪೊಣ್ಣುಲು ಯಂಕಲೆನ ದೂರು ಸುರುಟು ಕೊರಿಯೆರ್; ಆಣುಲು ಬೊಕ್ಕ ಕೊರಿಯ.

ನಿಕುಲು ಸನ್ನಲಾ ಕೋಂಬ್ಲೆ ಬಾಲೆಲು ಇಂದ್‌ದ್ ಎನ್ನವರದೆ? ಒಟ್ಟುಗು ಸುರಟು ಗೊಬ್ಬುನು. ಬೊಕ್ಕ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೇತೆ ಆಪಿನಿ. ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಲೆ ಕಾಂಡೆ ಅಂಚೆನೆ ಒಟ್ಟಾಪಿನ. ಪೊಣ್ಣು ಜಾತಿ ಆಣ ಜಾತಿಗ್ ದೇವೆರ್ ಕೊರಿನ ಸಾಪನ ದಾನೆ ಉಂದು? ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತು?

ಅವು ಮಾತ ಸೈಯಡ್. ನಿಕಲೆನ ಲಡಯಿಗ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ಪುಡೆಕ್ ಒಂಜಿ ಸೂಡಿ ಬಯ್ ಪಾಡ್ಗ. ಇಂದ ಆ ಹೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿದ್ದ ಮೂಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪರ್‌ಂದ್‌ದಿನ ಪಿಲಕಾಯಿ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ರಡ್ಡ್ ಗೋಂಟು ತಾರಾಯಿ. ಬೊಲ್ಲೊಡು ಒಂದೊಂದು ಬರಿ ಸೇರ್‌ಂಡ್. ತೊಡಂಕ್‌ದ ಒಯಿತ್‌ದ ಬರಿಸೇರ್‌ದ್ ಪತಿಯೆ.

ಎಂಕುಲು ಎಂಕಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವಂದಿಲಕ್ಕನೆ ಬೊಕ ಒಟ್ಟಾಯ. ಪೆಲಕಾಯಿ ಕುತ್ತುದು ಸೇಡ್ ಮಲ್ತ. ಗೂಂಜಿ ಕುತ್ತುದು ತಪ್ಪೆಗ್ ಪಾಡಿಯ. ಓಲುತ್ತನ ದಾನೆ ಕಿಲೆಂಜಿಲು. ಪಜ್ಜೆ ಕಿಲೆಂಜಿಲು. ಆಯಿಕುಲು ಪೀಟ್‌ಲ ಕುಲ್ಲುವ. ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಕ್ಕನೆ ಗೂಂಜಿದ ಮಾಯಣೊಗು ಮುತ್ತಿಗೆ ಪಾಡ್‌ಯ. ಅಂಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುಯ. ಗುಂಯೀ ಇಂದ್‌ದ್ ಸಂಗೀತ ಬೇತೆ.

ನರಮಾನಿ ಜನ್ಮಲ ಇಂಚೆನೆ. ಕುಟುಂಬ ಸಂಸಾರ ಬಾಲೆಲು ಒಪ್ಪುಲು ಇಂದ್‌ದ್ ಗುಜ್ಜೆದ ಮಾಯಣೊಗು ಕಿಲೆಂಜಿಲು ತರಿಬೂರ್ನಲಕ್ಕ ಒರಿಯಗ್ ಒರಿ ಅಂಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನಿ. ವರ ಈ ಸಂಸಾರ ಇನ್ನಿನ ಮಾಯಣ ಮೈಕ್ ತಾಗಂಡ ಆಯಿಡ್ದ್ ಬುಡುಗಡೆ ಇಜ್ಜಿ. ತೈಯ್ಯಮುಟ್ಟ ಐಟೆ ನಿಗಾರಂದಿಪ್ಪೊಡು.

ಹಾಂ! ನಿಕುಲು ತಿನೊಂದಿಪ್ಪುಲೆ; ನಿಕಲೆಗ್ ಮಾತ ಉಂದು ಇತೆ ಅರ್ತ ಆವಂದ್. ಉಂದು ಯಾನ್ ಎನ್ನಾತೆಗೆ ಮನಸ್‌ದ ಸಮಾಧಾನೊಗು ಪಂಡೊಂಬಿನಿ, ಪೊರ್ಕಡೆ ಮಲ್ಪೊ.

ಅಂದವೆ ಜೋಕ್ಲೆ! ಆ ಗೋಂಟು ತಾರಾಯಿ ತೆಪ್ಪು ಲಕ್ಕದ್ ಅವೆನ್‌ಲಾ ತಿನ್ಲೆ. ಚಳಿಕ್, ಮರಿಯಾಲೊಗು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತೊಡು ಬಡವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ. ಎಂಕಲೆನ ಅರ್ಸ್‌ಗ್ ತಾವು ತಿಕಾಣು ಉಂಡ!

ಈ ತಾರಾಯಿಲ ನರಮಾನಿ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅಂಚಿನೆ; ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಒಗಟು. ತಾರಯಿಡ್ದ್ ತಾರೆನ? ತಾರೆಡ್ದ್ ತಾರಯಿ? ಬೀಜೊಡ್ದು ಮರನ? ಮರಡ್ದ್ ಬೀಜನ? ಆಣಡ್ದ್ ಪೊಣ್ಣ್? ಪೊಣ್ಣಡ್ದ್ ಆಣಾ? ಏರ್ ದುಂಬು? ಏರ್ ಬೊಕ್ಕ? ಒಟ್ಟಾರೆ ಮರ್ಲ್.

ನಿಕುಲು ತಿನೊಂದಿಪ್ಪುಲೆ ಜೋಕುಲೆ. ಯಾನ್ ಎನ್ನಾತೆಗೆ ಎಂಚಿನವಾ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ. ಅವು ಮಾತಾ ನಿಕಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆವಂದ್. ಎಂಕೇ ಅರ್ಥ ಆಪುಜಿಗೆ!

ಸರಿ. ಅಂಡತ್ತ ನಿಕಲೆನ ಬೋನ. ರಚ್ಚ ಗೂಂಜಿ ಅರ್ಕಂಜಿ ಗುರ್ಕೆಗ್ ಪಾಡ್ಲೆ. ಬೋಲೆ ಪೊರ್ಲು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೆಕ್‌ದ್ ಕುತ್ಯಟ್ಟೊಡ್ ಬುಡ್ಪಾವ್ ನುಂಗೆರೆ ಪಾಡ್ಲೆ.

'ಏರವ್ಪ? ರಾಮಣ್ಣನ? ಎಂಚ ಬರ್ಸ?'

'ಬರ್ಸೊಡು ಚಳಿ ಪತ್‌ದ್ ಪೋಂಡು; ಒಂಜಿ ಬೀಡಿ ಕೊರು ತುಕ?!

ಅರೆನ ರಾಮಣ್ಣೆ ಎಂಕ್ ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರ್. ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರ್ ಎಂಕಲೆ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಆರ್ ಊರ್ದ ಗುರ್ಕಾರೆಲ. ಉಂದೆ ಪೆಬ್ಬಾಕ್ಲ್‌ದ ಚಾವಡಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಆರ್ ಏತೋ ಪಂಚಾತಿಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಲ್ತೆರ್. ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿ ಏರೆಗ್? ಅವು ಪೇಂಟೆಡ್ ಕಣ್ಣಮಂಗಲ ವಿದ್ಯೆ ಗೊಬ್ಬುವಿರೆತ್ತ್? ಅಗಲೆಗ್. ನಂಕ್ ಉಂದೇ ಕೋರ್ಟು. ಅಂಚಾದ ಕೋರಿ ಕಲುವೆ, ಬೊಂಡ ತಾರಾಯಿ, ಬಾರೆದ ಕೈಲ ಕಣ್ಣೊಂಬಿನ ಪೊಡಿ ಕಲುವನಕುಲು, ಮದ್ಮೆ ಆಪೆ ಇಂದ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಕ ಕೈಕೊರ್ಪಿನ ನಾಯಿ ಸಂತಾನದಕುಲು, ಬೈದರ್ಲೆನ ಗುಂಡದ ಹುಂಡಿದ ಮುದ್ದು ಕಂಡೊಂಬಿನ ಬಿರ್ಸೆ ಕಲುವನಕುಲು ಪೆಬ್ಬಾಕಿಲದ ಚಾವಡಿಗ್ ಬರೊಡೆ. ಅಕಲಕಲನೆ ತಪ್ಪುಗ ತಕ್ಕತ್ತಿನ ಶಿಕ್ಷೆ. ಸುಳ್ಳು ಪಂಡಿನಾಯಗ್ ಬೈದೆಲ್ಲ್‌ ತೂಪೆರ್. ಅಕುಲು ಮರ್ಲ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಕುಲು ಮಲ್ತಿನವು ಅಕುಲು ತಿನೊಡೆ.

ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರೆಗ್ ಇನಿ ಎಂಚಿನವೊ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಉಮೇದ್, ಈತ್ ಪ್ರಾಯ ಆಂಡಲಾ ಆರೆಗ್ಲಾ ಒರರ ಜೋಕುಲಾಟಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಮನಸ್.

"ಅಂದ ಕಿಟ್ಟೊ...... ಪ್ರಾಯ ಇಂಚಿನೆ ಉಂತುಜಿ ತುಲಾ. ನಿನ ಜಬ್ಬುದ ಕಾಲೊಗು ನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಬೆಚ್ಚ ಚಪ್ಪೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಚಪ್ಪೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡೆರೆ ಒಂಜಿ ಕೈ ಪತಿನ ಬುಡೆದಿ ಬೋಡು. ಈ ಹೂಂ ಪಂಡಡಾ..."

ಎಂಕ್‌ಲಾ ನನ ಮದ್ಮೆನಾ ರಾಮಣ್ಣ.. ಎಂಕ್ ನನ ಈ ಜನ್ಮೊಡು ಮದ್ಮೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ಈ ಪಾತೆರೊನು ಯಾನ್ ವೈರಾಗ್ಯೊಡು ಪಣ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಣ್ಣಡೆ. ಇತ್ತೆ ಯಾನ್ ದುಂಬುದ ಕಿಟ್ಟು ಅತ್ತ್.

ಅಂದ ರಾಮಣ್ಣ...ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲೊಡು ದಶರಥೆ ಮದ್ಮೆ ಆತ್‌ಜೆನ? ರಾಮೆ ಸೀತೆನ ಕೈ ಪತ್‌ಜೆನ? ದ್ವಾಪರಯುಗೊಟ್ಟು ಪಾಂಡು ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೆ, ಪಂಚಪಾಂಡವೆರ್, ಕೌರವೆ ಮದ್ಮೆ ಆತ್‌ಜೆರ? ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಏರೆಗ್ ಏತ್ ಸುಖ ಸಿಕ್ಂಡ್? ಕೃಷ್ಣಗ್ ಪದಿನಾಜಿ ಸಾವಿರದ ಎಣ್ಮ ಪೊಣ್ಣೊಕ್ಲು ಇತ್ತಿಜೆರ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಅಂತ್ಯ ಎಂಚಾಂಡ್? ಆಯನ್ ಜೆತ್ತೊಂದಿನಕ್ಕನೆ ವ್ಯಾದೆ ಬಾಣ ಬುಡ್ದು ಕೆರ್ಜಿನ? ಓಲು ಪೋಯೆರ್ ರಾಮಣ್ಣ ಆಯನ ಪರಿವಾರ...? ಎನ ಬೆಚ್ಚ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಕಾಲೊಡು ಸಿಂಗಾರಿಗ್ ಎನಸ್ ಮದ್ಮೆ ಆವೊಡು ಇಂದ್‌ದ್ ಆಸೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಅವು ಆಜಿ. ನನದ ಪಾತೆರೊಲು ಮಾತ ಕಣ್‌ಕಟ್ ವಿದ್ಯೆ. ಭ್ರಮೆ ಎನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಗೆ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಜಾತಿನ್ ಕೈ ಪತ್ತೊಡು ಆತೆ.

ಇತ್ತೆ ಪ್ರಾಯ ದಾಂಟ್‌ಂಡ್. ಬೂಕುದ ಅನುಭವ ಆಂಡ್. ಲೋಕದ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿ ತೆರಿಂಡ್. ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ದಿಕ್‌ಗ್ ಮೋನೆ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆ ರಾಮಣ್ಣಾ....ಈ ಪೋ ಒಣಸ್‌ದ ಪೊರ್ತಾಂಡ್. ಇಂದ್‌ದ ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರೆನ್ ಕಡಪುಡ್ಡು ಕೊರಿಯೆರ್ ಎನ ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್.

ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರ್ ಒಣಸ್‌ಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಜೋಕ್ಲು ಮಾತ ಅಕಲಕಲೆನ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರೊಂಡ.

'ಇಂದ ಮಗ ಗೋಪಾಲ...ಕಿಟ್ಟುನು ಉಣೆರೆ ಲೆಪ್ಪುಲ' ಇಂದ್‌ದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್.

ಎನ್ನ ಮುಡುಮೂಜಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಪಕ್ಕಿದಕ್ಕ ಪೆಬ್ಬಾಕ್ಲಿಗ್ ಪಾರಿಯೆ. ಕಿಟ ತಿದಮ್ಮೆರೇ.... ಓ ಕಿಟ ತಿದಮೆರೇ...ಉಣ್ಪೆರೆ ಬರೊಡುಗೆ....ಅಜ್ಜಿ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್' ಇಂದ್‌ದ್ ಅಂಚಿಂಚಿ ತೂಯೆ

ಅರೇ...ಕಿಟ ತಿದಮೆರ್ ಓಲುಲ್ಲೆರ್? ನೇಲೆಡ್ ಅರೆನ ಜುಬ್ಬ, ಮುಂಡು ಇಜ್ಜಿ. ಕಾರ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ಜೋಡು ಮುಟ್ಟುಲು ಇಜ್ಜಿ.

ಅಜ್ಜೇ...ಓ ಅಜ್ಜೇ.....ಕಿಟ ತಿದಮ್ಮೆರ್ ಇಜ್ಜೆರ್. ಅರೆನ ಅಂಗಿ ಕುಂಟಲ ಇಜ್ಜಿ. ಒಡೆಗ್ ಪೋಯೆರ್? ದೇಗ್ ಪಣಂದೆ ಪೋಯೆರ್? ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತಾಂಡಲಾ ಅರೆನ ಪತ್ತೆನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಕುಲು ಪೂರ ಅರೆನ್ ಎಣ್ಣ್‌ದ್ ಬುಲ್ಪೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತ.

ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರ್ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಸಯ ತೆರಿಯೆರ್. 'ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ತೆನ್ಕಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಗು ಪೋವೊಂದುಲ್ಲೆ ರಾಮಣ್ಣ...' ಪಂಡಿನ ಪಾತೆರ ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರೆಗೆ ಅರ್ಥಾಂಡ್. ಯನ ಪೆರಿಯಮ್ಮೆರ್ ಎಣ್ಪ ವರ್ಸದ ಪರಬೆ. ಮಸ್ತ್ ಸುಖಿಕಪ್ಪ ತೂತಿನಾರ್. ಅರೆ ಕಣ್‌ದ್‌ಲಾ ರಡ್ ತೊಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರ್ ಭೂಮಿಗ್ ಬೂರುಂಡು.

ನಾಗಮಣಿ ಉಂಗಿಲ
(ಜನಪದ ಕಥೆ)

✍ ಅ. ವಿಠಲ, ಕಬಕ

ನಾಗೂರು ಒಂಜಿ ಊರು ಅವುಲೊಂಜಿ ಅಜ್ಜಿ ಆಳೆಗ್ ಮೆಯಿನಿಲೆಕೆ ಗಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಆಳೆನ್ ಆ ಊರುದಾಕುಲು ಕಂಚೊಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಆ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಒರಿ ಗತಿ ಗೋತ್ರದಾಂತಿನ ಪುಳ್ಳಿ. ಎಡ್ಡೆ ಪುಡಿಕೇನಾದ್ ಪುಂಡಿಕೇನೆದ ಲೆಕಂದಿನ ಒರು ಪರಕೊಲಿ ಪುಳ್ಳಿನ. ಎಲ್ಲಿಯ ಪುರು ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪುನಗ ತುದೆಬರಿಟ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬಾಲೆನ್ ಕನತ್ತ್‌ದ್ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ದಿನಾಳ್ ಕಂಚೊಲಿಯೆ. ಆ ಸಮಯ ಈ ಬಾಲೆ ಕೆಂಚಿ ಕೆಂಚಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾವರ ನಿರಕರೆತಕುಲು ಈ ಬಾಲೆನ್ ಕೆಂಚ ಪಂಡ್ದ್ ಲೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚ ಆ ಪುದರ್ ಈ ಬಾಲೆಗ್ ಶಾಸ್ವಿತೊ ಆಯಿಲೆಕ ತೋಜುಂಡು. ಆಂಡ ಪದಿನೆಡ್ಮೆ ವರ್ಸ ಆಂಡಲ ಉಂಬೆನ ಪಿರಾಯ ಉಂಬೆ ಬಜೀ ಬೋದಾಳ ದೂಮೆ. ಕೆಂಚಗ್ ತಿಂಪ್ ತಿರುಗುನವೇ ಬೇಲೆ. ಆಯೆ ಒರಿ ಸೋಮಾರಿ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ತಿಗಲೆ ಕಂಡು. ವಾಕೆಲಸಲ ಆಯಡ್ದ್ ಕಡೆ ಕೊಡಿ ಆವಂದ್. ಕಂಚೊಲಿ ಊರುಡಿತ್ತಿ ಸಿರಿವಂತೆರೆ ಚಾಕಿರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಒರ್ಲ ಅರಿ ಸಂಪಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಕನತ್ತೊಂದಿತ್ತಾಲ್. ಆಳೆಡ ಒಂತೆ ಪೊಡಿ ಕಾಸ್‌ಲ ಸಂಗ್ರಹ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಆ ಅಜ್ಜಿ ಪುಳ್ಳಿ ಕಾಲ ಕರಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಓಂಜಾನೊಂಜಿ ದಿನೊ ನಾಗೂರುಗು ಒರಿ ಮರಿನಲಿಪಾವುನ ದೊಂಬೆ ಬರ್ಪೆ. ಆಯಡ ಒಂಜಿ ಜಾತಿ ಮರಿ ಒಂಜಿ ಗಿಳಿ ಒಂಜಿ ಕಪ್ಪೆ ಒಂಜಿ ನಾಯಿ ಅತ್ತಂದೆ ಮಂಗೆ ಇಂಚ ಐನ್ ಜೀವಾದಿಲು ಇತ್ತಾ. ದೊಂಬೆಲ ಒಂತೆ ಪಿರಾಯಿ ದಂಗಿನ ಬಡವೆ. ಈ ಪಿರಾಣಿಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾದ್ ಬಡವುವ ಗೊಡವೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ದೊಂಬೆ ಗೊಬ್ಬು ತೋಜಾದ್ ಕಾಸ್ ಮಲುಪುನ ಚಮತ್ಕಾರ ತೂದು ಜವನೆ ಕೆಂಚಗ್ ಖುಶಿ ಆಂಡ್. ನಾಗಡ್ ಪಾತೆರ್ದ್ ಕಂಚೊಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಸಂಗ್ರಹಿತ್ತಿನ ಕಾಸ್ದ ಗಂಟ್ ಕೊರ್ದು ಆ ಐನ್ ಪಿರಾಣಿಲೆನ್ ಕೆಂಚಿ ಪಡೆವೊಂಡೆ. ಅತ್ತಂದೆ ನನ ದುಂಬುಗು ಯಾನ್ ಮರಿನಲಿಪ್ಪಾದ್ ಮಂಗೆ ಗೊಬ್ಬಾದ್ ಕಾಸ್ ಸಂಪಲಿಪ್ಪುವೆ ಪಂಡ್ದ್ ಡಬ್ಬು ಕೊಚ್ಚುವೆ.

ನಿರೆಕರೆತ್ತ ಜನೊಕ್ಕುಲು "ಈ ಮರ್ಲಗೆಂಚ ಗೊತ್ತು ಮರಿನ್‌ಲ ಮಂಗನಲ ನಲಿಪ್ಪಾದ್ ಕಾಸ್ ಮಲುಪುನ ವಿದ್ಯೆ. ಕಂಚೊಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾದ್ ಈ ಬಂಜಲೆ ನುಪ್ಪು ತೂಪೆ. ಇಜ್ಜಿಂಡ ಈ ಪರ್ದೇಶಿ ನಟ್ಟ್ ತಿನೋಡಾಂಡ್ ಪಂಡೊಂದು ಕುಚ್ಚನಿತ್ತೆರ್?"

ಆತಾನಗ ಕಂಚೊಲಿ ಆನಿದ ಬೇಲೆ ಮುಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲಾ ಬರ್ಪಾಲ್. ತನ್ನ ವಾಸ್ತವ್ಯೊದ ಇಲ್ಲಾದುಲಾಯಿ ಜಾತಿ ಮರಿ ಗಿಳಿ ಕಪ್ಪೆ ನಾಯಿ ಮಂಗೆ ಉಪ್ಪುನೆನ್ ತೂದು ಆಳೆಗ್ ದಿಂಜ ಕೋಪೊ ಉರ್ಕಾರುಂಡು. ನಿರಕರೆತ್ತಕ್ಲೆನ್ ಕೂಡು ಪಾಡ್ದ ನ್ಯಾಯ ಒಪ್ಪಿಪ್ಪುವಾಲ್. ತಾನ್ ಬಂಜಿ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಒರಿಪ್ಪಾದಿನ ಕಾಸ್‌ನ್ ಕೆಂಚಿ ಕೇನಂದೆ ಪತ್ತಂದೆ ದೊಂಬಗ್ ಕೊರ್ನೈನ್ ಕೇಂದ್ ಆಳ್ ನಾಗಿಣಿಯೇ ಆಯಾಳ್. ಕೋಪೊಡು ಕೆಂಚನ್ ಇಲ್ಲಾಡ್ದ ಪಿದಯಿ ಮಲ್ತ್‌ದೇ ಬುಡಿಯಾಲ್ ಪಾಪ ಆ ಜಬ್ಬಿ.

ಕೆಂಚಿ ತನ್ನ ಐನ್ ಪಿರಾಣಿಲೆ ಒಟ್ಟುಗು ಗಟ್ಟ ಸೇರಿಯೆ. ಇಂಚ ದೇಶಾಂತಿರಿ ಪೋವೊಂದುಪ್ಪಗ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾಡೊಂಜಿ ಎದುರಾಪುಂಡು. ಅಲ್ಲ್ ಕಣ್ಣ್ ಎತ್ತಂದಿನಾಡ್ ಮಲ್ಲ ಕಿರೆಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕಿರೆನ್ ತೂಯಿನೆ ಕಪ್ಪೆ ಅರೆದೊಂದು ಮುರೆಡೊಂದು ಪನುಪುಂಡು. ಅಣ್ಣ...ಯಾನ್ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮಗ್ ಒರಿಯೆ ಒರಿ ಮಗೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಬಂಧನೊಡುದು ಎನನ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲುಪು ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟ ಕಾಲೊಡು ಎನನ್ ನೆನಪು. ಎನ್ನ ಕೈಡ್ದಾಯಿನ ಬೆರಿ ಸಹಾಯ ಯಾನ್ ಕೊರುವೆ. ಉಂದೆನ್ ನಂಬು ನಂಬಿಗೆಗ್ ಇಂಬು ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಉಂದೆನ್ ಕೇಂದ್ ಕೆಂಚಿ ಕನಿಕರೊಡು ಕರಗ್‌ದ್ ನೀರಾಪೆ. ಕಪ್ಪೆನ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಬುಡುಪೆ. ಕಪ್ಪೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಕುಪ್ಪಲಿಪ್ಪುನ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂದು ಗಿಳಿ ಪನುಪುಂಡು ಎನನ್ನಾಬುಡುಗಡೆ ಮಲುಪು. ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡು ಬೋಡಿತ್ನಾತ್ ತರ ತರತ್ತ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲೆನ್ ಯಾನ್ ಕನತ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಯಾನ್ ಕೊರ್ಪಿಂಚಿ ಪತ್ತ್ ತರತ್ತ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲೆನ್ ನಿನ್ನ ಮಂಗೆ ತಿಂದ್‌ಂಡ್. ಮಂಗೆ ಪುಚ್ಚೆದ ಒರುವಾದ್ ಬದಲಾಪುನ ಅಚ್ಚಿರ ತೂಲಾಂದ್ ಅಂಗಲಾಚುಂಡು. ಕೆಂಚಿ ಗಿಳಿನ್ನಾ ಕಾಡ ಮರಕ್ ರಾದ್ ಪೋಯರ ಅನು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆ. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಮುಲಾಯಿ ಗಿಳಿ ತನ್ನ ಕೋಕಯಿಡ್ ಕುಕ್ಕು ಚಿಕ್ಕು ಕಟ್ಟೆದ ಕೊಟ್ಟೆದ ಮುಳ್ಳುದ ಮುಗುರುದ ಐರೊಲು ಮೈರೊಲು ನೇರೊಲು ಪೇರೊಲು ಇಂಚ ಪತ್ತ್ ಜಾತಿದ ಪರ್‌ಂದ್‌ಲೆನ್ ಕನತ್‌ದ ಕೆಂಚನ ದುಂಬು ರಾಶಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ್. ಕೆಂಚಿ ನಾಗೆ ನಾಯಿ ಮಂಗೆ ಬಂಜರ ಪರ್‌ಂದ್ ತಿಂದೆರ್ ನೀರ್ ಪರಿಯೆರ್. ಕೂಡ್ಲೆ ಮಂಗೆ ಮಗ್‌ರ್‌ದ್ ಬೂರ್ದುಡು ಪುಡೆರ್‌ಂಡ್. ಪುಚ್ಚೆದ ಒರುವಾದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುದು ಮೀಯಾಂ......ಪಂದ್ ಅರೆದೆರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಈ ರೀತಿಡ್ ಆ ಕಾಡ್‌ಕರೆಟ್ ಆನಿದ ರಾತ್ರೆನ್ ಕೆಂಚಿ ನಾಗೆ ಪುಚ್ಚೆ ನಾಯಿ ಕರಿಪ್ಪೆರ್. ಮನದಾನಿ ಸೂರ್ಯನ ಬೊಳುಪು ಭೂಮಿಗ್ ಕೊಳುಪುನಗ ಅಕುಲು ಬಯಿಲಸೀಮೆಡೆ ಸಾಗೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮಲ್ಲ ಕಂಬುಳ ಕಂಡೊದ ಕಟ್ಟ ಪುನಿಟೆ ಪೋನಗ ಅವುಲೊಂಜಿ ನಾಗಬನ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಬನತ ಅರುಟು ಪತ್ತ್ ಪದ್ಯೆನ್ ಅಡಿ ಎತ್ತರೊದ ಪುನುಚಲ ಗೋಚರಿಪುಂಡು. ನಾಗೆ ಪನುಪುಂಡು "ಕೆಂಚಾ......ಎನನ್ ಈ ಪುನುಚೊಗು ಬುಡು. ನಿಕ್ಕ್ ಎಂಚಿನ ಬೋಡು ಅವೆನ್ ಯಾನ್ ಕೊರ್ಪೆ. ನಿನ್ನಾ ಜೀವಮಾನ ಪರ್ಯಂತ ಸುಖ ಪಡೆವುನ ವಸ್ತು ಆದುಂಡು ಅವು".

"ನಿನಡ ಆತ್ ಮಲ್ಲ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತು ಎಂಚಿನ ಉಂಡು?"

"ನಿಕುಲು ನರಮಾನಿ ಜಾತಿ. ಮಹಾಮಚ್ಚಿರಿಲು" ನಾಗೆ ಪನುಪುಂಡು.

"ಯಾನ್ ಆ ಜಾತಿ ಸರಿ ಆಂಡಲ ಮಚ್ಚಿರಿ ಅತ್ತ್".

"ಈ ಎನನ್ ಎನ್ನಾ ಅಮ್ಮೆರೆ ಕೈತ್ತಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಲ. ಜೊಕ್ಕ ತೂಲಗೆ?"

"ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಎಂಕ್ ದಾದ ಕೊರುವೆರ್?"

"ನಿನನ್ ಅಂಚನೆ ಬುಡಯೆರ್! ಅರೆಡ ವಜ್ರ ವೈಢೂರ್ಯದ ಭಂಡಾರನೇ ಉಂಡು"

"ಅಂಚಾಂಡ ಎಂಕ್ಲಾ ಒಂತೆ ವಜ್ರೊ ತಿಕ್ಕು"

"ಕೆಂಚಾ....ತೂಲ, ನಿಕ್ಕ್ ಅವು ಒವುಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯ ಕೊನೋದು ಪೋಯಡ ಕಳುವೆರೆ ಕೈಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕ್ ಕೊಲೆ ಆಯಾಂಡ ಕಷ್ಟ".

"ಅಂಚಂಡ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆರಡ ಯಾನ್ ಒಯಿನ್ ಗೆತೊನೊಡು?"

"ಅರೆನ ಕೈಟ್ಟ್ ಸದಾ ಉಪ್ಪುನ ನಾಗನುಂಗಿಲ?"

"ಆರ್ ಅವೆನ್ ಕೊರಿಯರೆ ಒತ್ತುನುಜೆರ್‍ಡ?"

"ಈ ಬುಡಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಇರೆಗ್ ಇರೆನ ಮಗಡ್ಡಲ ಮಲ್ಲೆನಾ ಈ ಮಣೇಂದ್ ಪಠ ಸಾಧಿಸೋಡು".

"ಅವು ಅಂಚನೆ ಮಲುಪುಗಾ ಪೋಯಿ"

"ಒಂತೆ ಉಂತ್‍ಲಾ....ಕೆಂಚ ನಾಗಲೋಕ ಪಂಡಾ ಜೋಕುಲಾಟ ಅತ್ತ್"

"ಬೊಕ್ಕೆಂಚ ಎಂಕ್ ನಾಗಲೋಕ ಪ್ರವೇಶ?"

"ನಾಗಲೋಕ ಪೋವೊಡಂಡ ಕೆಲವು ವಿಧಿ ವಿಧಾನೊಲು ಉಲ್ಲ. ಅವೆನ್ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ಪೊನೊಡು. ನಿಕ್ಕ್ ರಾಜಕುಮಾರನ ಯೇಸ ಪಾಡೊಡು. ಈಲಾ ಒರಿ ರಾಜವಂಶ ದಾಯೆನೇಂದ್ ನಿಕ್ಕ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ನಿನಸ್ ಎಂಕುಲಿತ್ತೆ ಮೀಪಾಬಪಂಡ್ದ್ ಕೆಂಚನ್ ಗಂಧ ಚಂದನ ಎಣ್ಣೆ ಮಜ್ಜನ ಪೂಜಿದ್ ಗುಲಾಬಿ ಅತ್ತರ ಪನಿ ನೀರ ಪರಿಮಳ ತೀರ್ಥೊಡು ಮೀಪಾವೆರ್. ರಾಜ ಯೋಗ್ಯ ದುತ್ತು ಐತ್ತ ಮಲ್ತ್‍ದ್ ಮುಂಡೊಗು ಕಸ್ತೂರಿದ ಬೊಟ್ಟು, ಮೋನೆಡ್ ಕೊಡಿ ಮೀಸೆ ಈ ರೀತಿಡ್ ಯಕ್ಷಗಂದರ್ವನ ರೀತಿಡ ಅಲಂಕರಿತ್ತೆರೆ. ಅತ್ತಂದೆ ಕೆಂಚನ್ ನಾಗ ಲೋಕೊಗು ಲೆತೊಂದು ಪೋಯೆರ್.

ಕೆಂಚಿ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ನಾಗಕುಮಾರನ್ ತೂದು ನಾಗರಾಜಗ್ ಭಾರೀ ಸಂತೋಷಾಪುಂಡು. ಮಲ್ಲ ಮಟ್ಟ್‍ಡ್ ಕೆಂಚಗ್ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭ ನಡಪುಂಡು. ಚೀಲ ಚೀಲ ನವರತ್ನ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯ ಆಯಗ ಬಹುಮಾನ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಕೆಂಚಿ ಉಂದು ಮಾತೆನ್ಲಾ ಯಾನ್ ನರಲೋಕೊಗು ಕೊನೊಪಿನಿ ಎಂಚ ಪಂಡ್ದ್ ಕೋಪಿಪ್ಪುವೆ.

ನಾಗರಾಜೆ ಪನ್ಪೆ - ಕೆಂಚಾ ಯೇರಾ ಒರಿ ಕೊರಜಿ ಪುಂಗಿ ಉರಿತ್ತ್‍ದ್ ಎನ್ನ ಮಗನ್ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಪತ್ತ್ ಕೊನೊಯೆ. ಈ ಎನ್ನ ವಂಶೊದ ಕೊಡಿನ್ ಕನತ್ ಕೊರಿಯ. ನಿಕ್ಕ್ ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಬೋಡುಂದು ಆಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಕೊರ್ಪೆ ಕೇನ್.

ಕೆಂಚಿ: ಇರೆನ ಕೈಟ್ಟ್ ಸದಾ ಉಪ್ಪುನ ಮಣಿ ಉಂಗಿಲ ಕೊರ್ಲೆ ಯಾವು.

ನಾಗರಾಜ: ಇಡೀ ನಾಗಲೋಕೊದ ಗುಟ್ಟೆ ಅೈಟ್ಟುಂಡು ಕೆಂಚಾ....ಅಯಿನ್ ದೀವೊನಿಯರೆ ಕೆಲವು ರೀತಿ ನಿಯಮ ಉಂಡು.

ಕೆಂಚ: ಆ ನಿಯಮ ನೀತಿ ಪನ್‍ಲೆ?

ಈ ಉಂಗಿಲ ದೀವೊನ್ನಾಯೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮುರ್ತೊಡು ಪಂಡ ಕೋರಿ ಕೆಲೆಪುಗು ಲಕ್ದ್ ಚವುಳಿ ಮೀಯೊಡು. ಮಧು ಮಾಂಸ ತಿನ್ರೆನೆ ತೀರಂದ್. ಭಾರೀ ಶುದ್ದ ಆಹಾರ ನಿದ್ರೆ ಅಗತ್ಯ. ಉಂಗಿಲ ನೆಲ ಮುಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಕೈಟ್ಟ್ ಪತೊಂದೆ ಪೂಜೆ. ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ಪುಗೆ ಪಂಡ ಗಂಧ ದೂಪ ಪಾಡ್‍ದ್ ಬೊಂಡ ನೀರ್ ಪೇರ್ ಇತ್ಯಾದಿಡ್ ಅಭಿಷೇಕ ಮಲ್ತ್‍ಂಡ ಈ ಬಯಕ್ಕಿನ ವಸ್ತು ನಗನಾಣ್ಯ ತಿಂಡಿ ತಿನಸ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.. ಈ ಪೋದು ಬಲಾ...ನಿಕ್ಕ್ ಜಯ ಆವಡ್ ಪಂಡ್‍ದ್ ನಾಗ ರಾಜೆ ಕೆಂಚಗ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುಂಡು.

ನಾಗಲೋಕ ಬುಡುದು ನರಲೋಕೊಗು ಕೆಂಚೆ ಎತ್ತ್‌ನಗ ಕತ್ತಲಾಪುಂಡು. ಊರಕರೆತ ಮೈದಾನ ಜಾಗೆಡ್ ಕೆಂಚೆ ಉಂಗಿಲಾರ್ಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾಯಾ ಮಹಲ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಲ್ತೆ. ಬೋಡು ಬೋಡಾಯಿನ ಐನ್ ಬಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಬೋಜನ ಬಳಸರೆ ಸಬಿ. ಇಂಚ ಈ ರಾತ್ರೆ ಕರಿಂಡ್. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್ ಉದಿತ್ತ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಆನಿ ಬೊಳುಪುಗು ನಾಲ್ವೆರ್ ನರಸಣ್ಣನಕುಲು ಆ ಸಾದಿಡ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಅಕುಲು ದುಂಬಿನಾನಿ ಆ ಊರುದ ತೇರ ಆಯನೊಗು ಪೋಯಿನಕುಲು. ಪೋನಗ ಮೈದಾನಿತ್ತಿ ಜಾಗೆಡ್ ದಾಲ ಇತ್ತ್‌ಜಿ. ಬನ್ನಗ ಮಾಯಾ ಮಹಲ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತಿನ ಅಚ್ಚರಿ ತೂದು ಮಚ್ಚರಿಲಾಪೆರ್. ಉಂದು ಯೆರೆನ ಕಜ್ಪ ಆದುಪ್ಪುಂದು ತೆರಿಯೆರೆಗಾತ್ರ ಮಹಲ್‌ದ ಉಲಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುಡುಬುಡಿಕೆ ಬಾರ್ಲಾವೆರ್. ದೂರದೂರುಡುದು ಬಯಿದಿನಾಕುಲು ಎಂಕುಲು ಎಂಕುಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಮಟ್ಟೆಗ್ ಉಂತೆರೆ ಜಾಗ ಕೊರ್ಲೆ. ದೂರ ನಡತ್ತ್‌ದ್ ನಡತ್ತ್‌ದ್ ಬಚ್ಚಿ ಪೋತ ಪನ್‌ಪೆರ್.

ಬಿನ್ನೆರೆ ಲೆಕ ಬತ್ತಿ ನರಸಣ್ಣಕ್ಲೆ ಮಿತ್ತ್ ಕೆಂಚಗ್ ದಯೆ ಪುಟ್ಟುಂಡು. ಅಕುಲೆನ್ ಭಯಭಕ್ತಿ ನಯವಿನಯೊಡು ಆದರಿಪ್ಪುವೆ. ಉಂಗಿಲೊಗು ಕೈ ಮುಗಿದ್ ಒಣಸ್ಸ್ ಗಿಣಸ್ಸ್ ಅಂಗಿ ಕುಂಟು ಪೊದೆಪು ಗಿದೆಪು ಒದಗಾದ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಈ ಗುಟ್ಟುನು ನರಸಣ್ಣನಕುಲು ಆನಿದ ರಾತ್ರೆ ಕಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊನುವೆರ್. ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ದಿನ ಕರಿಂಡಲ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಪಿದಾಡುಜೆರ್. ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಒಣಸ್ ಬಂಜಿಗ್ ಬೂರ್‌ಂಡ ವಾ ಮಗೆ ಇಲ್ಲ್ ಪಿದಾಡುವೆ.

ಈ ಮಾಯಾ ಮಹಲ್‌ದ ನಾಯಿದ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಡ್‌ಲ ಬಂಗಾರ್ದ ಚೈನ್. ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಪೇರ್ ಪರಿಯರೆ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಬಟ್ಟಲ್. ಈ ಇಲ್ಲ ಒಡೆಕಾರನ ಕೈತ ಉಂಗಿಲ ಉಂದೇನ ಮೂಲ ಪಂಡ್ದ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯುಂಡು ನಾಲ್ವೆರ್ ನರಸಣ್ಣನಕ್‌ಲ್‌ಲಾ ಆನಿ ಚಿನಿವಾರ ಪೇಂಟ್‌ಡ್ ನಾಲ್ ನಕಲಿ ಉಂಗಿಲ ದೆತೊನುವೆರ್. ಇಲ್ಲಾ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೆಂಚನೊಟ್ಟುಗು ಒಣಸ್ಸ್ ಕುಳ್ಳಗ ಮಾತೆರೆಡ್ಟ್ ಪಿರಿಯ ನರಸಣ್ಣೆ ಕೆಂಚನ ಉಂಗಿಲ ಮಾದರಿ ತೂದು ಅಯನ್ ಪುಗಾರ್ ಪುಗಾರ್ದ್ ಉಂಗಿಲ ಬದಲ್‌ತ್ತೊಂಬೆರ್. ಆ ಸಮಯ ನಾಯಿ ಕೊರೆಪುಂಡು ಪುಚ್ಚೆ ಅರೆದುಂಡು. ಗಿಳಿತ ಬುಳಿಪು ಕೇನುಂಡು ಈ ಮೂಜಿ ಶಕುನದ ಅರ್ಥಲ ಕೆಂಚಗ್ ಆಪುಜಿ. ಒಣಸ್ಲಾದ್ ಆನಿ ಬಯ್ಯಗ್ ನರಸಣ್ಣನಕುಲು ಮಹಲ್ ಬುಡುದು ಕಪ್ಪೆನ್ ಕೆಂಚೆ ಬುಡಿ ಕಿರೆತಾಡೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಸತಿ ಮಲುಪುವೆರ್.

ಮಾಯಾ ಮಹಲ್‌ಡ್ ಕೆಂಚೆ ವಾ ರೀತಿ ಉಂಗಿಲಾರ್ಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಲಿತ್ತೆನೋ ಅವ್ವೇ ರೀತಿಡ್ ಪರತರೆತ ನರಸಣ್ಣೆಲ ರಾಶಿಗಟ್ಲೆ ಬೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯ ಪಡೆಪೆ. ಬಾಕಿ ಮೂವೆರ್ಲಾ ಉಂದೆನ್ ತೂದು ಎಂಕ್ ಅವು ಬೋಡು ಉಂದು ಬೋಡುಂದು ಲಡಾಯಿ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಒಡನೆ ನಾಯಿ ಕೊರೆಪುಂಡು. ಪುಚ್ಚೆ ಅರೆದುಂಡು ಗಿಳಿತ ಬುಳಿಪು ಕೇನುಂಡು. ಮಾಯಾ ಮಹಲ್ಡ್ ಕೆಂಚಗ್ ಅರಸು ಮಗಳೆನ ಮದಿಮ್ಮೆ ಆಪಿನ ಕನ ಕಟ್ಟುಂಡು. ಲಡಾಯಿ ತೂದು ಕೆಂಚನ ನಾಯಿ ನರಸಣ್ಣನಕ್‌ಲೆನ್ ತುಚ್ಚಿ ತುಚ್ಚಿದ್ ಕಿರೆಕ್ ಬೂರುದು ತೈಪಿ ಲೆಕ ಮಲುಪುಂಡು. ನೀರ್‌ಡ್ ಕೆಂಚನ ಕಪ್ಪೆ ಮಡೆಂಜಿಯಾದ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಪಡೆದ್ ಉಂಗಿಲ ನಿಂಗುಂಡು. ಕಂಚೊಲಿನ ಬೇಲಿದ ಬೇಡು ಆ ಕಿರೆಕ್‌ಗಾಲ ಪಾಡ್‌ದ್ ಮಡೆಂಜಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಂಚೊಲಿಗ್ ಕನಡ್ ಕೊರ್ದುಪ್ಪುವೆ.

ಆತಾನಗ ಕೆಂಜಿ ಬಡವು ತಡೆಯರ ತೀರಂದೆ ಕಂಚೊಲಿ ಅಜ್ಜಿನ್ ನಾಡೊಂದು ನಾಗೂರು ಸೇರ್‌ಜೆ. ಪುಳ್ಳಿ ಕೆಂಜಿ ಇಲ್ಲ್ ಸೇರ್ನಗ ಕಂಚೊಲಿ ಮಡೆಂಜಿದ ಮಾಸ ಮೂರೊಂದು ಉಪ್ಪಗ ಉಂಗಿಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಕೆಂಜನ ಪೋಯಿನ ಜೀವ ಪಿರ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಅಜ್ಜಿಡ ಕೆಂಜಿ ಪನ್‌ಪ್ಪೆ ಅಜ್ಜೀ ಯಾನ್ ಪರಕೊಲಿ ಬಾಲೆ ಅತ್ತ್. ರಾಜನ ತಂಗಡಿನ ಮಗೆ. ಎನ್ನಪ್ಪೆ ಏಳ್ ಕಡಲ ನಡುತ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಿನ್ ಪಿರೀತಿ ಮಲ್ದಿನಾಳ್, ಪಡಗ್‌ಡ್ ಪೋತಿನ ಅಮ್ಮನ್ ನಾಡ್ರೆ ಪೋದು ಅಪ್ಪೆ ತುದೆತ ಒಡಲ್ ಸೇರ್ಯಾಲ್. ಅಂಚ ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿಯೆ. ಈ ಊರುದ ರಾಜೆ ಎನ್ನ ಮಾಮೆ. ಆಯನ ಮಗಳ್ ಕಲೆಂಜಿ ಯಾನ್ ಎಲ್ಲೆ ಮದಿಮ್ಮೆ ಆಪಿ ಪೊಣ್ಣು -

ಕಂಚೊಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿನ್ ಅರಸುಗು ಪಿನ್‌ಪಾಯಲ್. ಕೆಂಜಗ್ಲಾ ಕಲೆಂಜಿಗ್ಲಾ ಬಾಕಿಮಾರ ಕಂಡೊಡು ಮದ್ಮೆಲಾ ಆಂಡ್. ಕಡೇಕ್ ಕಲೆಂಜಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕಾಡ್ ಕಲೆಂಜಿ ಮಲೆ ಆಯಾಲ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನ್‌ಪೆರ್.

ಗಂಗಸರೊ ಗಂಗಸರೊ ಪರಡೆ ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ

✍ **ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ**

ಗಂಗಸರೊ! ಗಂಗಸರೊ!
ಪರಡೆ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಕೆಬಿತ್ತ ಮುರು ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು!
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಕಿದೆತ್ತ ಎರು ಗಿರ್ತ್ ಕೊರು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ!

ಅಟ್ಟೊದ ಬಿತ್ತ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಇಲ್ಲ್ ಬಡ್ಕ್ ಮಾರ್ ತಿಂಬು!।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಚಿಪ್ಪೊ ಕೋಲೊ ಕೊರುಮ ಬುಡು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ ॥

ತರೆಕ್ ತೊಪ್ಪಿ ದೀದ್ ಬುಡು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಅವುಸೊ ದೆಪ್ಪು ! ಬವುಸೊದೆಪ್ಪು !।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಅಬುರು ದೆಪ್ಪು! ಅಕಲ್ ತಪ್ಪು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಪೊರುಲು ಸೆಟ್ಟು! ಪೊಲಿಗೆ ಸೆಟ್ಟು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಮರ್‌ಲ್ ಪತ್ತು! ಮದಕರಿಪು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ನಿದ್‌ರೆ ಕಣ್ಣ್! ನೆತ್ತೆರ್ ಕಣ್ಣ್ ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ತರೆನ್ ಕಂತವು! ಮೋನೆ ದೆಂಗವು!।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಗನ್ನೊ ಪಿರೆಯಿ ಕಣ್ಣೊಜಿಲೆsರು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಕಳು ಪಣುಂಬು! ಕಂಡೊಣುಂಬು!।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಕೋಪೊ ಬರು! ಕೊರದೊ ಬರು! ।
ಪರ್‌ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ ॥

ಸೋಪು! ನೆರು! ಮಾನ್ಯೊಕೆರು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ॥

ಸಜ್ಜೆನೆರೆ ಸಂಗೊ ಬುಡು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಗುರು ಹಿರಿಯೆರೆ ಬಗ್ತಿ ಬುಡು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ದೆಯ್ಯೊ ದೇವೆರೆ ಬಗ್ತಿ ಬುಡು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಒಪ್ಪೊ ಪುಟ್ಟಿ ಒರು ತೂವಂದ್! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಅಪ್ಪೇಮ್ಮಗ್ ಎದ್‌ರ್ ಉಂತು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ ॥

ಸಾಂಕಿ ಸಮ್ಮಲೆ ಗುರುತೊ ಇದ್ದಿ! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಬರವು ಸರವು ಗಿಡ್ಡುರವು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ವಿದ್ಯೊ ಬುದ್ಧಿ ಗೊಡ್ಡು ಅವು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ನ್ಯಾಯೊದ ಕಣ್ಣ್ ಕಡ್‌ತ್‌ದಕ್ಕು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ನೀತಿದ ಕೊಡಿ ಕೊಯಿದ್ ಬುಡು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಸತ್ಯೊದ ಮುದೆಲ್
ಮೂರ್ದುಬುಡು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ಜಪೊತ ಕಣ್ಣ್ ಮೂಂಕು ದೆಪ್ಪು !
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ತಪಸ್‌ದ ಕೈ ಕಾರ್ ಕಡ್‌ಪ್ಪು ! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ರುತ್ತೊತ್ತ ಬಂಜಿ ಬಾಯಿ ನೋಪು! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಗಂಗಸರೊ! ॥

ತತ್ವೊದ ಜೀವೊನು ಕುದುಪ್ಪು ! ।
ಪರ್ಂಡ ಕಲಿ! ಕಲಿ ಗಂಗಸರೊ ! ॥

ಮಡಿ - ಮೈಲೆ

✍ ಎಂ. ಕೆ. ಕುಕ್ಕಾಜೆ, ಮಾಣಿಲ

ಸುರಲೆ ಸೀಂಟುನ
ತಿಮ್ಮುನು ತೂದು,
ಆಜಿ ಮಾರ್ಪು
ಅಂಚಿ ಉಂತ್ಯೆರ್
ಅರ್ಚಕೆರ್.

ಮಡಿಮೈಲೆ,
ದೂರೊಂತುಂದು
ತುಡಿಂತೆರ್.

ಬುಲಿತೊಂದು
ಬತ್ತೆ,
ಪೆದ್ಯೆಪ್ಪೆಡ ಪಂಡೆ.

ತಿಗಲೆಗೆರಗಾದ್
ತರೆ ಪೂಜ್ಯಳ್
ಬುಲಿಪಡ ಮಗಾ
ಆರೇ.....

ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್
ಉಬಿ ನೀರ್ ನಿಂಗ್ಯಳ್
ಆಜಿ ಪೊರ್ಸೊಗು
ದುಂಬುದ
ಕತ್ತಲೆದ ಕರೆಕ್ಲೆನ್
ಪೂರಾ ಎನ್ಯಳ್.

ಪಕ್ಕಿರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

✍ ಮೂಲಕನ್ನಡ - ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ
ಅನುವಾದ - ಜಿತು ನಿಡ್ಲೆ

ಇರ್ಲಿಲ್ ಕರಿದ್ ದಿಸೊ ದಿಸೊ ಬೊಲ್ಪುಗು
ಸುತ್ತ ಸುತ್ತೊಲಾ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್
ಗಾವುದೊ ಗಾವುದೊ ಗಾವುದೊ ದುಂಬು
ಕಣ್ಣ್ ಬುಳಾದ್ ಮುಚ್ಚುನೆದುಲಾಯ್
ಪಕ್ಕಿರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ಕಪ್ಪು ಬೊಲ್ದುದ ಬೀಲ ಐಕುಂಡು
ಬೊಲ್ದು ಮಿಣ್ಕುನ ಕದಿಕುಲು ಉಂಡು
ಕೆಂಪುದ ಬೊಲ್ಪುದ ಬಣ್ಣೊ ಬಣ್ಣೊದ
ರೆಂಕೆಲು ರಡ್ಡ್ ಅಂಚಿಂಚಿಗುಂಡು
ಪಕ್ಕಿರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ನೀಲಿ ಮುಗಲ್‌ಗ್ ಮಂಡಲೊ ಬರೆತಿ ಬಣ್ಣೊ
ಮುಗಲ್‌ಗ್ ರೆಂಕೆಲು ಪುಟ್ಟಿಯೊನಾ ದಾನ್ನಾ?
ಬೊಳ್ಳಿದ ಮಾಲೆನ್ ತಿಕ್ಕಾವೊಂದುಂಡು
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರೆರೇ ಕಣ್ಣಾದುಂಡು
ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?
ರಾಜ್ಯಮಾಡೊಲೆ ಕುರಲ್ ಒಕ್ಕುದು
ಸೀಮೆ ಗುತ್ತುಲೆನ್ ತಿಂದ್ ಮುಕ್ಕುದು
ಮುರ್ಕಾದ್ ಪಾಂಬಾದ್ ರಾಜ್ಯರಾಜ್ಯೊಲೆನ್
ರಾಜ ಮಹಾರಾಜೆರೆನ ನೆತ್ತಿನ್ ಕುಟ್ಟುದು
ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ಯುಗೊಕುಲೆನ ತರೆಬರಾವು ಮಾಜಾದ್
ಮನ್ವಂತರೊದ ಬಾಗ್ಯೊಲೆನ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್
ರೆಂಕೆ ಬೀಜಿದ್ ಲಕ್ಕಾದ್
ಪೊಸ ಕಾಲೊದ ಪುರು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾನಾದ್
ಪಕ್ಕಿರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ಬೊಳ್ಳಿದ ಹಳ್ಳಿದ ಗಡಿ ಮೀರ್‌ದ್
ತಿಂಗೊಳ್‌ದೂರ್‌ದ್ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ದ್
ಗೊಬ್ಬರ ಗೊಬ್ಬಾವರ ರಾವೊಂದುಪ್ಪುರ
ಮಿತ್ತ್ ಮೇಲ್ಲೋಕದ ಮುಂದಿಲ್ ಬಡ್ತ್‌ದ್
ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ಮುಟ್ಟ್‌ಂಡ್ ಬಾನ್ಸೊದ ಕರೆತಂಚಿ
ಕೋಕಾಯಿ ನೀರ್ದ್ಂಡ್ ಆಯ್ದ್ಲಾ ಅಂಚಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೋ ಪುಡಪ್ಪರೆಗ್ಂದೋ
ಯೇರೆಗ್ಗೊತ್ತು ದಾಯೆಕಾತ್ಂಡಿಂಚ?
ಪಕ್ಕಿ ರಾವೊಂದುಂಡು ತೂಯರಾ?

ಪನಿಕಬಿತೊಲು

ಕೆ. ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ, ಕಡಂದಲೆ

ಪೆದಿಅಪ್ಪೆ-ಊರು

ಪೆದಿ ಅಪ್ಪೆ, ಪುಟಿಯೂರು ಸ್ವರ್ಗೊಡ್ದು
ಮಿತ್ತ್ ಉಂದೆನ್ ಮದತೆಡ ಆವೆ ಕಾರಕಸ ತಿರ್ತ್!
ಪೆದಿ ಅಪ್ಪೆ - ಪುಟಿ ಊರ್ದ ಋಣ ಮದತ್ತಿನಾಯೆ-
ಏರೆನೆನಪುಡುಲ ಒರಿಯಂದೆನೇ ಪೋವೆ!

ಬದಿ ಬಂಜಿ ಕೂಲಿ

ಮೊಸೆ ಒಂಜಿತ್ತ್‌ಂಡ ಆಣ್ಂದ್ ಪನೊಲಿ
ಬದಿಗೆತೊನಿಯೆರೆ ಹಕ್ಕ್ ಉಂಡುಂದು ಕೊರೊಲಿ!
ಬದಿಕೊರ್ಂಡ ಪೊಣ್ಣ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗೊಂಜಿ ತಾಳಿ-
ಕಟ್ಟುನೆಕ್ಕಾದ್ ಅವು ಕೊರ್ಪಿನ ಕೂಲಿ!

ನಂಬುದೇವೆರ್

ನಂಕ್ ನಂಬಿಕೆ ರಡ್ಡ್ ದೇವೆರೆಡ ಮಾತ್ರ
ಶಕ್ತಿದೇವತೆ ಬೊಕ್ಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿನವೆ ಸ್ತೋತ್ರ!
ಪಣವುದಾ ಬೆರಿನಿರೆಲ್‌ಡುಂಡು ಅಧಿಕಾರ-
ಅಧಿಕಾರ ದುಡ್ಡು ಬಲೊಟ್ಟೇ ರಾಜ್ಯ ಭಾರ!

ಅಮ್ಮೆರ್ನ ಕೋಪ

ಮೂಂಕುಡೇ ಮಜ್ಜೆಂದ್ ಪಂಡಲಾಯಾವು
ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಕೋಪ. ಅಬ್ಬರ ಜೋರು ಕಾವು!
ಅಮ್ಮ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಎದುರು ಪಾತೆರ್ಂಡ ಜೋಕೆ?
ಫ್ರಿಜ್ಜಿಡೇ ದೀಯಿನಂಚ ದಗತಿನ ಮೋಕೆ!

ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪಾತೆರ

ದೈವ ದೇವೆರೆನ್ ನಂಬುನ ಬಜೀ ಹೆಡ್ಡ್
ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪನ್ಪೆ ನಿಕ್‌ಲೆನ ಬುದ್ಧಿ ಗೊಡ್ಡು
ಉಪಗ್ರಹೊಟ್ಟು ಚಂದ್ರಲೋಕೊಗು ರಾಪಿಪೊರ್ತುರ್-
ಪಂಚಾಂಗೊಡಮೃತ ಘಳಿಗೆನ್ ನಾಡ್ವೆ ತುರ್ತು!

ನಿರೆಲ್

✍ ಟಿ. ಎ. ಎನ್. ಖಂಡಿಗೆ

ಅಮ್ಮನ ಜುಟ್ಟುನ್ ಮಗೆ ಪತ್ತ್‌ದೆ
ಮಲ್ಲಬಾಯಿಡೆ ಜೈ ಪಾಡುವೆ
"ತೂಲೆ ಯಾನ್ ಈರೆಡ್ದ್‌ಲಾ ಎತ್ತರ ಬುಳೆತ್ತೆ"
ಅಮ್ಮೆ ಗಡಿಬಿಡಿಡ್ ಕನ್ನಡಿ ತೂಪೆ
ಮಗೆ ಪಗೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ದು ಸಿಗರೇಟ್ ಒಯಿಪುವೆ.
"ಜಪ್ಪು ಮಗ" ಮಗ ಪಂಡ ಜಪ್ಪಾಯೆ
ಸಿಗರೇಟ್ ಪುಗೆನ್ ಉರುಟುರುಟು ಬುಡುಪೆ
ಅಮ್ಮಗ್ ಮಲ್ಲವೊಂಜಿ ಸೋಜಿಗ
ಮಗೆ ಪುಗೆಲ್ ಮಿತ್ತೇರ್‌ನೆ ಯಾಪ? ಯೆಂಚ?
ಅಮ್ಮೆ ಪಸ್ನ ಪರಾ ಡೈರಿದ ವಾಲೆಗುಳೆನ್ ಮಗುಪೆರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ
ಒಂಜೊಂಜಿ ವಾಲೆ ಮಗುರುತ್ತಿಲೆಕ್ಕ
ಮಗೆ ತಿಗಲೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ತೋರಿಪುವೆ
ಒಂಜೊಂಜಿ ವಾಲೆಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕತೆ
ಅಮ್ಮನ ಪುಗೆಲ್ ಕುಲ್ದು ಜುಟ್ಟು ಪತ್ತ್‌ದ್
ತರೆ ಬಗ್ಗಾಯಿನ
ಅಮ್ಮನ ಬಾಯಿದ ಬೀಡಿನ್ ಒಯಿತ್ತ್‌ದ್
ತನ್ನ ಬಾಯಿಗ್ ದೀನ
ಅಮ್ಮನ ಉಸುರುದ ತಾಳೊಗು ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಲ್ತ್‌ನ
ಅಮ್ಮನ ಹಾಳ್ ಚಿಮ್ಮೊ ಕೇನಂದಿ ಲೆಕ್ಕ
ರೇಡಿಯೊದ ಸ್ವರೊ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ತ್ತಿನ
ಆಕೇರಿದ ವಾಲೆನ್ ತೂನಗ ಅಮ್ಮಗ್ ನೆನಪಾಂಡ್
ಆ ದಿನ ತನ್ನ ಮಗೆ ಪುಗೆಲ್ ಮಿತ್ತೇರ್‌ನ ದಿನ
"ಯಾನ್ ಯೆನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತಿನ ದಿನ
ಯೆನ್ನ ಮಗೆ ಯೆನ್ನ ಪುಗೆಲ್ ಮಿತ್ತೇರ್‌ದೆ
ಯಾನ್ ಯೆನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಪುಗೆಲ್‌ಡ್ದ್ ಜತ್ತಿನಿ
ಅಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿನಾನಿ
ಅಪಗ ಯೆನ್ನ ಮಗೆ......??"

ಕಬಿತೆದ ಕಂಡ

✍ ಲ್ಯನ್ಸಿ, ಪಾಲಡ್ಕ

ಅರ್ವ್ಯಾಂಜಿಗ್ ನೀರ್‌ನ್ ಕುಟ್ಟ್ದ್
ಎರುಬೋರಿಲೆಗ್ ಪಟ್ಟ್ದ್
ಆಯ್ಕ್‌ಲೆಗದಗನೆ ನಾಯರ್ ಕಟ್ಟ್ದ್

ತುಳು ಅಪ್ಪೆ ಕಂಡ ಎನ್ನ
ಯಾನ್ ದತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ

ಒಸರ್ ಪಸೆನ್‌ಯ ನಾಡ್‌ನಾಡ್‌ದ್
ನೀರ್ ತೋಡ್‌ಡ್ ಬುಡ್‌ಬುಡ್‌ದ್
ಬೊಳ ಗೊಬ್ಬರೊನ್ ಪಾಡ್‌ಪಾಡ್‌ದ್

ಜೀವಸತ್ವ ಪಜ್ಜಿಮಣ್ಣ್‌ನ್
ಯಾನ್ ದತ್ತೊಂದ್‌ಲ್ಲೆ

ಮಣ್ಣ್‌ಗೆಟ್ಟೆಲೆನ್ ಪುಡಪುಡಾದ್
ಕುಡಕುಡಾಲ ಕಂಡ ಮುಟ್ಟಾದ್
ಬದ್‌ಕ್ ಆಸೆದ ಪಸೆನ್ ಒಡ್ಡಾದ್

ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಸಾರ್‌ಬೂರ್‌ನ್
ಯಾನ್ ದತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ

ಸೊಂರ್ಕ್ ಪಜಿರ್‌ನ್ ಪಂರ್ಕ್ ಪಂರ್ಕ್‌ದ್
ಭವಿಷ್ಯ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಬಿರ್ಕ್ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್
ಯೋಜನೆ ಕೆಮುಟ್ ಮುರ್ಕ್ ಮುರ್ಕ್‌ದ್

ಕಲ್ಪನೆದ ಬೈಲ್ ಬೊಟ್ಟ್‌ನ್
ಯಾನ್ ದತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ

ಅಪ್ಪೆ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿರೆಪೇರ್‌ಡ್
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಪಸೆಯ ಊರ್ ಊರ್‌ಡ್
ನಡೆಪಿ ಆಸೆಯೆ ಎನ್ನ ಕಾರ್‌ಡ್

ತುಳುಬಾಲೆನ್ ಬಲೆಪ್ಪಿ ಆಸೆಡ್
ಯಾನ್ ದತ್ತೊಂದ್‌ಲ್ಲೆ

ರಂಗ್ ರಂಗ್‌ದ ಮಧುರ ಉರಲ್‌ಯೆ
ಬುಲೆತ್ತಿ ನೇಜಿಗ್ ಸಾರಬಿರೆಲ್‌ಯೆ
ಬಿರೆಲ್‌ಡುಂಡ್ ಬಂಗಾರ್ ಕೊರಲ್‌ಯೆ!

ಯಾನ್ ತೆಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ!
ಬೆನ್ನಿ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ
ದತ್ತೊಂದತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ!!

ಮಾಣಿಗೆರಡ್ ಪಾತೆರ

(ಶಿವಳ್ಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆ ಭಾಷೆಡ್)

✍ ಪುತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರ ಭಟ್

ಚಪ್ಪೆ ಭಾಷೆ ತುಳೂಂತು ಎಣ್ಣ್ನ್
ಪರ್ಬಿ ಪೇರ್‌ನ್ ದಂಡ ಅಂಪಡ
ಉರ್ಪೆಲುಂಪುದೊ ತೆಳಿತೊ ಸಾರಂತಲ್ಕ ತುಳುಭಾಷೇ ॥

ಬೆಪ್ಪೆ ಪಣ್ಪೆರ್ ಪಂಡ್‌ತೆಣ್ಣಡ,
ಸುರ್ಪ ಪೋವಾ ಪಣ್ತ್ ನೆನೆಪಡ!
ಅಪ್ಪೆ ತುಳು ದೇವತೆನೊ ನಡೆನುಡಿ ಮದಪೆ ರಾವಣ್‌ಣೇ ॥

ತಗ್‌ಜಾಗ್‌ಡ್ ನೀರ್‌ದಿಂಜುಣು,
ಬಗ್‌ನ್ಗಡತಡ ಜ್ಞಾನ ಸಿಕ್ಕುಣು,
ಹಿಗ್ಗಡಣೆ ಗರ್ವೊಂಟು ಪುಗ್ಗಂತಲೆಕ ಪುಡೊವತಣೆ! ॥

ಅಗ್ಗ ಪಂಡ್‌ತ್ ಹಾಳ್ ವಿಷಯನ್
ಬಗ್ಗಬಗ್‌ಗ್ತ್ ಪೆಜಡ! ಸಜ್ಜನೆ-
ದೊರ್ಗುಣಂಚಿನೊ ಜ್ಞಾನ ತಿಂಡಿನ್ ತಿನೊಡು ಓ ಮಾಣೇ

ಜ್ಞಾನನೇ ಸಂಪತ್ತ್ ಯೋಗ್ಯತೆ,
ಮಾನನೇ ಮುಲ್ಲಾತಿಗೆಣೆ! ನಿಜ
ದಾನೊ ಸದ್ಗುಣ ನಡತೆನೇ ಬಂಗಾರ್ ಬದ್‌ಕೌವೇ ॥
ಹೀನ ಗುಣದುರ್ನಡತೆ ಬೀದಿದೊ
ಶ್ವಾನ ಜೀವನ ಕೇಣ್! ಏಪಲ
ಜ್ಞಾನಿಳೆನೊ ಸಹವಾಸ ಅಂಪುಲ, ಕೇಣ್ ಓ ಮಾಣೇ

ಪ್ರೀತಿಗ್ೇ ಬೆಲೆಕಟ್ಯೆರಾಪುರಿ!
ನೀತಿಗ್ೇ ಎದ್‌ರೆಂತ್ಯೆರಾಪುರಿ,
ಏತೆ ಜೀವನ ಕಷ್ಟ ಆಂಡಲ ಧರ್ಮನೀ ಬುಡಡಾ ॥

ಪಾತೆರೊಡು ನಿಜವಾನೊ ಸತ್ಯನ್,
ಏತೆಕ್‌ಲ ಈ ನ್ಯಾಯ ತಪ್ಪಡ,
ಏತೆ ಬಡತನ ಬರಡ್ ಮನುಷೆರೆಲೆಕನೆ ಬದ್‌ಕೊಣುಲಾ

ಬಾಳ್ವೆ ಏತೇ ಕಮ್ಮಿ ಇಪ್ಪುಡ್,
ಬಾಳ್ನೊ ಸಮಯೊಟೆಂಚ ಪಂಣ್ಲೊನೆ
ಬಾಳ್ವೆದೋಬೆಲೆ, ಸರ್ವ ಯೋಗ್ಯತೆ ತೆರಿಲ ಓ ಮಾಣೇ ॥

ಬಾಳ್ವೆಡೆಡ್ಡೆನೆ ಅಂವೆ ಮನುಷೆರೆ
ಬಾಳ್ವೆ ಮುಗಿತ್ ಪೋಂಡಲೊಳಿಪೆರ್,
ಮೂಳೆ ಕೀರ್ತಿದೊ ರೂಪತಾಳ್ತ್ ಕೇಣ್ ಓ ಮಾಣೇ

ಅಳಿತೊ ಉಂಪುಡು ಜೀರ್ಣಬಲ, ಕೈ
ತೊಳುತೊ ನೆರೆಕರೆ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಬಲ,
ತಳಿತೊ ಬಲನೇ ತಾಳೆ ಕಂಗ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋವೆರೆಣೇ ॥

ಪಳತ್ ತಪ್ಪೆಗ್ ಅಂಬಿದೋಬಲ,
ಪಳಬೆರೆಗ್ ಉಂಡ್ಯುಂಪುದೊಬಲ,
ಬುಳಿಕ್ ಗೊಬ್ಬರ, ಸಪ್ಪು, ಬೊಣ್ಯಾಲ ನೀರ್ಡ್ಡೊ ಬಲ ಆತಾ?

ತೆಳಿಪರ್ತ್ ಬದ್‌ಕ್ಯಡಲ ಸಂಪತ್ತಳತೆ
ಮೀರ್ತ್ ಕೂಡ್ತು ಬನ್ನಗ
ಬಳಲುಣೋ ಬಡವೆರೆಗ್ ದಾನನ್ ಅಂಪೊಡುಣೆ ಮಾಣೇ ॥

ಕುಳಿತ್ ಪೋಂಡಲ ಕೊಳಯೆ ಪಣ್‌ಪುಣೊ
ಕೊಳಕ್ ಮನಸೇಪಗ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆನ?
ಒಳಿತೊಳಿತ್ತ್ ಕೋಳೊಡು ಇಪ್ಪಗ ಕೇಣ್ ಓ ಮಾಣೇ ॥

ಜನ ಬಲಲ ಬೆತ್ ಮಡ್ಡುದೊ ಬಲ,
ತನಶರೀರ ಪ್ರಾಣ ಮದಬಲ,
ಕನಸೆ ಆವುಣೆ ದೇವಬಲ ಇದ್ಯಂತಿ ಮನುಷೆರೆಗ್ ॥

ತನಕ ಸುಬುಡೂ ಧರ್ಮಬಲ, ಬೆ-
ತ್ತನುದಿನಲ ಸತ್ಕರ್ಮ ಬಲನೇ
ಇನನ್ ಕಾಪುಣು ದೈವಬಲ ಸೇರೊಂತು ಕೇಂಡನಣೇ

ಇತ್ತೆದ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ದ್ ಒಂತೆ ಪೊರ್ಲು!

ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ.....?

ಲೇ: ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ, 1997
ಕಲಾಜಗತ್ತು ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ, ಡೊಂಬಿವಲಿ
ಸೀತಾರಾಮ ನಿವಾಸ, ಶಿವ ಮಂದಿರ ರಸ್ತೆ
ಸಂತೀತವಾಡಿ, ಡೊಂಬಿವಲಿ (ಪೂರ್ವ) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಬಿಲೆ ರೂ. 50/- ಪುಟ 76+12

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ

ಮುಂಬಯಿದ ತುಳು-ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನ ಕಲಾಜಗತ್ತು (ರಿ) ಸಂಸ್ಥೆದ ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಈತ್ನೆಟ ಮಸ್ತ್ ನಾಟಕ ಬರೆತೆರ್. ಅಭಿನಯಲಾ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಅಂಚೆನೆ ನಿರ್ದೇಶನಲಾ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಬೂತದ ಇಲ್ಲ್, ಬರ್ಸ, ಬೊಲ್ಲ, ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ, ಒರಿಯೆ ಮಗೆ ಒರಿಯೆ, ಊರ್ದಮಾರಿ ಇಂಚಮಾತ ಪುದರ್‌ದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ತುಳು ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಕೊರ್ದು, ಇತ್ತೆ 'ಬೋಂಬುಯೇ ಬೋಂಬ್' ಪನ್ಪಿನ ಹಾಸ್ಯಮಯ ನಾಟಕಲಾ ರಂಗಗ್ ಕನದೆರ್. ತುಳು ರಂಗಭೂಮಿಡ್ ಮೇರೆಗ್ ಭಾರೀ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಪುದರ್‌ಲಾ ತಿಕ್‌ದ್ಂಡ್. ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ ಸುರುತ್ತ ನಾಟಕ "ಬೂತೊದ ಇಲ್ಲ್" ತುಳು ರಂಗ ಭೂಮಿಡ್ ಇನಿಗ್ 18 ವರ್ಷದಿಂಚಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕೆರೆಗ್ 'ನನಲಾ ಒರ ತೂಕ' ಪನ್ಪಿನಂಚಿನ ಪೊರ್ಲುದ ನಾಟಕ. ಐರ್ದ್‌ಬೊಕ್ಕ ವಿಜಯಕುಮಾರ್ ಒರಿ ನಲ್ಕೆದಾಯನ ಸಂಸಾರದ ಕತೆನ್ ನಾಟಕೊಗು ಗೆತ್ತೊಂಡೆರ್. ಉಂದುವೇ 'ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ?' ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಬೂಕುದ ರೂಪೊಡು ಅಚ್ಚಾದ್ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತಿನ ರಡ್ಡನೇ ನಾಟಕ ಕೃತಿ ಉಂದು.

ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೆರೆನ ಮಸ್ತ್ ನಾಟಕೊಲೆಗ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ 'ಇತ್ತಿಲಕ್ಕನೆ' ತೋಜಾವುನೆಟ್ಟೇ ಖುಷಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಕೆಲವೊಂಜಿ ಪಾತ್ರೊಡು ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಲು ಮೇಲ್ ಮೇಲ್‌ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ಹೃದಯ ಮುಟ್ಟದೆ ಒಂತೆ ಪಿರಜಾರುಂಡು. ವಾ ಬಂಡಾಯಲಾ ಮೇರೆನ ನಾಟಕೊಡು ಗಟ್ಟಿಯಾಪುಜಿ, ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ಬರ್ಪುನೇ ಇಜ್ಜಿ! ಈ 'ನಲ್ಕೆದಾಯ' ನಾಟಕದ ಕತೆ ರಡ್ದ್ ಸಂಸಾರದ ಸುತ್ತ ನಡಪುಂಡು. 'ಮುನ್ನುಡಿ'ಡ್ ಸುನೀತಕ್ಕೆ ಪನ್ತೆರ್. 'ನಲಿಕೆ'ದ ಬದ್‌ಕ್ ಒಡ್ಡುನ ಸವಾಲೇ 'ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ?' ಉಂದೆನ್ ಒಪ್ಪೊಲಿ. ಅಂಡ 'ಜಾತಿಯೇ ಒಂಜಿ ನಿಮಿತ್ತವಾದ್ ಉಂಡಾಪಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಬೊಕ್ಕ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಉಂದು ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ನಾಟಕದ ಪ್ರಧಾನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಗುಣೊಕುಲಾದ್ ತೋಜುಂಡ್' ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಈ ಕೃತಿಟ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಪುಜಿ. ಈ ನಾಟಕೊಡ್ ಕೇವಲ ನಲ್ಕೆದಾಯನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಚಿತ್ರ, 'ಮಿತ್ತ್'ದಕ್‌ಲ್‌ನ ಶೋಷಣೆ ಒಲ್ಲಾ 'ಗಟ್ಟಿ'ಯಾದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಚಂದುನ ಬುಡೆದಿ ಬಾಗಿ ಒಂರ್ಬ ವರ್ಷದಿಂಚಿ ಜೋಕುಲಾವಂದಿನ ಬೇನೆಡ್ ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಮೆಗ್ಯೆ ಶಿವುಡ್ದಾವರ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪಿನಿ, ಬೊಕ್ಕ ಆಯೆ ಆಲೆನ್ ಕೆರ್ಪಿನಿ, ಊರ್ದಾಕುಲ್ ಸೇರ್ದ್ ಶಿವೂನು ಕೆರ್ಪಿನಿ,

ಕಡೇಕ್ ಚಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಲ್ಪುನು ಉಂದು ಪೂರಾ. ಒಂಜಿ ಚೌಕಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‍ದ್ 'ಇಂಚಿನೇ ಕತೆ ಉಪ್ಪೊಡು' ಪಂಡ್‍ದ್ ಓದುಗೆರೆಗ್ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾದ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಮೂಡ್‍ದ್‍ಂಡ್.

ಈ ನಾಟಕೊಡ್ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಂದ್ ಕೇವಲ ನಲ್ಕೆದಾಯನ್ ಮಾತ್ರ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಾ ಇಂಚಿನ ಶೋಷಣೆ ಆವೊಂದುಪ್ಪುಂಡ್ ಚಂದುನ ಮೆಗ್ಯೆ ಸಾಧು ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ-(ಪುಟ23) 'ಎನನ್ಲಾ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡ್ದುವಡ, ಯಾನ್ಲಾ ಕಲ್ತ್‍ದ್, ನಿಕ್ಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ತುವೆ. ....ಎಂಕ್ ಪೇಂಟ್ ಪಾಡೊಡ್, ನುಪ್ಪು ಉಣೊಡು, ಪೇಂಟೆಡ್ ತಿರ್ಗೊಡು, ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪೊಡು....." ಇಂಚಿನ ಪಾತೆರೊಲು ಪೂರಾ 'ಅಹಂ' ಆದ್, ಕೇವಲ ಅಗ್ಗದ ಪಾತೆರೊಲಾದ್ ತೋಜುಂಡೇ ಅತ್ತಂದೆ ಪಾತ್ರಮಲಾಯಿದ 'ಧ್ವನಿ' ಆದ್ ಬೈಜ್ಜಿ.

ಮಾಸ್ಟ್ರು-ಆರೆನ ಮೆಗ್ಯೆ ಶಿವು - ಹೇಮಾ ಒಂಜಿ ಬರಿಟ್ಟ್, ಅಂಚಿನೇ ಚಂದು - ಆಯನ ಮೆಗ್ಯೆ ಸಾಧು, - ಬಾಗಿ ಮುಕುಲು ಕುಡೊಂಜಿ ಬರಿಟ್. ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ಸಂಸಾರದ ಸುತ್ತ ಈ ನಾಟಕದ ಕತೆ ಉಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕೇವಲ 'ನಲ್ಕೆದಾಯನ ಬದ್‍ಕ್' ಪನ್ಪಿನ ಛಾಪು ಸರಿಯಾಪುಜಿ. ರಡ್ಡ್ ಸಂಸಾರಗ್‍ಲಾ ಈ ನಾಟಕಡ್ ಆತೇ ಅವಕಾಶ ಕೊರ್ತೆರ್ ಲೇಖಕೆರ್.

ಆಂಡ 'ನಂಬಿಕೆ' ಪನ್ಪಿನೆನ್ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿದ ಜನ ಏತ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ್ ದೆತ್ತೊಂದೆರ್‍ಂದ್ ಪಣ್ಪೆನೆಕ್ ಚಂದು-ಮಾಸ್ಟ್ರೆಡ ಪನ್ಪಿನ ಈ ಪಾತೆರುಲು ಸಾಕ್ಷಿ (ಪುಟ 65) - "ಜನ ಮುನೀಂಡ ಬದುಕೊಲಿ, ದೈವ - ದೇವರೇ ಎಂಕ್ ಮುನಿಯೆರಾ ಉಲ್ಲಯಾ - ಬಾಗಿ ಎನಡ ಬಾಲೆನ್ ನಟಿಯಲ್, ಯಾನವೆನ್ ಜುಮಾದಿಡ ನಟ್ಟಿಯೆ....." (ಪುಟ 76) "ದೈವ ಜುಮಾದಿನ ಕಾರ ಮುದೆಲ್ಡ್ ಯಾನ್ ಬಯಕುನ ಮರಣ ಉಂದು"....

ಈ ನಾಟಕಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರೊಲು ಪಂಡ ಹೇಮಾ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಗಿ. ಹೇಮಾ ತನ್ನ ಇಚ್ಚೆಗ್ ವಿರುದ್ಧವಾದ್ ಶಿವೂ ಪನ್ಪಿನ ಪೋಲಿ ಆಣನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯೆರೆ ಒಪ್ಪುನಿ, ಅಂಚಿಡ್ದ್ ಬಾಗಿ ತನ್‍ಕ್ ಒಂರ್ಬ ವರ್ಷದಿಂಜ್ ಜೋಕುಲಾತ್‍ಜಿಂದ್ ಶಿವೂನೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್‍ದ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪಿನಿ ಸಮಾಜಡ್ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಎಂಚ ನಡಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಮರ್ಥವಾದ್ ಈ ನಾಟಕ ತೋಜಾವುಂಡು.

ಹೆಚ್ಚಾದ್ ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ರೆನ ಮಸ್ತ್ ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಕಡೆಟ್ ಮಾತ್ರ 'ದು:ಖಾಂತ್ಯ'. ಪಲಾಯನವಾದ ಅತ್ತಾಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆನ್ ಒಪ್ಪುದು ತರೆತಗ್ಗಾವುನು. ಆಂಡಲಾ ವಿಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ತನ್ನ ನಾಟಕೊಲೆಗ್ ಸಹ ಪಾತ್ರೊಲೆನ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನ ರೀತಿ ಮಾತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಓಲುಲಾ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು 'ಟೈಮ್‍ಪಾಸ್‍ದ' ಪಾತ್ರೊಲು ಮೆರೆನ ನಾಟಕೊಡು ಇಜ್ಜಿ. ಪ್ರತೀ ಪಾತ್ರೊಲಾ ನಾಟಕದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ಸಹಕಾರ ಆಪುಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ 'ಈ ನಲ್ಕೆದಾಯೆ....?' ನಾಟಕ ಕೃತಿ ತುಳುರಂಗೊಡು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಯಿನ ನಾಟಕ ಪನ್ಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ನಾಟಕಾಂದ್ ಪುದರ್ದೀವೊಂದು ಬರ್ಪಿನ 'ನಾಟಕೊಲೆಡ್ದ್' ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು.

ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಈ ನಾಟಕ ಕೃತಿದ ದೋಷ ಪಂಡ ನಾಟಕದ ದುಂಬುಡ್ ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯದ ವಿವರನೇ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಓದುನಗ ಒಂತೆ ಗೊಂದಲಲಾ ಆವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆದ ಕಾವ್ಯ

ಬಾನ ತೋರೊಂದುಂಡು

ಎಸ್. ಪಿ. ಮಂಚಿ, 1997
ನೇಹಾಧರಿತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಕುಂಜತ್‌ಬೈಲ್, ಮಂಗಳೂರು - 15
ಬಿಲೆ ರೂ. 75, ಪುಟ 115

✍ ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಮಂಚಿಯೆರ್ನ್ 'ಬಾನೊ ತೋರೋಂದುಂಡು' ಕಬಿತೆಲ್ ಗೊಂಚಲ್ ಸತ್ಯೊದ, ಸದ್ಯೊದ, ಸನ್ನಿವೇಶೊದ ಸಾರಾಂಶ ರೂಪ. 'ಕನ್ನಡಿ' ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲ ಸತ್ಯವಂತೆ ಪನ್ಪಿ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಉಪ್ಪುನ ಕಬಿ ದಿನಕರಿಲೆಕ್ಕ ಬುಳೆದ್ ಒರಿವುನ ಸಾದ್ಯತೆಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ತೋಜುವ.

ಅಗೆಲ್:

ಗಾಂಧಿ ಅಜ್ಜೆರ್ ಆತ್ಮೊ ಕೇಂಡಿ ಅಗೆಲ್‌ದ ಕಬಿತೆ ಇನಿತ ರಾಜಕೀಯದ ದೊಂಬರಾಟ, ಡೋಂಗಿ ಜನಕುಲೆನ ಉಲಯಿ ಒಂಜಿ - ಪಿದಾಯಿ ಒಂಜಿ ನಡೆಪಿ ಕುರ್ತೆಲ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಚಿತ್ರೊನು ಬಾರಿ ಬೇನೆಡ್ ಮೂಡಿಸಾದ್‌ಂಡ್. ಕುಲೆಕುಲೆ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ದೇಹ ಇಜ್ಜಂದಿ, ಉಡಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ಲಾ ಆಯಿತ ಉಲಯಿ ಗಟ್ಟಿದ ಜೀವ್ಯೊ ಇಜ್ಜಂದಿ ಅಂತರ ಪಿಶಾಚಿಲಾಯಿನ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಅಂತರಾತ್ಮ ಬುಲಿತೊಂದುಪ್ಪುನ ಕಣ್ಣಗ್ ಕಟ್ಟೆಲೆಕ್ಕ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಎಜಮಾನಿ: ಮದ್ಯಮ ವರ್ಗದ, ಬೇಲೆಮಲ್ತ್ ಬದುಕುನ ಮಾತ ನರಮಾನಿಲೆನ ನಿತ್ಯೊದ ಬಂಗ, ಮುಗಾಲ್ ಕಬಿದಿನ ಮನಸ್ಸ್, ಉಲಯದಸೊರ ಕಬಿತೆದ ನಿಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಬೊಗ್ರೆ: ಮಾನವೀಯತೆನ್, ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೀತಿ ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಉರ್ಕುದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್ ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಓದುನಗ ಒವ್ವು ಬದ್‌ಕ್? ಒವ್ವು ಪೋಕೆ? ಒವ್ವು ರುಣ? ಪನ್ಪಿನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

> ತೈತ್‌ಪೋಯಿನ
> ಯಜಮಾನಿಯನ
> ದೂಪೆದಲ್ಪ ಕುಲ್ದಿನ ನಾಯಿ
> ಎನ್ನುಂಡು, ಕಣನೀರ್ ಸಿಂತೆ ದೆಪ್ಪುಂಡು

ಪಂಡ್ದ್ ಸುರುವಾಪಿ ಕಬಿತೆ,

'ಅವುಲಿತ್ತಿನ ನಾಯಿನ್ ಕಲ್ಲ್‌ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಗಿಡತೆರ್', ಪನ್ಪಿನಾಡೆ ಬನ್ನಗ ಒರ ಪಿರ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಸುರುತ ಸಾಲ್‌ಲೆನ್ ಓದಾವುಂಡ್, ಉಂದುವೇ ನಿಜವಾದ್‌ಲಾ ಕಬಿತೆದ ಸತ್ಯೊ. ದುಂಬುಪೋದು

> ಮಿಜಿ ಮಿಜಿ ಜನಕ್ಲೆ ನಡುಟು

ಯಜಮಾನ್ಯೆ ಇಜ್ಜಿ.........ಪನ್ನಗ ಕಬಿತೆ ಅರಲ್‌ದ್ ಕಮ್ಮೆನ ಬೀರುಂಡ್. ಉಂದು ಅದ್ಭುತ ಕಲ್ಪನೆದೊಟ್ಟುಗು, ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ನಾಡುನ, ಓಲೋ ಕಲೆವೊಂದು ಬುಡಿನ ಆ ನಂಬುಗೆದ, ಸತ್ಯೊದ ದಿನಕುಲೆಕಾದ್ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪಿ ಪಾಪದ, ಎಡ್ಡೆ ಮನಸ್ಸುಲುಲೆಕ್ಕ ಕಾತೊಂದುಪ್ಪಿ ಸಜ್ಜನೆರೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಈ ಕಬಿತೆ ಪನ್ಪುಂಡು.

ಕಾಲಕಲ್ಜಿಗ, ಅಜಕೆಗೊಂಜಿ ಅಜಿಪು, ಕನಕುನಾಪಿನಕ್ಲು: ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟಬರ್ಪುನ ಕಬಿತೆಲು ಮಾತಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಒಟ್ಟಾದ್ ಕೇನುನ ಸೊರ ಉಳ ಅರ್ಥ, ಇನಿತ ದಿನಕುಲೆಡ್ ನರಮಾನ್ಯನ ಜೀವನೋಡು ಕಳೆವೊಂದಿನ ಪ್ರೇಮ-ವಿಶ್ವಾಸೊಲೆನ್ ಎಂಚ ಪಡೆವೊನೊಲಿ, ಎಂಚ ಸತ್ಯೊದಿಂಜಿ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ 'ಒರಿವುನಕ್ಲು' ಆವೊಲಿ ಪನ್ಪಿನವೇ ಆದುಂಡು.

ರಾಜಸೂತ್ರಲು: ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕವಿ ಬುಲೆವುನಲಕ್ಷಣತೋಜಾದೆರ್, ಪಿರಾಕ್‌ದ ಎಡ್ಡೆಂತಿನ ಸಂಗತಿಲು, ಬಪಿಷತ್ತ್‌ದ ಪೊರ್ಲುದ ಕನಕುಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಇತ್ತ್‌ಡನೇ ಇನಿತ, ವರ್ತಮಾನದ ಬದ್‌ಕ್ ಸೋಕಾವು.

ಬೋಡು ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ
ಅಜ್ಜಿ-ಪರಂಚುನ

ಅಜ್ಜಿ-ಪರಂಚುನ ಪನ್ನಗ ಕಟ್ಟ-ಕಟ್ಟಲೆಲೆಡ್ ಬೋಡ್ಚಾಂದಿನ ಸಂಗತಿಲು ಮಲ್ಪುನ ಕಿರಿಕಿರಿನ್ ಸಹಿಸಾವೊಂದು,

ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಾಲೆ
ಬುಲಿಪುನ-
ಇಲ್ಲ ಒಕ್ಕೆಲೆಗ್

ಬದ್‌ಕ್ ತೆರಿಯಂದಿ ಬಾಲೆ ಬುಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಪಡೆವೆರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಏಪಲಾ ಬುಲಿಪುನವು ಬೇನೆ ಆನಗ ಮಾತ್ರ. ಬದ್‌ಕ್‌ದ ತೆರಿಯಂದಿನ ಬೇನೆಲೆನ್ ಪಡೆನಗ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಾಲೆ ಬುಲಿತ್‌ದ್, ಪಡೆವೊನುನ ಅನುಭವುಲು ಬೋಡ್‌ಂದ್ ಕವಿ ತನ್ನ ಪ್ರೌಢಿಮೆನ್ ತೋಜಾದೆರ್.

ಮತಾ ಮದಿಮೆಡ್ದ್; ಮಲ್ಲಬಾಸೆ, ಜೈಲ್, ಕಾಲೆದಕಿನ್ನಿ, ಕನಂಬರುನ ಕಾಂತಜ್ಜಿ, ಸಿಕ್ಸೆ, ಸೃಷ್ಟಿ; ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಗೊಂದಲ, ಸತ್ಯೊನು ನಾಡ್‌ನಾಗ ಪರದೋಡಾಯಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ತಿಬಿಲೆಡ್ ಇತ್ತೆದ ನಡಾವಳಿಕೆಲು ತೋಜೊಂದು ಬರೊಂದುಲ್ಲ. ಉಪ್ಪು, ತಪ್ಪು ಬೇಂದ್ರೆನ ಸರಸ-ವಿರಸ ಸಮರಸದ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುಂಡ್. ಮರ್ದ್ ಆಪಿನಕಲ್ಲು : ಕಬಿತೆಡ್ ಮಾನವ ಸಂಬಂದೊಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನಂಚಿನ ತಾರತಮ್ಯನ್ ಬರೆತೆರ್. ಪೊಸಗಾದೆ, ನೆಂಪು : ಮಿತ್ತಿತ್ತಿಜನ ತಿರ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿನಕ್ಲೆನ ಕಿನ್ಯತಪ್ಪುಲೆನ್‌ಲಾ ಸಹಿಸೊನಂದೆ ಅಕ್ಲೆನ ಭವಿಷ್ಯನೇ ಮುಗಿಪುವೆರ್

"ನಾಗೂಂದ್" ಅರ್ಬಾಯಿ
ದೀಯಲ್ ತಂಕರನ ಬುಡೆದಿ

ಅಲ್ ಅಲ್ಕುನಗ ಬಾಲೆಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬಡವೆರೆ ಬದ್‌ಕ್, ಭವಿಷ್ಯತ್ತ್, ಅಲ್ಕಿದ್‌ಬೂರ್‌ಂಡು, ಉಂದು ನನಲಾ ಒರಿವೊಂದೆ ಬರೊಂದು ಉಂಡು. ಪಿರಿ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಲು ಅರ್ಥ ಆನಗ ಎಂಕ್ಲು ಎಂಚಿನ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ? ಒವ್ವು ಸತ್ಯ? ತೂಯಿನವು, ಕೇಂಡಿನವು ಮಾತ್ರ

ಸತ್ತ್ಯೋನೊ? ಅತ್ತ್ ಅಯಿಡ್ದ್ ಅಂಚಿ ತೋಜಾಂದಿ ಸತ್ತ್ಯೊಲೆನ್ ದೆಂಗಾದ್ ಬದ್‌ಕುನಕ್ಲೆ ನಡುಟ್ ಏರೆನ್ ನಂಬುನೆ; ಪನ್ಪಿ ವಾಸ್ತವ ಅನುಭವ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಬಾನೊ ತೋರೊಂದುಂಡು, ಕಕ್ಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೇನೆ, ಮಣ್ಣಮೂರಿ: ಅರ್ಥಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಕಬಿತೆಲು. ಕುಡ್ಲ ಮಲ್ಲಿಗೆ: ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಒರಿಜಿನಾಲಿಟಿ ಮಲ್ಲಿಗೆದ ರೂಪೊಡು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಪನಿಕುಲು ಕುಸಿಕೊರ್ಪ ಮುಲ್ಪದ ಪದಕುಲು ಪನ್ನಗನೆ ಅರ್ಥ ಅಪ. ತತ್ವ ಬೋಧನೆಲು ದಿಂಜೊಂದುಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟು ಕಬಿತೆಲೆನ ಗೊಂಚಿಲ್‌ಡ್ ಕಬಿ ಪನ್ಪಿಲಿಕ್ಕ್ "ಆಸೆಬೋಡು ಬದ್ಕೆರೆ ಬೋಡಾಪಿನಾತ್, ಕೈಕ್ ಎತ್ತುನಾತ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರೆಗ್ ಅರೆ ಸಮಾದಾನ ಪಂಡೊಂದೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ವೆ ಕಬಿ ಅರೆನ ಕವನೊಲು ಪಂಡ ಕಬಿತೆ

ಯಾನ್ ಅರಳ್ದಿನ ಪೊರ್ಲುದ
ಪೂ ಅತ್ತ್, ಕಮ್ಮೆನೆಗ್ ತೊರಿತ್
ನಡಪುನ ಹೆಜ್ಜೆಗ್
ಕಂತುನ ಮುಳ್ಳು

ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಜ್ಜೆ ಪಾಡ್‌ನಗ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಪಾಡೊಡು, ಒಟ್ರಾಸಿ ಬದ್‌ಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಬದುಕುನ ನರಮಾನಿಗ್ ಪಂಡಿನ ಅತ್ತ್. ಬದ್‌ಕ್ ಕಬಿತೆ ಅರಳಿಲೆಕ್ಕ ಅರಳೊಡುಂದ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ಮಾತ ಕಬಿತೆಲು ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ಸಂದೇಸ ಕೊರ್ಪ, ಒರೊರ ಕೆಲವು ಜಾಗೆಲೆಡ್ ಉಪದೇಸ, ನಿರಾಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಅನುಮಾನೊಲ ಬರ್ಪ. ಕಬಿ ತಾನ್ ಓಲೊ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಡ್ ಕುಲ್ಲುದ್ ಮಾತ ತೆರಿವೊಂಡೆಂದ್ ಭ್ರಮೆಟ್ಟ್ ಬೂರ್ದ್ದೆರ್‌ಂದ್ ಎನ್ನುನಗನೆ 'ಇಸ್ಮಯಿ'

ಕನಟ್ ಪಡಿಕೆ ಮೈತ್‌ಂಡ್
ಚೆಂಡಿ ಆಪೂಡುಂದ್

ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಉಂಡುಂದುಲಾ ಪನೊಡಾಪುಂಡು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಾನೊ ತೋರೊಂದುಂಡು ಒಂಜಿ ಬಾರಿ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರಯತ್ನ. ಕಬಿ ಬುಲೆದ್ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಸಿರಿಮುಡಿಕ್ ನನಲಾತ್ ಮಲ್ಲ ಕಬಿತೆದ ಪೂಕುಲೆನ್ ಮುಡಿಪಾವಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಬಯಕುವೆ.

ಅಕಾಡೆಮಿದ ಕಜ್ಜೊಲು

ತಿರುವನಂತಪುರ ತುಳು ಸಮಾವೇಶ: ಅನಂತ ಶಯನೊಂದು ತುಳು ಅಯನೊ
10, 11 ಜನವರಿ 1988

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ತಿರುವನಂತಪುರದ ಆಶ್ರಯೊಡು ರಡ್ಡ್ ದಿನೊತ್ತ ತುಳು ಸಮಾವೇಶ ನಡತ್‌ಂಡ್.

ಉದ್ಘಾಟನೆ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಸಂವಾದಗೋಷ್ಠಿ, ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ್ಯ ತಿರುವಾಂಕೂರು ಮಹಾಜರು, ಪಿ. ಜೆ. ಜೋಸೆಫ್, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಪ್ರೊ. ವಿ. ಐ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಕೆ. ಎಂ. ಜಾರ್ಜ್, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎನ್. ವಿ. ಕುರುಪ್, ವಿ. ಶಿವಂಗಟ್ಟಿ, ಅಂತೋನಿ ರಾಜ್, ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಜಯಕುಮಾರ್, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ರಾಮ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ವಿಷ್ಣು ನಾರಾಯಣ ನಂಬೂದಿರಿ, ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಪಣಿಕ್ಕರ್, ಸುಗಧ ಕುಮಾರಿ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ನೀಲಾ ಪದ್ಮನಾಭನ್, ಎನ್. ಎಸ್. ಬಾಬು, ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ, ಪಿ. ಎಸ್. ರಾಗ, ಪ್ರೊ. ವಾಸುದೇವನ್ ಪೋತಿ, ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಪ್ರೊ. ನಾರಾಯಣ ಪೋತಿ, ಎಲ್. ಆರ್. ಪೋತಿ, ಎನ್. ಬಾಬು, ಇಂಚಿತ್ತಿನಕುಲು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಕುಳೆ ಬರವು ಬೆನ್ನಿದ ನೋಟ ಬಲ್ಮನ
ಬೆಟ್ಟಂಪ್ಪಾಡಿ, 24 ಜನವರಿ 1998

ಉದಿಪನ: ಬೋಳಂತಕೋಡಿ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿ: ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್, ಬೋಂಟೆದ ಬರವು: ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ. ಕಬಿತೆ ಬರವು: ನಾಗವೇಣಿ ಮಂಚಿ, ತರ್ಜುಮೆ ಬರವು: ಪೂವಪ್ಪ ಕಾಣೆಯೂರು.

ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಬಿ. ಪುರಂದರ ಭಟ್, ಕಬಿಕುಲು: ವಿಠಲ ಕಬಕ, ರಘುನಾಥ ರೈ, ಹರಿನಾರಾಯಣ ಮಾಡಾವು, ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಜಯಮ್ಮ ಚೆಟ್ಟಿಮಾಡ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರೈ ಬಾಲ್ಯೊಟ್ಟು, ರವಿಪ್ರಕಾಶ್ ರೈ, ಸುಳಿಯಾಲು ಸುಗಂಧಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಎಸ್. ಕೆ.

ಮುಗಿತಲ: ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ: ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಮುಗಿತಲ ಭಾಷಣ: ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ್ ಜೋಶಿ, ಅಭಿನಂದನೆ: ಶಂಪಾ ದೈತೋಟ.

ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರ್: ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ಶ್ರೀ ಫಕೀರ ನಾಯಕ್.

ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ವಲಸರಿ
29, ಜನವರಿ 1998, ಜೋಡುಮಾರ್ಗ

ಜೋಡುಮಾರ್ಗದ (ಬಿ.ಸಿ.ರೋಡು) ಸುತ್ತುಮುತ್ತುಡು ಒಂಜಿ ದಿನತ್ತ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ತುಳುವಪ್ಪೆ ವಳಸರಿ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ಒಳಸರಿದ ಬಂಟ್ವಾಳದ ಸಂಚಾಲಕೆ

ಶ್ರೀ ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ ಆರೆ ಇಲ್ಲಲ್ಲ್ ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಬಾಳಪ್ಪೆರ್ ಒಳಸರಿನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಗಟ್ಟಿಲು ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ಶ್ರೀ ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ ಒಳಸರಿದ ವಿವರ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಳು ಒಳಸರಿ ಕೂಟೊಗು ಸರ್ವೆರ್‌ಲಾ ಸಹಕಾರ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊಂಡೆರ್ ಸಂಚಾಲನ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ, ಸಂಚಾಲಕೆ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಯಶು ವಿಟ್ಲ, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ ಕೂಟೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಕೂಟ ಸುದಾರಿಕೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸದಸ್ಯೆರ್, ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಅಭಿಮಾನಿಲು, ಕುಡಲ ತುಳುಕೂಟದ ಸದಸ್ಯೆರ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲ್ ಪಟ್ಟುನ ಒಳಸರಿಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆಯೆರ್.

ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಲೊಪ್ಪೋಲೆ
12, ಫೆಬ್ರುವರಿ 1998

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ ಜಾವಡಿಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡಲ ತುಳುಕೂಟದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಲೆಪ್ಪೋಲೆ ಕೂಟ ನಡತ್ತ್ಂಡ್. ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರೆರ್ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತೆರ್ಯೆರ್. ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸಾಯಿನ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಕೆಡ್ಡೊಸೊ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಲ್ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಆಚರಣೆಡ್ ಒರಿದ್ ಬರೊಡು ಪಂಡೆರ್.

ನಗರ ಪಾಲಿಕೆದ ಉಪ ಆಯುಕ್ತೆರ್ ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಮದಿಪು ಕೊರ್ಯೆರ್. ತುಳು ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗೆರ್ ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಕೆಡ್ಡಸೊದ ಜೋಂಟೆದ ಪಾಡ್ದನ ಪಂಡೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎ. ರೋಹಿಣಿ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕ್ಲು ಭೂಮಿ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್, ಕುಡು ಅರಿ ಪಟ್ಯೆರ್ ರತ್ನಾವತಿ ಬೈಕಾಡಿ, ಸುರೇಖಾ ಕವತ್ತಾರು ಬಳಗದಕ್ಲು ಕೆಡ್ಡಸದ ಪದ ಪಂಡೆರ್. ಎಂ. ರತ್ನ ಕುಮಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸಭೆ ಸುದಾರಿಕೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮಂದಾರ ನೆಂಪು
ಮಾರ್ಚ್ 14, 1998, ಮಣಿಪಾಲ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ಮಣಿಪಾಲ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ 'ಮಂದಾರ ನೆಂಪು' ಕೂಟ ನಡತ್ಂಡ್. ಮಾಮಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶಕೆ, ಸಾಹಿತಿ ಎ. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಮಂದಾರದಾರೆನ ತೈಲ ಚಿತ್ರೊಗು ದೀಪ ಪೊತ್ತದ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ಡಾ. ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ ಸಂಸ್ಮರಣ ಭಾಷಣ ಮಲ್ತೆರ್. ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಬರೆಯಿನ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿನ್ ಉಡುಪಿ ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ ಡಾ. ಭಾಸ್ಕರಾನಂದ ಕುಮಾರ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಡಾ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಳು ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ ವಹಿಸ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ ಮಂದಾರದಾರೆನ 'ಬೀರದ ಬೊಲ್ಪು' ಬೊಕ್ಕ ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮಲ್ತೆರ್.

ಸದಸ್ಯೆ ಸಂಚಾಲಕೆ ಆ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಎಂದಿಕೊಂಡೆರ್. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಮಲ್ತೆರ್. ಮಂದಾರದಾರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನ ಮಾಯೊದ ಸೂರ್ಪನಕಿ ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಕೂಟ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎಲ್. ಸಾಮಗ, ಎಸ್. ಸೀತಾರಾಮ ಭಟ್, ಟಿ. ಜಯಂತ್ ಕುಮಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಳಗದಕುಲು ಈ ಕೂಟ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ
22, ಮಾರ್ಚ್ 1998, ಬೆಂಗಳೂರು

ಬೆಂಗಳೂರುದ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಡ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ ನಡತ್ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಕಾನೂನು ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಸಚಿವೆರ್ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಸಿ. ನಾಣಯ್ಯೆರ್ ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಡಾ. ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾಥ್ ಕಾಮತ್, ಶ್ರೇ ಕೆ. ಎನ್. ಟೈಲರ್ ಮೊಕುಲೆಗ್ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಟ್ಟೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ, ಆನಂದಕೃಷ್ಣ, ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಸಂಕಲಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲಿಯಾನ್, ಡಾ. ಪುಂಡಿಕ್ಯಾ ಗಣಪಯ್ಯ ಭಟ್ ಮೊಕುಲು ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯೆರ್. ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ ಆರೆನ 'ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೊಣ್ಣು', ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈಕುಳೆನ 'ಜೋಕುಲೆ ಸಂಚಿ', ಪಿ.ಎಸ್. ರಾವ್ ಸಂಪಲಿತ್‌ನ 'ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬದ ಸಿಂಗಾರ್ ಪದೊಕುಲು', ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರೋಡ್ರಿಗಸ್ ಆರೆನ 'ಕೆಮ್ಮೂತ್ತರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್'. ಅಂಚೆನೆ ಜೋಕುಲೆಗಾದ್ ಕತೆಕುಲು: ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ (ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ), ಅಕ್ಕೆರಸುಸಿರಿ (ಎ.ವಿ. ನಾವಡ), ಕೋಡ್ದಬ್ಬು (ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ), ಪರತಿ ಮಂಗಣೆ (ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ), ಪುಳ್ಕೂರು ಬಾಚಿ (ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ), ಅಬ್ಬಗೆ ದಾರಗೆ (ಕೆ.ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ ಕಡಂದಲೆ), ಮುಂಕು ಸಂಬಳೊ (ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ), ಮಗೆ ಬರವು ಕಲ್ತೆ (ಕನರಾಡಿ ವಾದಿರಾಜ ಭಟ್ಟ), ಮಾಯಂದಾಲ್ (ಯಶವಂತಿ ಸುವರ್ಣ), ಕಲ್ಲುರ್ಟಿ ಕಲ್ಕುಡೆ (ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ) ಬೂಕುಲೆನ್ ಖ್ಯಾತ ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಬಿ.ವಿ. ಕಾರಂತೆರ್ ಬುಡುಗಡೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಪ್ರೊ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯೆರ್ ಮಲ್ಲ ಬಿನ್ನೆರಾದ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡಪೊಡು ಪಂಡೆರ್. ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಳು ಎದಿಕೊಂಡೆರ್. ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್, ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿ ಗಣ್ಯೆರೆನ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಶಶಿಧರ ಕೋಟೆ ಕೂಟದಕ್ಲು ತುಳು ಭಾವಗೀತೆಲೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮನರಂಜನೆ ಒದಗಿಸಾಯೆರ್. ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ ಸಭೆ ಸುಧಾರಿಕೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾದ್ ನಡತ್ತಿನ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ ಗೆಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲು.

ತುಳು ರಸಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಲೇಜು ವಿಭಾಗ

1. ಕು. ನಯನ ಕುಮಾರಿ ಬಿ.ಎ. (ಪ್ರಥಮ)
   ಕು. ಗುಣವತಿ ಬಿ.ಎ. (ಪ್ರಥಮ)
   ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟ್ರಮಣಸ್ವಾಮಿ ಕಾಲೇಜು, ಬಂಟ್ವಾಳ.

2. ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ್‌ಕುಮಾರ್ ವಿ. ಕರ್ಕೇರಾ ಬಿ.ಎ. (ದ್ವಿತೀಯ)
ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ ಬಿ.ಎ. (ದ್ವಿತೀಯ)
ಶ್ರೀ ಧವಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ.

3. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಭಟ್ಟ್ ಬಿ. ಎ. (ತೃತೀಯ)
ಶ್ರೀ ಹರೀಶ ಜೆ. ಬಿ.ಎ. (ತೃತೀಯ)
ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು

4. ಶ್ರೀ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ರೈ ಬಿ. ಎ. (ತೃತೀಯ)
ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಪ್ರಕಾಶ್ ಬಿ. ಎ. (ತೃತೀಯ)
ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು,
ಉಜಿರೆ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು.

ತುಳು ಭಾಷಣ ಸ್ಪರ್ಧೆ - ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿಭಾಗ

1. ಶ್ರೀ ಅನುಪ್ ಜೆ. ಪಾಯಸ್, 9ನೇ ತರಗತಿ (ಪ್ರಥಮ)
ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ವೇಣೂರು, ಕಾರ್ಕಳ

2. ಕು. ಅರುಣಾ ಎಂ, 10ನೇ ತರಗತಿ (ದ್ವಿತೀಯ)
ಬಾಬುರಾಜೇಂದ್ರ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

3. ಶ್ರೀ ಸತೀಶ್ ಕೋಟ್ಯಾನ್, 9ನೇ ತರಗತಿ (ತೃತೀಯ)
ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು,
ಅಳದಂಗಡಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ

ತುಳು ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆ - ಪದವಿಪೂರ್ವ ವಿಭಾಗ

1. ಕು. ಸೀಮಾ ರೈ I ಪಿ.ಯು.ಸಿ. (ಪ್ರಥಮ)
ಜೈನ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

2. ಕು. ಶೋಭಿತ ಕೆ. I ಪಿ.ಯು.ಸಿ. (ದ್ವಿತೀಯ)
ಶಾರದಾ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಸುಳ್ಯ

3. ಕು. ಮಮತಾ ಶೆಟ್ಟಿ II ಪಿ.ಯು.ಸಿ. (ತೃತೀಯ)
ಎಸ್.ವಿ.ಟಿ.ಜಿ.ಪಿ. ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕಾಲೇಜು, ಕಾರ್ಕಳ

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ತಿರುವನಂತಪುರ ತುಳು ಸಮಾವೇಶ: ಅನಂತ ಶಯನದಲ್ಲಿ ತುಳು ಅಯನೊ

10, 11 ಜನವರಿ 1998

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ ತಿರುವನಂತಪುರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ತುಳು ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯಿತು.

ಉದ್ಘಾಟನೆ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಸಂವಾದಗೋಷ್ಠಿ, ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ್ಯ ತಿರುವಾಂಕೂರು ಮಹಾಜರು, ಪಿ. ಜೆ. ಜೋಸೆಫ್, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ, ಪ್ರೊ. ವಿ. ಐ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಕೆ. ಎಂ. ಜಾರ್ಜ್, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎನ್. ವಿ. ಕುರುಪ್, ವಿ. ಶಿವಂಗಟ್ಟಿ, ಅಂತೋನಿ ರಾಜ್, ಡಾ. ಯು. ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಜಯಕುಮಾರ್, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ರಾಮ, ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ವಿಷ್ಣು ನಾರಾಯಣ ನಂಬೂದಿರಿ, ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಪಣಿಕ್ಕರ್, ಸುಗಧ ಕುಮಾರಿ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ, ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ, ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್, ನೀಲಾ ಪದ್ಮನಾಭನ್, ಎನ್. ಎಸ್. ಬಾಬು, ಗುಣಪಾಲ ಕಡಂಬ, ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್, ಪ್ರೊ. ವಾಸುದೇವನ್ ಪೋತಿ, ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಪ್ರೊ. ನಾರಾಯಣ ಪೋತಿ, ಎಲ್. ಆರ್. ಪೋತಿ, ಎನ್. ಬಾಬು, ಮೊದಲಾದವರು ಪಾಲುಗೊಂಡರು.

ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಗ್ರಂಥ ಸಮೀಕ್ಷೆ - ಅಭಿನಂದನೆ

24, ಜನವರಿ 1998, ಚೆಟ್ಟಂಪಾಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ - ಅಭಿನಂದನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೋಳಂತಕೋಡಿ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ಕುದ್ಕಾಡಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ರೈ, ಡಾ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್, ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ, ನಾಗವೇಣಿ ಮಂಚಿ, ಪೂವಪ್ಪ ಕಾಣಿಯೂರು, ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ, ಶಂಪಾ ದೈತೋಟ, ವಿ. ಪುರಂದರ ಭಟ್, ವಿಠಲ ಕಬಕ, ರಘುನಾಥ ರೈ, ಹರಿನಾರಾಯಣ ಮಾಡಾವು, ನಾರಾಯಣ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ, ಜಯಮ್ಮ ಚೆಟ್ಟಿಮಾಡ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರೈ ಬ್ಯಾಲೊಟ್ಟು, ರವಿಪ್ರಕಾಶ್ ರೈ, ನುಳಿಯಾಲು ಸುಗಂಧಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಎಸ್.ಕೆ, ಮೀನಾಕ್ಷಿ, ಪಕೀರ ನಾಯಕ, ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಪಾಲುಗೊಂಡರು.

"ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ವಲಸರಿ"

29, ಜನವರಿ 1998

ತುಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿ ಮೂಡಿಸಲು ತುಳು ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಂಟ್ವಾಳ - ಬಿ.ಸಿ ರೋಡಿನ ಆಸುಪಾಸಿನ ಮನೆಮನೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ "ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ತುಳುವಪ್ಪೆ ವಲಸರಿ" ಎಂಬ ಒಂದು ದಿನದ ತಿರುಗಾಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಡಾ। ಅಮ್ಮೆಂಬಳ

ಬಾಳಪ್ಪ ಅವರು ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂಟ್ವಾಳದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ತುಳು ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ತುಕಾರಾಂ ಪೂಜಾರಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜರಗಿದ ಸರಳ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ತುಳುಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಗೆ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಸಂಚಾಲನ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ, ಸಂಚಾಲಕ ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ, ಪತ್ರಕರ್ತ ಶ್ರೀ ಯಶು ವಿಟ್ಲ ಅವರು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಪತ್ರಕರ್ತ ಶ್ರೀ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಗಟ್ಟಿ ಅವರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಡಾ. ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಸಂಚಾಲಕ ಶ್ರೀ ತುಕಾರಾಮ ಪೂಜಾರಿ ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ವಂದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾವ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಲೇಖಕರು ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಚೆಂಡೆ ಕೊಂಬು ವಾದನದೊಂದಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ರಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಬಿ.ಸಿ ರೋಡ್ - ಬಂಟ್ವಾಳ ಪರಿಸರದ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕೆಡ್ಡೊಸೊದ ಲೆಪ್ಪೊಲಿ

12, ಫೆಬ್ರವರಿ 1998

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ತುಳುಕೂಟದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತುಳುನಾಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಬ್ಬವಾದ ಕೆಡ್ಡಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಕೆಡ್ಡಸದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ "ಮಾನವನ ಮೂಲೋದ್ಯೋಗಗಳಿಂದ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಋತು ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ವಸಂತಕಾಲದ ಆಗಮನವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಭೂಮಿದೇವಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜ. ಆಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣಳು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಈ ದಿನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೊದಲದಿನ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು". ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಒಂದು ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತಹ ಇಂತಹ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನಾವು ಮರೆತು ಬಿಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಕೆಡ್ಡಸ ತುಳುವರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬ. ಈ ಹಬ್ಬ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ

ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದು ನುಡಿದರು. ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಉಪಆಯುಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಪಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ್ ಅವರು ತುಳುವರಿಗೆ ಕೆಡ್ಡಸದ ಶುಭಾಶಯ ಕೋರಿದರು. ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ನಿಸರ್ಗ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕಮಾರ್ ಕೆಡ್ಡಸದ ಹೇಳಿಕೆಯ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿದರು. ಸೌಜನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎ. ರೋಹಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಳಗದವರು ಭೂಮಿಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ಭೂಮಿಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕುಡು ಅರಿ ಹಂಚಿದರು. (ಹುರಿದ ಅಕ್ಕಿ, ಹುರುಳಿ) ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾವತಿ ಜೆ. ಬೈಕಾಡಿ ಮತ್ತು ಕು. ಸುರೇಖಾ ಕಪತ್ತಾರು ಬಳಗದವರು ಕೆಡ್ಡಸದ ಹಾಡು ಹಾಡಿದರು. ತುಳುಕೂಟದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶೆಟ್ಟಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎಂ. ರತ್ನಕುಮಾರ್ ವಂದನಾರ್ಪಣೆಗೈದರು. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರ ಸಂಸ್ಮರಣೆ
ಮಾರ್ಚ್ 14, 1998, ಮಣಿಪಾಲ

"ತುಳುಭಾಷೆಯು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥವೆಂದು ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರೆಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತ ಅಮೂರ್ತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಭಾಷೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಆಗದಿರಬೇಕಾದರೆ ಚಿಕ್ಕಭಾಷೆಗಳ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ದಾಖಲೆಯಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯ.

ಮಣಿಪಾಲ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ ಜತೆಯಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರ ಸಂಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ, ವಿಮರ್ಶಕ ಶ್ರೀ ಎ. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತ ಮಂದಾರರ ತೈಲಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೂಮಾಲೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಸದಸ್ಯ ಸಂಚಾಲಕ ಶ್ರೀ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾಕವಿ ಮಂದಾರರು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ದೂರದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲೂ ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಡಾ. ಹೊಸಬೆಟ್ಟು ಸೀತಾರಾಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಂಸ್ಮರಣ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಗೌರವಾಂಜಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ - ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಧಾರಿಯೂ ಭಾಗವತನೂ ಆಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಮಂದಾರರ ಸರಳತೆ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ಸಹೃದಯತೆ ಸಂಭಾಷಣ ಕಲೆ, ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ವಿಮರ್ಶನ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸ್ನೇಹಪರತೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಉಡುಪಿ ತುಳುಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ। ಭಾಸ್ಕರಾನಂದ ಕುಮಾರ್ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿ, ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಾರರು ಭಾವೋದ್ವೇಗವಿಲ್ಲದ ಅಪೂರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮಂದಾರರ ಕಾವ್ಯಾಗಾಯನವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಕಲಾ ನಂದಾವರ ಅವರು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಕಾಡೆಮಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಧನ್ಯವಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಮಂದಾರರು ರಚಿಸಿದ 'ಮಾಯೊದ ಸೂರ್ಪನಕಿ' ತುಳು ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಕೂಟವನ್ನು ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎಲ್. ಸಾಮಗ, ಎಸ್. ಸೀತಾರಾಮ ಭಟ್ ಇವರು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಟಿ. ಜಯಂತ್ ಕುಮಾರ್ ಬಳಗದವರು ಹಿಮ್ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದರು.

ತುಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ
22 ಮಾರ್ಚ್ 1998, ಬೆಂಗಳೂರು

ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಸತ್ವ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಭಯ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಸಾಹಿತಿ ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, 'ಭಾರತ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಅನೇಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಂಬಲೇಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ 'ಮಿನಿ ಭಾರತ' ಆಗಬಹುದು' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಿತ್ರವಾಗಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸು ತುಳುವಿನ ಸೊಗಡು, ರೂಪಕ, ಪಾಡ್ದನ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಿತ್ರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋಮರ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಬರೆದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ವಿಶ್ವದ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದಂತೆ, ತುಳುವಿನ ಕೃತಿಯೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿ ಎಂದು ಮೂಡಿಬರಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರ ಎಂ. ಸಿ ನಾಣಯ್ಯ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ, ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದವರ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಈ ವರ್ಷ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ತುಳು, ಕೊಡವ ಹಾಗೂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ 25 ಸಾವಿರ ರುಪಾಯಿ ನೀಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಭಾಷೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಜನಾಂಗದವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದವರು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ ಎಂದೂ ನಾಣಯ್ಯ ಹೇಳಿದರು.

ಖ್ಯಾತ ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶಕ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ ಅವರು, ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 10 ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರ ನಾಲ್ಕು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಭೂಮಿಗಿಂತ ಯಾವ ರಂಗಭೂಮಿ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ತುಳು ಭಾಷೆಯ 'ಪೊರ್ಲುಂಡು, ಬುರ್ಸಾಸು, ಅಂದಯೇ, ಅತ್ತಯೇ' ಶಬ್ದಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ನಾನು ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು.

ತುಳುವರ ಮಾತಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾದರೂ, ಅವರ ಆಂಗಿಕ ಭಾಷೆ ಸದಾ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪ್ರೊ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ, ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು

ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ : ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಡಾ. ಕೆ. ಸೂರ್ಯನಾಥ್ ಕಾಮತ್, ಕೆ. ಎನ್. ಟೈಲರ್, ಮಲ್ಪೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ (ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಲ್ಪೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ ಭಾಗವಹಿಸಿಲ್ಲ).

ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ: ಪ್ರಮೋದ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ, ಜಯಂತಿ ಎಸ್. ಬಂಗೇರ, ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣ (ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟ), ವಿಠಲ ಪುತ್ತೂರು, ಸಂಕಲಕರಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲ್ಯಾನ್, ಡಾ. ಪುಂಡಿಕ್ಯಾ ಗಣಪಯ್ಯ ಭಟ್. (ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಸಾಲ್ಯಾನ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಲ್ಲ).

ಮದಿಪುದ ಲೇಖಕೆರ್

ಆ್ಯನ್ಸಿ ಪಾಲಡ್ಕ
ಮರಿಯಾ ಕೃಪಾ
ಪಾಲ್ಕೆ ಹೌಸ್, ಬೆಳುವಾಯಿ-574 213

ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟ ಪುತ್ತಿಗೆ
'ದೇವಿಕೃಪಾ' ಮಿತ್ತಬೈಲು-574 226

ಉದಯ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ
ಸಂತೃಪ್ತಿ
ಉದಯ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್
ರಾಮಚಂದ್ರಪುರಂ
ಬೆಂಗಳೂರು-560 021

ಕಡಂದಲೆ ಕೆ. ಜೆ. ಶೆಟ್ಟಿ
ಸಚ್ಚೇರಿ ಪೇಟೆ,
ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು-574 279

ಕುಕ್ಕಾಜೆ ಎಂ. ಕೆ. ಮಾಣೆಲ
ಮುರುವ ಅಂಚೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು

ಖಂಡಿಗೆ ಟಿ. ಎ. ಎನ್
ಪೆರ್ಲ, ಕಾಸರಗೋಡು-671 552

ಗೋಪಾಲ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ.
ಆರಾಧನಾ, ಇಂದ್ರಾಳಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ರಸ್ತೆ
ಇಂದ್ರಾಳಿ, ಉಡುಪಿ-576 002

ಜಾನಕಿ ಎಂ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ
ಕಪಿಲಾ ಕಂಪೌಂಡು, ಹೇರೂರು
ಬ್ರಹ್ಮಾವರ-576 213
ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು

ಜಿತು ನಿಡ್ಲೆ
ಗಾಣಂತಿ ನಿಡ್ಲೆ
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ-574 216

ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ಟರ್ ಬಿ.
ದಿವಂಗತರು

ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ
ದಿವಂಗತರು

ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ ಅ.
ಶ್ರೀ ದೇವಿ ಪ್ರಸಾದ, ಮಾರುತಿ ನಗರ
ಪರ್ಕಳ-576 123

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಟಿ. (ಡಾ)
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ
ಅಣ್ಣಾಮಲೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ-608 002

ವಿಠಲ ಕಬಕ
ಮೇರ್ಲ, ಅರ್ಯಾಪು-574 210

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ
ಸರಿತಾ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಕಾಜುಪದ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್
ಮುಂಬಯಿ-400 072

ಸದಾನಂದ ನಾರಾವಿ
ಸೂರ್ಯಕೃಪಾ,
ನಾರಾವಿ-574 109
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ದ. ಕ.

ಮದಿಪುಗು ಲೇಖನ ಕಡಪುಡುನಕ್ಲೆಗ್

ಸೂಚನೆ

- ಕತೆ/ಕಬಿತೆ/ಅಧ್ಯಯನ ಲೇಖನ/ಹರಟೆ/ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಮದಿಪುಗು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಲಿ.
- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಲೇಖನೊಲೆಗ್ ಆದ್ಯತೆ.
- ಲೇಖನೊಲು ಫುಲ್ ಸ್ಕೇಪ್ ನಾಲ್ ಪುಟತ್ತ ಉಲಯಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಲೇಖನೊಲೆನ್ ಕಾಕಜಿದ ಒಂಜೇ ಪುಡೆಟ್ ವಿರಳವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಬರೇದ್ ಕಡಪುಡಿ.
- ಲೇಖಕೆರೆನ ಪುದರ್ ಪತ್ತೆ ದಾಂತಿ ಬರವುಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪುಜಿ.
- ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ದ್ ಅನುವಾದ ಮಲ್ತ್ ಕಡಪುಡುನಕುಲು ಮೂಲ ಲೇಖಕೆರೆನ ಒಪ್ಪಿಗೆನ್ ಬರವುಡು ದೆತೊಂದು ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡು.
- ಪ್ರಕಟ ಆವಂದಿ ಬರವುಲೆನ್ ಪಿರ ಕಡಪುಡುನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್ : ಮದಿಪು,
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಲೆ

ಪೊಸ ಬೂಕುಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವುಲಾ ಮದಿಪುದ ಕೆಲಸ. ಬರಹಗಾರೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಬೂಕುದಲಾ ರಡ್ದ್ ರಡ್ದ್ ಪ್ರತಿಕುಲೆನ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಕಡಪುಡು ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇಂಡೊನುವ.

ಸಂಪಾದಕೆರ್: ಮದಿಪು
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ,
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು-575 003

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಕಿಸ್ತ್‌ದ ಪಣವು ರೂ. 40/- ಕಡಪುಡುದು ಕೊರಿನಕುಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಡು ಬುಡುಗಡೆ ಆಪುನ ನಾಲ್ ಮದಿಪು ಬೂಕುಲೆನ್ ಟಪ್ಪಾಲ್ಡ್ ಕಡಪುಡುದು ಕೊರ್ಪೊ.